

EASO

Praktiline juhend Dublini menetluse raames teabe esitamise kohta

*EASO praktiliste
juhendite sari*

Detsember 2021

EASO

Praktiline juhend Dublini menetluse raames teabe esitamise kohta

***EASO praktiliste
juhendite sari***

Detsember 2021

Lahtiütlus

Riiklikud pädevad asutused ei ole kontrollinud tõlke kvaliteeti. Kui leiate, et tõlge ei vasta asjakohasele riiklikule terminoloogiale, võtke palun ühendust [EUAAga](#).

Käsikiri on koostatud novembris 2021

Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (EASO) ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas dokumendis sisalduva teabe kasutamise eest.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022

Print	ISBN 978-92-9465-111-2	doi:10.2847/240446	BZ-02-21-616-ET-N
PDF	ISBN 978-92-9465-859-3	doi:10.2847/87112	BZ-02-21-616-ET-C

© Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet, 2021

Esilehe illustratsioon, [SiberianArt](#), © [iStock](#), 2021

Praktilise juhendi koostamisel on kasutatud ressursse veebilehelt [Flaticon.com](#). See puudutab lk 17 ja 78 kasutatud ikoone.

Lk 11 kaardi loomiseks kasutati veebilehte [mapchart.net](#).

Paljundamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale. EASO autoriõigusega hõlmamata fotode või muu materjali kasutamiseks ja taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse valdaja käest.

Juhendi tutvustus

Mis on praktilise juhendi eesmärk? Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) missioon on toetada Euroopa Liidu liikmesriike ja assotsieerunud riike muu hulgas ühtsete koolituste, ühtsete kvaliteedistandardite ning ühtse päritoluriigi teabega. EASO koostab vastavalt oma üldisele eesmärgile toetada liikmesriike Euroopa ühise varjupaigasüsteemi raames ühtsete standardite tagamisel ühtseid praktilisi töövahendeid ja juhendeid.

Rahvusvahelise kaitse taotlejatele Dublini menetluse kohta teabe esitamine on süsteemi lahutamatu osa. Praktiline juhend koostati selleks, et toetada kõiki ametnikke, kelle ülesanne on tõhusalt seda teavet esitada. Käesolev praktiline juhend koostati eesmärgiga toetada *EASO horisontaalset teabe jagamise projekti „Räägime varjupaigast“ (Let’s Speak Asylum)*.

Kuidas praktiline juhend koostati? Juhendi koostasid Kreeka, Läti, Rootsi, Saksamaa ja Sloveenia riiklike asutuste eksperdid. Väärtuslikku sisendit saadi ka Euroopa Komisjonilt, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametilt, Rahvusvaheliselt Migratsiooniorganisatsioonilt, Euroopa Põgenike ja Pagulaste Nõukogult, Punase Risti ELi büroolt, Taani Pagulasnõukogult ja METAdrasilt. Juhendi koostamist toetas ja koordineeris EASO. Enne juhendi koostamise lõpetamist viidi EASO Dublini üksuste võrgustiku kaudu läbi konsulteerimine kõigi liikmesriikidega.

Kes peaksid juhendit kasutama? Rahvusvahelise kaitse taotluse hindamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine on üks varjupaigamenetluse esimestest etappidest. Seetõttu võib paljudel varjupaiga valdkonnas töötavatel erineva ametialase taustaga inimestel olla tarvis taotlejale Dublini süsteemi kohta teavet anda.

Juhendi eesmärk on anda kasulikku teavet erinevatele liikmesriikide menetlevates ametiasutustes töötavatele ja asutustevälistele inimestele. Käesolevast praktilisest juhendist võib Dublini menetluse kohta teabe esitamisel kasu olla piirivalvuritel ja immigratsioonipolitseil, Dublini menetluses osalevatel ametnikel ja juhtumimenetlejal, vastuvõtukeskuste töötajatel, Dublini süsteemi raames toimuvat üleandmist kavandavatel töötajatel, isikutel, kelle ülesanne on taotlejatele teavet jagada, ning ka kultuurilistel vahendajatel ja tõlkidel.

Juhendi kasutamine. Juhendi alguses, [1. peatükis „Dublini süsteem“](#), kirjeldatakse lühidalt Dublini süsteemi peamisi omadusi, andes üldise ülevaate selle tähtsamatest joontest, eriti inimestele, kes ei ole süsteemiga hästi tuttavad. [2. peatükis „Teabe esitamise meetodid“](#) tutvustatakse lühidalt Dublini menetluse raames teabe esitamise metodoloogilisi aspekte. See metoodikat käsitlev osa ei ole ette nähtud kasutamiseks teabe esitamise meetodite täieliku juhendina, vaid annab lugejale üldise ülevaate tähtsamatest mõistetest ja ka praktilisi juhtnööre. [3. peatükis „Dublini süsteemi etapid“](#) kirjeldatakse Dublini menetlust ja taotlejate teabevajadust menetluse erinevates etappides üksikasjalikumalt. Erinevate taotlejate menetluse käigus tekkivast teabevajadusest praktiliste näidete saamiseks võib lugeja jälgida nelja väljamõeldud taotleja menetluskäiku, mida juhendis tutvustatakse.

Juhis on välja töötatud Dublini III määruse ja teabe jagamisega seotud eelnevate teadmiste ja kogemustega inimeste eri tasemel vajaduste rahuldamiseks. Iga peatükki võib eelnevatest kogemustest sõltuvalt lugeda eraldi või koos teiste peatükkidega.

Vajalikes kohtades on soovitude ees asjaomase tekstiosa kohal selgituses esitatud viited õigusaktidele. Dokument hõlmab ka strateegia kasutamise näiteid, selgitusi koos heade tavadega, praktilisi näiteid ja

lisamärkusi. Liikmesriigi teatud toimimisviiside edendamiseks on toodud näiteid headest tavadest, mis on dokumendis rohelise värviga esile toodud. Kollase värviga tähistatud praktilised näited illustreerivad ja selgitavad teatud teemasid suurema selguse andmiseks. Sinise värviga tähistatud lisamärkusi kasutatakse täpsemate üksikasjade ja selgituste andmiseks. Sinistes kastides viidatakse EASO olemasolevatele toodetele, koolitustele või soovitustele täiendavate lugemismaterjalide kohta.

Kuidas on juhend seotud liikmesriikide õigusaktide ja tavadega? See on pehme lähendamisvahend, mis ei ole õiguslikult siduv. Juhend hõlmab ühiselt kokkulepitud suuniseid ja meetodeid.

Sisukord

Juhendi tutvustus	3
Lühendite ja üldkasutatavate mõistete loetelu	6
1. Dublini süsteem	8
1.1. Dublini süsteem.....	8
1.2. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi nurgakivi	8
1.3. Õigusraamistik.....	9
1.4. Dublini süsteemi juhtprintsibid.....	9
1.5. Kellele Dublini III määrus kohaldub?	10
1.6. Dublini süsteemi territoriaalne kohaldamisala	11
1.7. Vastutuse kindlaksmääramiseks kasutatavad kriteeriumid ja nende hierarhia	11
1.8. Perekonna ühtsus Dublini menetluses (artiklid 8, 9, 10)	13
1.9. Sõltuvussuhe ja kaalutusõigust käsitlevad sätted	13
1.10. Teisese rände vältimine	14
1.11. Dublini menetluse tähtajad	15
1.12. Dublini menetluses esitatavad tõendid	15
2. Teabe esitamise meetodid	17
2.1. Suhtluse liigid	17
2.2. Teabe esitamise põhimõtted	22
2.3. Arusaamise suurendamine	27
3. Dublini süsteemi etapid	30
3.1. Saage tuttavaks Mahmoudi, Bakary, Svetlana ja perekond Al Hamoudiga	31
3.2. Esmakontakti etapis teabe jagamine	32
3.3. Sõrmejälgede võtmisel teabe esitamine	37
3.4. Taotluse esitamisel teabe jagamine.....	42
3.5. Isikliku vestluse käigus teabe esitamine ja vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine	46
3.6. Taotlejale üleandmisotsusest teatamisel teabe esitamine	51
3.7. Üleandmiseks vajaliku teabe esitamine.....	54
4. Levinud eksiarvamused ja vastupropaganda	58
5. Inspiratsioon: täiendavad teabevahetuskanalid	61
5.1. Võimalus tuvastada taotleja asukoht / saada temaga ühendust	61
5.2. Taotleja ja ametiasutuse vaheline täiendav otsene kontakt.....	61
5.3. Teabele digitaalse juurdepääsu andmine	63
6. Inspiratsioon: koostöö kodanikuühiskonnaga.....	64
6.1. Taotlejatele kodanikuühiskonna organisatsioonide kontaktandmete jagamine	65
6.2. Koostöö perekonna ühtsuse tagamiseks.....	65
6.3. Probleemide leevendamine koostöös kodanikuühiskonnaga	66
I lisa. Kontroll-loetelud	67
1. Metoodika	67
2. Menetlusetapid	68
3. Dublini süsteemi kriteeriumid	72
II lisa. Perekonna taasühinemise võimalused	75
III lisa. Dublini III määruse tähtajad	76
IV lisa. Korduvad küsimused	77
1. Perekonna ühtsus.....	78
2. Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine	80
3. Tähtajad ja ootamine	82
4. Üleandmised ja vaidlustamised	84

Lühendite ja üldkasutatavate mõistete loetelu

Dublini III määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud)
EASO	Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet
EL	Euroopa Liit
EL+	Euroopa Liidu riigid ja assotsieerunud riigid
Eurodac	Eurodaci määrusega (vt Eurodaci II määrus) loodud Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas
Eurodaci II määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 603/2013, millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europolit taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (uuesti sõnastatud)
IOM	Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon
kolmanda riigi kodanik	Mis tahes isik, kes ei ole Euroopa Liidu kodanik ning ei ole Euroopa Liiduga sõlmitud lepingu alusel määruse (EL) nr 604/2013 (Dublini III määrus) rakendamisel osaleva riigi kodanik (Island, Liechtenstein, Norra või Šveits)
liikmesriigid	Euroopa Liit ja Dublini III määrust rakendavad assotsieerunud riigid (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits)
rahvusvahelise kaitse saaja	Isik, kes ei ole Euroopa Liidu ega assotsieerunud riigi (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits) kodanik ja kellele on antud rahvusvaheline kaitse (pagulasseisund või täiendav kaitse)
rakendusmäärus	Euroopa Komisjoni 2. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1560/2003, millega kehtestatakse üksikasjalikud rakenduseeskirjad määrusele (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest, ja mida on muudetud komisjoni 30. jaanuari 2014. aasta rakendusmäärusega (EL) 118/2014

tagasi- ja väljasaatmise lubamatus	Selle rahvusvahelise inimõigustealase õigusega kehtestatud põhimõttega keelatakse riikidele isiku väljasaatmine, tagasisaatmine või muul moel teisele riigile üleandmine, kui on tõsist alust arvata, et isik on reaalses tagakiusamise, piinamise, ebainimliku või alandava kohtlemise või mõne muu tõsise inimõiguste rikkumise ohus.
tagasivõtmispalve	Liikmesriigid peavad tagasi võtma taotleja, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus on läbivaatamisel, tagasi võetud või tagasi lükatud, kui see isik esitab taotluse teises liikmesriigis või asub elamisõigust tõendava dokumendita teise liikmesriigi territooriumil. Liikmesriik, kus isik asub, võib nendel juhtudel paluda, et teine liikmesriik võtaks taotleja tagasi, saates neile nn tagasivõtmispalve.
UNHCR vastuvõtmispalve	ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet Kui liikmesriik, kellele on esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus, leiab, et taotluse läbivaatamise eest vastutab mõni muu liikmesriik, võib ta paluda sel muul liikmesriigil taotleja vastu võtta. Sellist palvet nimetatakse vastuvõtmispalveks.
VIS	Viisainfosüsteem, mis on loodud nõukogu 8. juuni 2004. aasta otsusega (EÜ) nr 512/2004 viisainfosüsteemi (VIS) loomise kohta ning mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruses (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta

1. Dublini süsteem

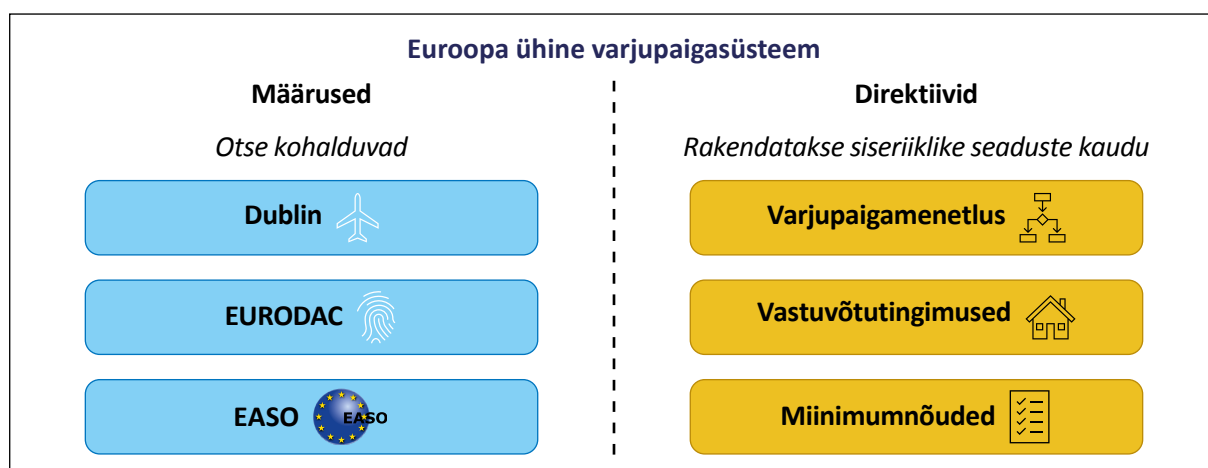
1.1. Dublini süsteem

Kui kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik esitab ühes liikmesriigis rahvusvahelise kaitse taotluse, peab see liikmesriik hindama, milline liikmesriik vastutab taotluse läbivaatamise eest. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi põhireegli kohaselt peavad liikmesriigid läbi vaatama kõik vastava liikmesriigi territooriumil esitatud kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute rahvusvahelise kaitse taotlused ning taotluse vaatab läbi üks liikmesriik.

Dublini III määrusega ⁽¹⁾ kehtestatakse kohustuslik süsteem, mille abil määratakse kindlaks, milline liikmesriik vastutab liikmesriigis esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest. Süsteemi raames kirjeldatakse kriteeriumeid, mida kasutatakse otsustamiseks, milline liikmesriik peab taotluse läbi vaatama. Üks kriteeriumitest on näiteks see, kas taotlejal on abikaasa, kes on juba teatud liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlenud. Kui nende kriteeriumite kohaselt ei ole võimalik kindlaks määrata ühtki liikmesriiki, kes peaks avalduse läbivaatamise eest vastutama, vastutab selle läbivaatamise eest esimene liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esitati.

1.2. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi nurgakivi

Igas liikmesriigis peab olema loodud rahvusvahelist kaitset vajavatele kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele sellise kaitse andmise süsteem. Ehkki see kohustus lasub liikmesriikide asutustel, on Euroopa Parlament ja nõukogu rea direktiivide ja määrustega kokku leppinud ühtsed eeskirjad nende süsteemide ühtlustamiseks ja liikmesriikides rangete kaitsestandardite tagamiseks. Vastavaid direktiive ja määrusi nimetatakse Euroopa ühiseks varjupaigasüsteemiks. Dublini süsteem on Euroopa ühise varjupaigasüsteemi nurgakivi ja selle eesmärk on määrata tõhusalt kindlaks rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta [määrus \(EL\) nr 604/2013](#), millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud).

1.3. Õigusraamistik

Dublini süsteem koosneb kahest määrusest ja ühest rakendusmäärusest.

Dublini III määrus (määrus 604/2013)

Dublini III määrus on Dublini süsteemi tuum, millega kehtestatakse Dublini menetlus. See hõlmab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramisel kasutatavate kriteeriumite hierarhiat, menetluse eeskirju ning taotleja õigusi ja kohustusi selles menetluses.

Eurodaci II määrus (määrus 603/2013)

Eurodaci II määrusega reguleeritakse Eurodaci andmebaasi. Eurodac hõlmab kolmandate riikide kodanike ja kodakondsusete isikute sõrmejälgi ning seda kasutatakse rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise protsessis abivahendina.

Rakendusmäärus (komisjoni määrus 1560/2003, mida on muudetud määrusega (EL) nr 118/2014)

Rakendusmäärus hõlmab liikmesriikidele Dublini III määruse rakendamiseks ette nähtud üksikasjalikumaid sätteid. See hõlmab ka taotlejatele Dublini menetluse selgitamiseks koostatud teabelehtede ja liikmesriikides Dublini III määruse rakendamisel kasutatavate standardvormide terviktekste.

1.4. Dublini süsteemi juhtprintsibid

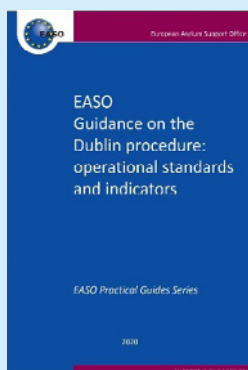
Dublini süsteem põhineb liikmesriikide vastastikusel usaldusel ja austusel. Kõik liikmesriigid on seaduslikult kohustatud *tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse* põhimõttest kinni pidama ning neid käsitletakse kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute jaoks turvaliste riikidena.

Selle rahvusvahelise inimõigustealase õigusega kehtestatud tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega keelatakse riikidel isiku väljasaatmine, tagasisaatmine või muul moel teise riiki saatmine, kui on tõsist alust arvata, et isik on reaalses tagakiusamise, piinamise, ebainimliku või alandava kohtlemise või mõne muu inimõiguste raske rikkumise ohus.

Varjupaigamenetlusele tõhusa juurdepääsu tagamiseks peavad liikmesriigid tegema omavahel koostööd, et vastutav liikmesriik võimalikult kiiresti kindlaks määrata. Koostöö on eriti oluline, kui käsitletakse perekonna taasühinemise võimalust ja kui lastega seotud juhtumite korral on vaja kindlaks teha pereliikmed.

Dublini III määruses sätestatud ranged tähtajad ja selged vastutuskriteeriumid aitavad tagada, et rahvusvahelise kaitse taotlejatel on varjupaigamenetlusele kiire ja õiglane juurdepääs. Kui liikmesriik ei saada palvet või ei vasta palvele õigeaegselt või ei teosta üleviimist õigeaegselt, saab sellest liikmesriigist rahvusvahelise kaitse taotluse eest vastutav liikmesriik. Kuna iga juhtum on erinev, tuleb iga Dublini süsteemi juhtumit hinnata eraldi, erapooletult ja objektiivselt.

EASO täiendav juhend Dublini süsteemi kohta

EASO juhend Dublini süsteemi kohta: tegevusnõuded ja näitajad

Juhendi üldine eesmärk on toetada liikmesriike Dublini III määruse põhisätete rakendamisel, et saavutada nende ühtne rakendamine ja seeläbi tugevdada Euroopa ühist varjupaigasüsteemi. Dokumendi eesmärk on anda juhiseid Dublini III määruse õigussätete kohaldamiseks. Dokument pakub tuge liikmesriikide ametiasutustele Dublini üksuste tehnilise toimimise valdkonnas. Juhend on ka enesehindamise vahend.

Dublini süsteemiga seotud EASO koolitusmoodulid

EASO pakub varjupaigaküsimuste valdkonnas mitmeid erinevaid koolitusmooduleid, millest kaks on otseselt seotud Dublini III määrusega.

Juhtumimenetlejatele ja korraldajatele sobiv kõikehõlmav koolitus Dublini III määruse kohta.

Kõikehõlmav koolitus võimalike Dublini süsteemi juhtumite tuvastamiseks, mis sobib võimalike Dublini juhtumitega kokku puutuvatele eesliinitöötajatele.

Mõlemaid koolitusi pakutakse „koolitaja koolitamise“ moodulitena, mis tähendab, et kui osalejad on moodulid läbinud, oskavad nad teie organisatsioonis personali koolitada. Kui soovite nende või teiste EASO koolitusmoodulite kohta lisateavet, pöörduge oma riigi koolitusküsimustega tegeleva kontaktpunkti poole või saatke EASO-le e-kiri aadressile training@euaa.europa.eu.

1.5. Kellele Dublini III määrus kohaldub?

Dublini III määrus **kohaldub**:

- kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele, kes on ühes liikmesriikidest rahvusvahelist kaitset taotlenud.

Dublini III määrus **võib kohalduda**:

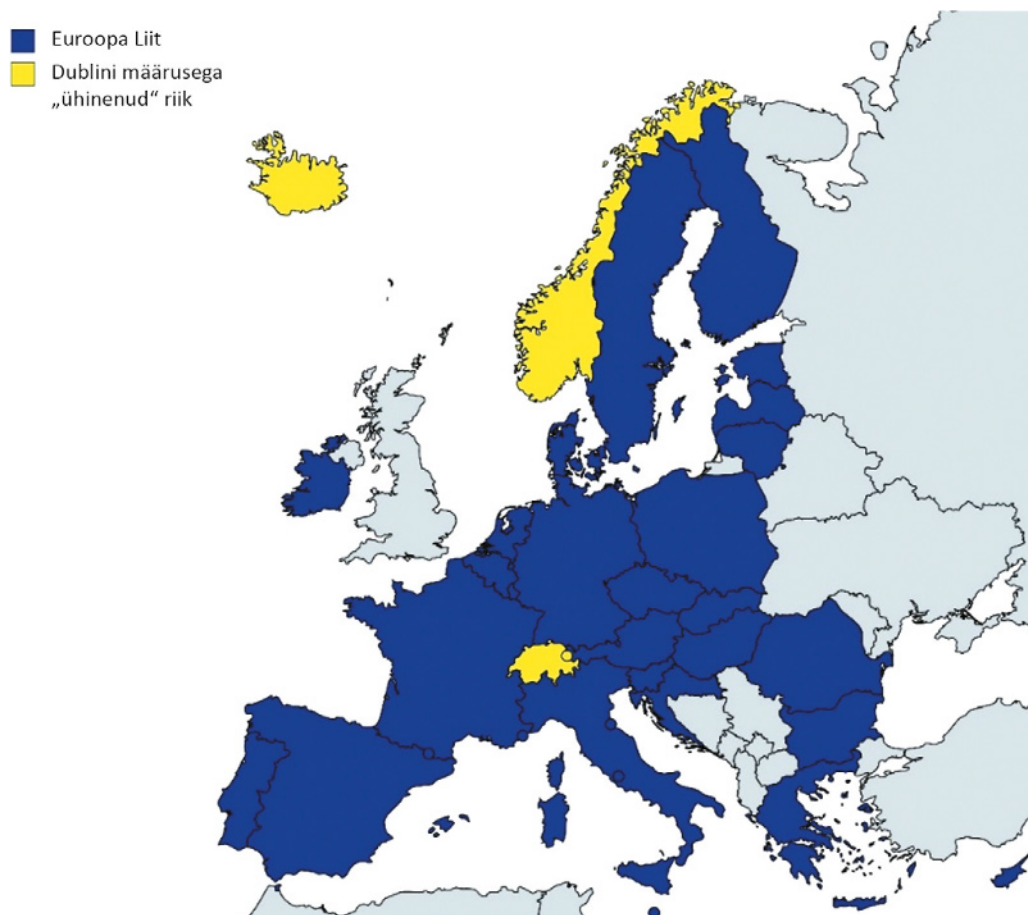
- kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele, kes asuvad ilma elamisõigust tõendava dokumendita ühe liikmesriigi territooriumil, ent on eelnevalt teises liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlenud.

Dublini III määrus **ei kohaldu**:

- rahvusvahelise kaitse saajatele.

1.6. Dublini süsteemi territoriaalne kohaldamisala

Dublini süsteem kehtib kõigile Euroopa Liidu liikmesriikidele ja neljale Dublini III määrust kohaldavale assotsieerunud riigile (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits).

1.7. Vastutuse kindlaksmääramiseks kasutatavad kriteeriumid ja nende hierarhia

Dublini III määrusega kehtestatakse kriteeriumid, mille alusel saab kindlaks määrata, milline liikmesriik vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest. Oluline on taotlejale selgitada, et vastutuse saab kindlaks määrata järgmistel alustel:

- peresidemed;
- seaduslik riiki sisenemine ja riigis viibimine;
- ebaseaduslik riiki sisenemine ja riigis viibimine;
- varasemad varjupaigataotlused.

Neid vastutuse kindlaksmääramise kriteeriume tuleb rakendada hierarhilises järjekorras. See tähendab, et peresidemeid eelistatakse seaduslikule riiki sisenemisele ja riigis viibimisele jne.

Peresidemed

Dublini III määruse artiklid 8, 9, 10, 11 ja 16

Esmalt kasutatakse vastutuse kindlaksmääramiseks pereliikmete seaduslikku viibimist ühes või mitmes liikmesriigis.

Seaduslik riiki sisenemine ja riigis viibimine

Dublini III määruse artikkel 12

Seejärel saab vastutuse kindlaksmääramiseks kasutada teiste liikmesriikide väljastatud elamisõigust tõendavaid dokumente või viisat.

Ebaseaduslik riiki sisenemine ja riigis viibimine

Dublini III määruse artikkel 13

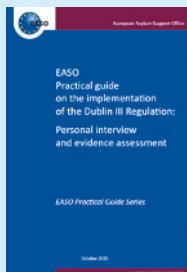
Kui liikmesriigi territooriumile on sisenetud ebaseaduslikult või seal on ebaseaduslikult viibitud üle kuue kuu.

Rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise kohustuse määrab kindlaks esimene liikmesriik, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esitatakse. Kui sama taotleja esitab taotluse teises liikmesriigis, palub teine liikmesriik esimesel liikmesriigil vastava isiku üldjuhul tagasi võtta, sest isik on seal juba rahvusvahelist kaitset taotlenud. Kui esimene liikmesriik on eeltoodud kriteeriumite, nt peresidemete või seadusliku riiki sisenemise ja riigis viibimise alusel kindlaks määranud mõne teise, kolmanda liikmesriigi vastutuse, vastutab taotluse läbivaatamise eest üldjuhul see kolmas liikmesriik.

Taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine võib olla keeruline, eriti juhul, kui läbivaatajal ei ole Dublini menetlusest laialdasi teadmisi või kui tema töö ei ole tavaliselt Dublini menetlusega seotud, nt ta töötab vastuvõtukeskuses või registreerib juhtumeid.

Seetõttu on tähtis meeles pidada, et kõik andmed, mis võivad aidata vastutavat liikmesriiki kindlaks määrata, tuleb korralikult kokku koguda. Teie riigi Dublini üksus teab, kuidas käsitleda andmeid, mis viitavad sellele, et taotluse läbivaatamise eest võib olla vastutav teine liikmesriik.

Täiendavad allikad ja koolitused

EASO koolitusmoodul võimalike Dublini süsteemi juhtumite tuvastamiseks võib aidata teil ära tunda Dublini süsteemi juhtumile viitavad asjaolud ja mõista, kuidas neid õigesti hinnata, ning need teie liikmesriigi Dublini üksusele üle anda. Neid koolitusi korraldab EASO abiga teie riigi asutus.

„EASO praktiline juhend Dublini III määruse rakendamise kohta: isiklik vestlus ja tõendite hindamine“ võib aidata teil Dublini süsteemi juhtumile viitavatest asjaoludest paremini aru saada, neid hinnata ja mõista, kuidas taotlejaid neist teavitada, saades neilt samal ajal teabe, mida teie vajate.

1.8. Perekonna ühtsus Dublini menetluses (artiklid 8, 9, 10)

On tähtis, et taotleja saaks aru, milliste isikutega teda võidakse Dublini III määruse alusel taas kokku viia ja milliste isikutega mitte. Lisateave on [II lisas „Perekonna ühtsuse tagamise võimalused“](#).

- Kui vastutavat liikmesriiki kindlaksmäärav liikmesriik on seisukohal, et teine liikmesriik vastutab taotleja rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, võib ta saata vastavale liikmesriigile palve taotleja vastuvõtmiseks.
- Palve saanud liikmesriik peab aktsepteerima, et vastutab Dublini III määruse alusel taotleja ja tema pereliikmete kokkuviiamise eest.
- Taotlejale tuleks selgitada, et mida tugevamaid tõendeid või kaudseid asjaolusid saab ta peresuhete ja/või sõltuvussuhete tõendamiseks esitada, seda lihtsam on vastava liikmesriigi vastutust kindlaks määrata.
- Kui taotleja on täiskasvanu, on vaja tema kirjalikku nõusolekut.
- Saatjata alaealiste perekonna ühtsust puudutavaid juhtumeid tuleks menetleda ainult juhul, kui see on lapse huvides, ning vastutust kindlaks määrav ja palve saanud liikmesriik peaksid tihedas vastastikus koostöös hindama, kas perekonna ühtsuse hindamine on lapse huvides.

1.9. Sõltuvussuhe ja kaalutusõigust käsitlevad sätted

Dublini III määrusega antakse liikmesriikidele pereliikmete või sugulaste kokkuviiamiseks või vastutuse kindlaksmääramise kriteeriumitest kõrvalekaldumiseks täiendavaid võimalusi. See puudutab järgmisi konkreetseid juhtumeid.

Sõltuvussuhted (artikkel 16)

Taotleja võib sõltuda oma lapse, õe või venna või vanema abist, kes on teatud liikmesriigi seaduslik elanik, või vastupidi. Liikmesriigid peavad tavaliselt raseduse, vastsündinu, raske haiguse, raske puude või kõrge ea korral taotleja vastava lapse, õe või venna või lapsevanemaga kokku jätma või kokku viima. Asjaomased isikud peavad sel juhul oma soovi kirjalikult väljendama. Dublini III määrusega nõutakse, et vastavad peresuhted eksisteeriks juba päritoluriigis ja hooldaja peab olema võimeline vajalikku abi osutama.

Suveräänsusklausel (artikli 17 lõige 1)

Liikmesriik võib otsustada suvalisel ajahetkel taotleja poolt vastavas liikmesriigis esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbi vaadata ka juhul, kui vastav liikmesriik ei ole taotluse eest vastutav.

Humanitaarklausel (artikli 17 lõige 2)

Liikmesriik võib igal ajal enne rahvusvahelise kaitse taotluse sisu kohta esimeses astmes otsuse tegemist paluda teisel liikmesriigil taotleja vastu võtta, et viia ta humanitaarsetel alustel kokku mis tahes pereliikmega. Sellised alused võivad eelkõige põhineda perekondlikel või kultuurilistel kaalutlustel, ka juhul, kui vastav teine liikmesriik ei ole vastutuse kindlaksmääramiseks kasutatavate kriteeriumite alusel või sõltuvussuhtega seotud põhjustel vastutav. See eeldab asjaomaste isikute kirjalikku nõusolekut.

1.10. Teisese rände vältimine

Teisene ränne tähendab kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute reisi ühest EL+ riigist teise, mis võetakse ette liikmesriikide asutuste eelneva nõusolekuta ja rahvusvahelise kaitse taotlemise või riigis (mis tahes EL+ riik) ebaseaduslikult viibimise eesmärgil.

Oluline on tagada, et taotleja saaks aru, et ainult üks liikmesriik vastutab tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbi vaatamise eest ja et taotlejal ei ole võimalik valida, milline liikmesriik selle eest vastutab.

Selles kontekstis on eriti tähtis, et taotleja saaks aru järgmisest aspektidest:

- Dublini III määrusega kehtestatud vastutuse kindlaksmääramise kriteeriumite hierarhia;
- Dublini III määruse alusel pereliikmetega taasühinemise võimalused;
- kõik liikmesriigid kohaldavad seoses taotleja õigustega, mis puudutavad näiteks majutust ja teisi põhivajadusi ning ka taotleja kohustusi, ELi tasandil kokkulepitud eeskirju või sarnaseid siseriiklikke eeskirju;
- tingimused, mille korral taotlejad peaksid saama kõigis liikmesriikides materiaalselt tuge.

Võite vajadusel rõhutada, et:

- taotleja teisese rände korral võidakse ta teise liikmesriiki tagasi saata, mis võib tema varjupaigamenetlust pikendada.

1.11. Dublini menetluse tähtajad

Dublini III määrusega sätestatakse kõigile menetlusetappidele erinevad tähtajad. Taotleja peab neist kindlasti teadlik olema, ehkki teadlikkus kõigist tähtaegadest ei ole igas menetlusetapis samaväärselt oluline.

Otsuse tegemise kuupäeva mitteteadmine võib tekitada taotlejas stressi. Sellise olukorra vältimiseks võib olla kasulik üldiselt selgitada määruses nimetatud tähtaegu. Sõltuvalt juhtumist võivad need hõlmata järgmist: millal võib hiljemalt esitada teisele liikmesriigile tagasivõtmis-/vastuvõtmistaotluse ja kui pika aja jooksul peab taotluse saanud liikmesriik sellele vastama, samuti üleandmise tähtaeg. Igal juhul tuleb taotlejale öelda tähtaeg, mille jooksul saab üleandmisotsuse pärast teatavakstegemist vaidlustada või taotleda selle läbivaatamist.

Taotleja teavitamine tema juhtumi olulistest tähtaegadest ja talle menetluse erinevate etappide potentsiaalse kestvuse kohta realistliku teabe andmine aitavad luua usaldust. Tuleb ka märkida, et tähtaegade korrektseks arvestamiseks peab taotleja lisaks sellele, kui pikk tähtaeg on, teadma ka seda, mis ajahetkest tähtaega arvestama hakatakse. Varuge oma liikmesriigis kehtivate tähtaegade selgitamiseks piisavalt aega.

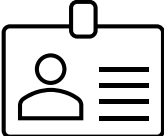
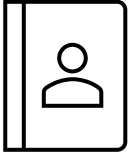
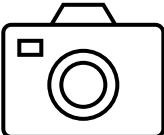
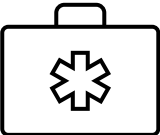
Dublini menetluse tähtaegade graafiline kujutis on [III lisas „Dublini III määruse tähtajad“](#).

II lisa – rakendusmäärus

1.12. Dublini menetluses esitatavad tõendid

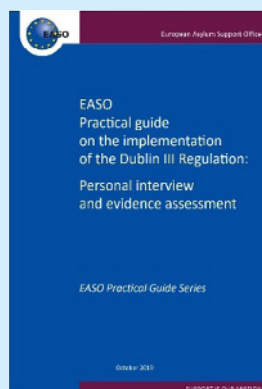
Taotleja peab aru saama, et liikmesriik, kel palutakse tema taotlus vastu võtta, nõuab temalt tõendeid või kaudseid asjaolusid, mis kinnitavad, et vastav liikmesriik on tõepoolest taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik. Seetõttu on tähtis, et taotleja esitaks ametiasutustele kõik üksikasjad, mis võivad tema taotlust toetada. Taotlejale võimalike tõendite kohta praktiliste näidete andmine aitab tal paremini aru saada, mis tõendeid ta peaks ametiasutustele esitama.

Näited tõenditest, millele võib taotleja tähelepanu juhtida

Isikut tõendavad dokumendid - Pass - ID-kaart - Juhiluba		Perekonnaga seotud dokumendid - Sünnitunnistus - Abielutunnistus - Abielu- ja sünnitunnistused	
Reisidokumendid - Piletid ja hotelliarved - Viisad - Sisenemis-/väljumistemplid		Ametlikud dokumendid - Elamisload - Mitmesugused ametlikud dokumendid - Rahvusvaheliste organisatsioonide aruannete väljavõtted	
Isiklikud dokumendid - Arved - Fotod		Meditiinilised dokumendid - Haiguslood - DNA-testide tulemused	

Tuleks esitada oluline teave kõigist asjakohastest teemadest, mille kohta soovite taotlejalt tõendeid saada. Näiteks kui taotleja ei ole teadlik sõltuvussuhte kriteeriumist, ei pruugi talle pähe tulla, et ta peaks avaldama, et tal on ülalpeetav sugulane. Kui taotleja aga kinnitab sõnaselgelt, et tal ei ole ülalpeetavaid sugulasi, ei pea ta selles menetlusetapis kõigi menetlusaspektide kohta üksikasjalikku teavet avaldama. Lisajuhised edastatava teabe taotlejale kohandamise kohta on järgmises, metoodikat käsitlevas peatükis.

EASO täiendav juhend Dublini süsteemi kohta

[EASO praktiline juhend Dublini III määruse rakendamise kohta: isiklik vestlus ja tõendite hindamine](#)

See juhend aitab lugejal rahvusvahelise kaitse taotlejaga läbi viia Dublini menetluse kohase isikliku vestluse. Juhend aitab kasutajal ka tõendeid objektiivselt ja erapooletult hinnata, kasutades nii õigusaktide nõudeid kui üldlevinud standardeid. Juhend on peamiselt suunatud Dublini üksuste töötajatele, taotlusi registreerivatele ametnikele, juhtumimenetlejatele ja piirivalveametnikele, kes vestlevad taotlejatega ja viivad läbi hindamise, et määrata riiklike pädevate asutuste nimel vastutav liikmesriik.

2. Teabe esitamise meetodid

Dublini menetluse raames taotluse esitanutele saab teavet jagada mitmesugusel eri viisil ja kujul. Võib juhtuda, et peate tutvustama Dublini menetlust kuueliikmelisele perekonnale või vastama infotelefonile, millele taotlejad helistavad ette teatamata oma menetluse käigu kohta teabe küsimiseks. Võite kujundada perekonna taasühinemist käsitleva plakati või vastuvõtukeskuses menetlusest kõrvalehoidmise tagajärgede tutvustamiseks kasutatava animatsiooni. Kõigi ülaltoodud näidete korral on teie eesmärk jagada taotlejatele Dublini menetluse kohta teavet. Selles peatükis käsitletakse levinumaid meetodeid, mida saate kasutada tulemuslikuks ja tõhusaks teabe esitamiseks.

Teabe esitamise täiendkoolitused

Taotlejatele teabe esitamist käsitletakse tavaliselt eripädevusena. Selles peatükis selgitatakse lühidalt erinevaid teabe esitamise meetodeid, ent teema keerukuse täielikuks mõistmiseks ja teadmiste praktilises töös kasutamiseks soovitab EASO läbida vastava erikoolitusmooduli.

EASO pakub moodulit „**Varjupaigataotlejatega suhtlemine ja neile teabe jagamine**“, mille raames kirjeldatakse kultuuriüleste suhtlusstrateegiatega väljatöötamiseks, kavandamiseks ja kasutamiseks vajalikke oskusi. Mooduli eesmärk on võimaldada selle valdkonna töötajatel hinnata rahvusvahelist kaitset vajavate isikute, taotlejate ja võimalike rahvusvahelise kaitse saajate teabevajadusi, mis aitab koolitataval koostada juurdepääsetavaid sõnumeid ja neid sobivate kanalite kaudu levitada.

Kui olete huvitatud EASO koolitusel osalemisest, pöörduge lisateabe saamiseks oma asutuse koolituste eest vastutava töötaja poole.

2.1. Suhtluse liigid

Selles lõigus kirjeldatakse sagedasemaid taotlejatega suhtlemise vorme, levinumaid teabevahetuskanaleid ja asjaolusid, millele tuleb tähelepanu pöörata; antakse ka soovitusi, sh selle kohta, mida tuleb ja mida ei tohiks teha.

2.1.1. Suhtluskanali valik

Teatud teabe edastamise viisid sobivad teie sihtrühmale teistest paremini. Seega on oluline esmalt valida sobiv teabe edastamise kanal. Veenduge teabe edastamise kanali valimisel, et see vastab alltoodud põhimõtetele.

Kättesaadav

Veenduge, et teil on võimalik valitud kanalit kasutada

Eesmärkidele vastav

Veenduge, et valite kanali, mis võimaldab teil teabe edastamise eesmärgid kindlasti saavutada

Sihtrühmale sobiv

Veenduge, et valitud kanal sobib isiku(te)le, kellele soovite teavet esitada

Praktiline näide

Peate selgitama saatjata alaealisele Dublini menetluse järgmist etappi. Otsustate taotlejaga lühidalt nelja silma all vestelda, sest on oluline, et laps saaks teist korralikult aru. Kohtute lapsesõbralikus vestlusruumis.

Teabevahetuskanali valimisel tuleb kindlasti mõelda ka muudele teguritele. Need on:

- sõnumi edastamiseks kuluv **aeg**;
- sõnumi **keerukus**;
- sõnumi **konfidentsiaalsus**;
- sõnumi **salvestamise** vajadus.

Praktiline näide

Otsustate panna ooteruumis välja plakatid, sest soovite kõigile uutele taotlejatele teatada, et nad peavad kindlasti kõigi oma Euroopas asuvate pereliikmete kohta teavet jagama, et saaksite kaaluda perekonna taasühinemise võimalust.

Kasutage erinevaid teabedastusviise

Praktilises töös kasutate tõenäoliselt sama tegevuse jaoks erinevaid teabedastuskanaleid. Dublini menetluse raames kasutate brošüüre, selgitate menetlust Dublini määruse kohase isikliku vestluse käigus ja teie kontoris võivad olla välja pandud perekonna taasühendamise menetlust selgitavad plakatid. Selline teabedastuskanalite segu aitab teie sõnumi mõju suurendada, sest:

- ainult ühe teabedastusviisi kasutamisel võib olla raske edastada sõnum taotlejatele;
- teie sõnum võib olla taotlejatele raskesti arusaadav.

Seega aitab eri teabedastusviiside kasutamine sõnumit tugevdada ja sellest paremini aru saada.

2.1.2. Suuline suhtlus

Suuline suhtlus on kõige levinum suhtluse vorm. Dublini menetluse kohta suuliselt teabe esitamisel võite näitaks selgitada seda protsessi ühele taotlejale või vastava teabedastusviisi käigus suuremale rühmale. Teabe suuliselt esitamist kasutatakse kõige sagedamini, ent see võib olla päris raske. Mõelge teabe rühmale või ühele inimesele suuliselt esitamisel allolevatele punktidele.

Rääkige aeglaselt
ja kergesti jälgitava
tempoga

- Ärge rääkige üksikisiku ega rühma poole pöördudes liiga kiiresti. Olete tõenäoliselt sama teavet juba palju kordi jaganud, ent teie kuulajad kuulevad seda ilmselt esimest korda.
- Kui räägite aeglaselt ja kergesti jälgitava tempoga, suudavad kuulajad teid jälgida. Aeglasemalt rääkimine aitab ka tõlgil paremini mõista, mida ütlete, mis parandab omakorda edastatava sõnumi kvaliteeti.

Valige rääkides õige keel

- Teavet esitades hoiduge keeruliste sõnade ja lausete kasutamisest. See ei tähenda, et peaksite oma sõnumit liigselt lihtsustama.
- Kasutage pigem suhteliselt lühikesi ja selgeid lauseid. Alustage kõige tähtsamast ja jätke mittevajalikud üksikasjad vahele.
- Selgitage vajaduse korral sõnumit (või selle osi) täpsemalt, teiste sõnadega.
- Korrake oma sõnumi põhipunkte. Pöörduge otse taotleja poole, öeldes näiteks „te peaksite“ mitte „oleks vaja“.

Rääkige sobiva hääletugevusega

- On oluline, et inimesed kuuleksid teid hästi. See on kuldreegel: rääkige piisavalt valjusti, et teid kuuldaks, ent mitte liiga valjusti.
- Väga valjusti rääkimist või karjumist võib tõlgendada agressiivse käitumisena, eriti ühe inimesega suhtlemise korral. Kui soovite anda juhiseid suuremale rühmale, võib see siiski vajalikuks osutuda.
- Võite näiteks enne alustamist küsida: „Kas kuulete mind hästi?“. See aitab välja selgitada, kui valjusti rääkida.

Kasutage erinevaid hääletoone

- Hääletoon on tähtis, sest see aitab sõnumit rõhutada või taotlejaga sidet luua.
- Andke näiteks tõsist hääletooni kasutades mõista, et sõnum on tähtis. Kui räägite lapsega, võib sõbralik hääletoon aidata temaga kontakti luua.

Neid punkte tasub arvestada ka siis, kui kasutate protsessis **tõlke ja/või kultuurilisi vahendajaid**. Rääkimise viis on tähtis ka siis, kui kuulajad ei saa tõlgi abita teie jutust eriti aru, sest see julgustab aktiivselt kuulama ning aitab paremini mõista.

Digitaalne suhtlus

Kuivõrd **taotlejatega digitaalselt või telefoni teel suhtlemiseks tekib aina uusi võimalusi**, leiate end ehk üha sagedamini nende kanalite kaudu suhtlemas. Arvestage, et nii internetis kui telefonis rääkides on palju raskem taotleja kehakeelest vihjeid saada. Tuleb ka märkida, et ebaisikuline atmosfäär muudab taotlejaga usaldusliku suhte loomise raskemaks.

Kui otsustate suhelda ainult telefoni või interneti teel:

- kontrollige ühendust veendumaks, et sõnum jõuab taotlejani;
- kontrollige, kas taotleja sai teie sõnumi kätte; vt ka [jaotis 2.3 „Arusaamise suurendamine“](#);
- rääkige aeglasemalt ja tehke sagedamini pause, et panna tähele märke, mis viitavad sellele, et taotleja sai teabest valesti aru;
- toetage sõnumit sobiva mitteverbaalse tagasisidega; vt ka [jaotis 2.1.4 „Kehakeel“](#).

2.1.3. Tõlgi kaudu suhtlemine

Kui te ei valda taotlejale arusaadavat keelt vabalt, peate kasutama tõlki. Pidage taotlejale tõlgi kaudu teabe esitamisel silmas alltoodud nõuandeid.

Ärge kasutage
keerulisi sõnu ja
lauseid

- Ärge kasutage keerulisi sõnu ja lauseid. Keerukad menetlused ja terminoloogia võivad ka kogenud tõlkidele segatust tekitada.
- Veenduge, et tõlk julgeb teile öelda, kui tal on millestki arusaamisega raskusi.

Rääkige otse
taotlejaga

- Rääkige otse taotlejaga ja laske seejärel tõlgil räägitu tõlkida.
- Taotleja peaks aru saama, et suunate sõnumi talle, mitte tõlgile.

EASO koolitus varjupaigamenetluse kontekstis tõlkimise kohta

EASO pakub erikoolitusmoodulit „**Tõlkimine varjupaigamenetluse kontekstis**“, mis on suunatud varjupaigamenetluse kontekstis töötavatele tõlkidele. Moodulis antakse üldine ülevaade varjupaigamenetluse kontekstist tõlkide vaatenurgast ja varjupaigamenetluses vajalikest peamistest tõlketehnikatest.

2.1.4. Kehakeel

Kui olete inimesega otseses kontaktis, räägib ka teie keha. Seega on kehakeelel taotlejale teabe esitamisel oma roll. Pidage meeles, et saate kehakeelega räägitut rõhutada.

Naeratage
tervitades

- Olge taotlejat tervitades positiivne ja empaatiline.
- Võite näiteks tervitades naeratada. Naeratamisega annate mõista, et te ei ole ohtlik, ning see aitab luua usaldust.

Püüdke olla
neutraalse
näoilmega

- Olge vestluse alguses neutraalse avatud näoilmega. See aitab teil segadust tekitamata sõnumi edasi anda ja jätab taotlejale ruumi reageerimiseks.
- Võite muidugi oma näoilmet reaktsioonist sõltuvalt muuta, ent jääge siiski professionaalseks.

Jälgige oma
kehahoiakut

- Hoiduge näiteks käte ristamisest, laual istumisest ja taotlejale selja pööramisest, sest selline käitumine võib jätta taotlejale ebaprofessionaalse mulje.

Andke taotlejale
kehakeele abil
tagasisidet

- Võite taotlejat kuulates noogutamisega mõista anda, et kuulate teda ja mõistate, mida ta tahab öelda.
- Võite ka kulme kergitada, millega annate mõista, et ei saanud aru.

Kasutage oma käsi

- Neutraalsed žestid aitavad selgitada, mida mõtlete.
- Võite näiteks kuuekuulist üleandmistähtaega selgitades sõrmedel kuueni lugeda.
- Hoiduge agressiivsetest žestidest ja taotlejale näpuga näitamisest.

Olge teadlik kultuurilistest erinevustest. Taotleja mitteverbaalne tagasiside võib näidata, et ta sai aru, mida ütlesite, näiteks juhul, kui ta noogutab, kui räägite. Taotleja võib seda aga teha ka lugupidamisest, kui ta sõnumist aru ei saa.

Samuti on olulised teie kehakeelega edastatavad signaalid. Teile võib tunduda, et räägite head uudist, ent taotleja võib seda võtta negatiivsena. Jätke ruumi emotsionaalse reaktsiooni jaoks, ent säilitage professionaalne ja neutraalne suhtumine.

2.1.5. Kirjalik suhtlus

Kui kirjutate kirja, teate või otsuse, kasutate taotlejaga suhtlemiseks ja talle teabe edastamiseks kaudset teabedastuskanalit. Kirjalikku suhtlust võib kasutada siis, kui sõnum ei nõua isiklikku suhtlust ega vahetut tagasisidet. See meetod võib väga hästi sobida suure teabehulga edastamiseks, ent sellest võidakse ka valesti aru saada, eriti juhul, kui teabe saajal ei ole võimalik küsimusi esitada.

Seetõttu tuleks arvestada järgmiste nõuannetega.

Kasutage
arusaadavat keelt

- Veenduge teabe kirjalikult esitamisel, et kasutate lihtsat ja otsest väljendusviisi.
- Lühikesed laused ja kergesti arusaadavad sõnad aitavad teie sõnumit edasi anda.

Kasutage teksti
toetamiseks
visuaalseid
materjale

- Visuaalsed materjalid võivad aidata tekstist paremini aru saada.
- Visuaalsetest materjalidest võib abi olla isegi menetluse kohta kirjaliku teabe esitamisel kirjaoskamatule, aidates tal tekstist paremini aru saada, sest ta seostab tähenduse visuaalsete elementide, mitte tekstiga.

Tagage tõlgete
olemasolu

- Veenduge, et dokumendid, mida soovite taotlejale anda, on talle arusaadavas keeles, ja varuge aega selgitamiseks, millist teavet need dokumendid sisaldavad.
- Kaaluge kirjaliku teabe parema arusaamise võimaldamiseks teabe esitamist taotleja emakeeles ka juhul, kui ta väidab, et kõneleb inglise keelt teise keelena.

Jätke aega
küsimuste
esitamiseks

- Võite kirjaliku teabe parema arusaamise võimaldamiseks teksti sisu selgitada ja vastata taotleja küsimustele hiljem, kui ta on dokumendi läbi lugenud.
- Nii toimitakse tavaliselt taotlejale Dublini süsteemi brošüüri andmisel.

2.1.6. Audiovisuaalsed saated

Veel üks teabeedastuskanal, millele Dublini menetluse kohta teabe jagamisel eriti ei mõelda, on saadete edastamine. Selleks võib kasutada nii audiovisuaalseid kui ka ainult audio- või visuaalseid vahendeid. Võite kasutada videoid, raadiosaateid, tavalisi plakateid või animatsioone brošüüri osade selgitamiseks.

Üks selliseid suhtlusmeetodeid iseloomustav nüanss on see, et teavet edastatakse ühesuunaliselt, mitte ei vahetada. Teabe edastamise viisist tulenevalt võtab taotleja selle tõenäoliselt vastu keskkonnas, kus on palju tähelepanu hajutavaid tegureid, seetõttu ei sobi see meetod keerukate üksikasjalike sõnumite edastamiseks.

See tähendab, et teie sõnum peaks vastama järgmistele soovitudele.

Võimalikult selge	▪ Vältige keerulisi sõnumeid, mida on vaja palju selgitada. ▪ Keskenduge pigem ühele sõnumile, kasutage selget sõnastust ja visuaalseid elemente.
Võimalikult kergesti kättesaadav	▪ Võtke arvesse, et osa teie sõnumist võib kõrvaliste või segavate tegurite tõttu kaduma minna. ▪ Korraldage seetõttu sõnumit, kasutage võimalusel subtiitreid ja viidake allikale, kus sõnumit saab koos lisaselgitustega lugeda.
Võimalikult täpselt suunatud	▪ Ärge suunake sõnumit suurele taotlejate rühmale. ▪ Proovige selle asemel kohandada sõnum väiksematele, ainulaadsematele rühmadele, et nad seostaksid sõnumit endaga rohkem ning seda tõenäolisemalt järgiksid.

Praktiline näide

Teie asutus soovib Dublini süsteemi raames perekonna taasühendamise menetluse kasutamist populaarsemaks muuta. Seetõttu otsustate korraldada saatjata alaealistele suunatud kampaania, mis hõlmab plakateid, lühikesi teateid vastuvõtukeskuse ekraanidel ja sotsiaalmeediareklaame, mille sõnum on järgmine: „teatage meile, kas teil on teises riigis pereliikmeid“. Nii ei ole vaja selgitada kogu menetlust, vaid ainult ühte elementi, millega tagate, et sõnum jõuab kergemini sihtrühmani.

2.2. Teabe esitamise põhimõtted

Nagu rõhutasime [jaotises 2.1.6 „Audiovisuaalsed saated“](#), kehtivad taotlejatele teabe esitamisel mõned põhimõtted. Peaksite hoolikalt valmistuma, oma kuulajat tundma õppima ja sõnumi võimalikult täpselt konkreetsele taotlejale kohandama. Selles jaotises selgitatakse lühidalt neid põhimõtteid.

2.2.1. Olukorrateadlikkus

Taotlejale isiklikult teabe esitamisel on tähtis luua vestluse jaoks õige keskkond. Sobiv keskkond aitab taotlejal end teiega suheldes mugavamalt tunda, ei hajuta tähelepanu ning võimaldab tal saadavast teabest võimalikult hästi aru saada ja selle meelde jätta.

Rahustage taotlejat	- Ärge alustage võimaluse korral kohe teabe jagamisega. - Jätke veidi aega korralikult tutvumiseks ja vabaks vestluseks, et saada üle kohmetusest ning suurendada teie ja taotleja vahelist usaldust.
Vestelge kohas, kus seda saab teha konfidentsiaalselt	Taotleja võib avaldada teile enda kohta isiklikku teavet, seetõttu peate valima koha, kus saate privaatset vestelda, et taotleja saaks pealtkuulamist kartmata küsimusi esitada või teavet jagada.
Rääkige inimestega eraldi, mitte rühmades	- Püüdke teabe jagamisel vältida korraga suurte rühmadega suhtlemist. - Jagage taotlejad selle asemel väiksematesse rühmadesse, et tähelepanu hajutavaid tegureid oleks võimalikult vähe ning saaksite küsimustele ja konkreetsetele asjaoludele korralikult reageerida.

Hea tava

Teatud haavatavate taotlejatega kasutatakse eraviisiliseks vestluseks selleks ette nähtud ruume. Saatjata alaealised saavad näiteks teabe lapsesõbralikus keskkonnas ja hooldaja juuresolekul. Mõelda tasub ka sootundlikkusele, nt vajadusel ja võimalusel tuleks kaasata naissoost intervjuueerijaid ja tõlke.

2.2.2. Teadlikkus kultuurilistest erinevustest

Teavet jagades on tähtis olla teadlik kultuurilistest erinevustest. Mida paremini teisi kultuure mõistate, seda lihtsam on hoiduda taotleja vääriti mõistmisest ja tagada, et taotleja saab teist õigesti aru. See aitab teavet tõhusamalt esitada.

Olge teadlik oma positsioonist	Teil on teabe esitajana varjupaigaküsimuste süsteemis ametlik positsioon. Seega olete taotleja silmis võimupositsioonil.
Hinnake oma sihtrühma vajadusi	- Iga taotleja on erinev. Püüdke ennetavalt märgata taotleja võimalikke erivajadusi. - On tavaline, et taotleja ei ole teadlik oma erivajadustest ega sellest, mis toetust tal on võimalik saada.
Säilitage avatud suhtumine	- Kui tekib vaikus, vastuses on lüngad või see on arusaamatu, võib teil tekkida inimlik kiusatus oletada, mida taotleja soovis öelda. Püüdke siiski hoiduda tõlgendamast teavet, mida taotleja ei ole otseselt öelnud ega kirjalikult avaldanud. - Pidage meeles, et võite ka ise taotlejast valesti aru saada. - Inimeste liigitamine kohe pärast nendega kohtumist on loomulik reaktsioon. Püüdke siiski olla avatud, hoolimata varasematest isiklikest ja tööalastest kogemustest.

Hoiduge eelarvamustest	▪ Ehkki teatud riikidest pärinevad taotlejad võivad olla statistiliselt sagedamini seotud teatud poliitiliste, religioossete või sotsiaalsete rühmitustega, suhtuge konkreetse isiku asjaolusid teadmata teie ees seisvasse taotlejasse eelarvamusvabalt.
Käituge lugupidavalt	▪ Püüdke jääda lugupidavaks ka juhul, kui teisse ei suhtuta lugupidavalt, sest see on üks usalduse suurendamise ja taotleja lugupidamise võitmise võimalustest.
Sõnadel võib olla erinevaid tähendusi	▪ Võtke arvesse, et sõnadel võib olla erinevates kultuurikontekstides või eri viisil kasutamise korral erinevaid tähendusi. ▪ Veenduge näiteks, et saate sellistest mõistetest nagu „perekond“, „vend“, „õde“, „tädi“, „onu“ jne ühtemoodi aru.

2.2.3. Ettevalmistused

Parim viis üllatuste vältimiseks ja tõhusalt teabe jagamiseks on ettevalmistumine.

Tähtis on end alati **juhtumiga kurssi viia**, et kohandada esitatava teabe põhipunktid taotleja isiklikele vajadustele ja asjaoludele. Kui teil on ettevalmistumiseks ja/või teabe esitamiseks vähe aega, võib palju abi olla teadmisest, mis teave on konkreetse juhtumi jaoks kõige olulisem. Võtke siiski arvesse, et taotleja ei pruugi olla enne teie kohtumist rääkinud kõigist olulistest nüanssidest. Näiteks ei tohi jätta perekonna taasühinemise põhimõtet selgitamata vaid sellepärast, et taotleja ei ole eelnevalt avaldanud, et tal on mõnes liikmesriigis pereliikmeid.

Seetõttu tuleks arvestada järgmiste nõuannetega.

Tundke kaasvestlejat	▪ Mõelge teabe jagamise sessioone ette valmistades taotlejale. ▪ Kes ta on, miks ta on siin ning mis teave on talle selles menetlusetapis vajalik/kasulik? Mida ta otsib? ▪ Need suunavad küsimused aitavad teil otsustada, mida, miks, kuidas ja millal ütlete.
Hoidke abimaterjalid käepärast	▪ Kui võimalik, püüdke tagada, et teil on käepärast kõik taotlejatele jagatavad materjalid ja muud vahendid (õiges keeles).
Teadke, kuhu taotleja lisateabe saamiseks suunata	▪ Kaasvestlejal võib olla lisaküsimusi, millele te ei oska kohe vastata. ▪ Võite valmistada ette lisaallikad, kust taotleja saab teavet otsida. ▪ Võite koostada ka nimekirja asutustest ja isikutest, kelle poole taotleja saab lisaabi vajadusega pöörduda.

2.2.4. Sõnumi kohandamine sihtrühmale

Esitatav teave peaks olema taotleja juhtumi jaoks võimalikult asjakohane: täpselt tema vajadustele vastav sõnum jääb paremini meelde. Seega saate sõnumit taotleja vajadustele kohandades tõhusamalt teavet esitada.

Sihtrühma kindlaksmääramine

Inimeste liigitamiseks on palju võimalusi. Kogukonna saab jagada väiksematesse rühmadesse vanuse, soo, etnilise päritolu, haridustaseme, õigusliku staatuse jms alusel. Kõigist neist teguritest võib sõltuda, kuidas sõnum vastu võetakse ja sellest aru saadakse, seega peate kindlasti enne teabe esitamist sihtrühma korralikult hindama. Nii saate optimeerida sõnumi vastavalt teie ees oleva(te)le inimes(t)ele. See suurendab mõistmist, keskendumist ja teie ja taotleja vahelist usaldust. See muudab ka protsessi teie jaoks tõhusamaks.

Dublini menetluse kohta teabe esitamisel tuleb sõnumit taotlejale kohandamisel eelkõige silmas pidada järgmisi tegureid.

- **Menetlusetapp** nt pärast registreerimist ei ole vaja sellest etapist uuesti rääkida
- **Vanus** nt lastega tuleb rääkida lapsesõbralikus keeles ja varuma nendega suhtlemiseks rohkem aega
- **Kirjaoskuse tase** nt kui kirjaoskuse tase on madal, kasutage vähem teksti või loobuge sellest ja eelistage visuaalseid materjale
- **Haridustase** nt teaduskraadi omamine ei tähenda, et taotleja on juba Dublini süsteemiga tuttav
- **Keel** nt kaasake tõlk, kui te ei kõnele taotleja keelt
- **Haavatavused** nt haavatavatele taotlejatele on vaja läheneda spetsiifiliselt, eksperdioskustega

Praktiline näide

Kavandate Dublini menetluse raames ühe perekonnaga teabejagamise sessiooni läbiviimist. Kuna perekond on juba registreeritud, keskendute järgmisele etapile. Peres on 10- ja 12-aastased lapsed, kelle jaoks võtate oma sõnumi toetamiseks kaasa visuaalseid materjale. Perekond räägib ainult farsi keelt, seetõttu olete kutsunud kohale ka tõlgi. Vestlete tõlgiga põgusalt enne sessiooni ja selgitate, mida kavatsete teha.

Haavatavus

Haavatavatele inimestele tuleks eraldi mõelda. Haavatavad võivad olla näiteks lapsed, saatjata alaealised, puuetega inimesed, eakad, lapseootel naised, alaealiste lastega üksikvanemad, inimkaubanduse ohvrid, vaimsete puuetega isikud, raske psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalla ohvrid või isikud, kellel on seksuaalsest suundumisest või sooidentiteedist või sooliste tunnuste väljendamisest (enesemääratlemisel) tingitud vajadused.

Pidage meeles, et teie ees seisev isik võib olla haavatav ja tal võivad olla erivajadused, mis vajavad erilist tähelepanu. Isik võib vajada spetsiifilist teavet ja/või teistsugust teabeedastuskanalit ja -strateegiat. **Kõik haavatavused ei ole nähtavad.** Võimalik, et teie kolleegid ei ole haavatavust varem märganud.

Sõnumi kohandamise meetodid

Teie teabe esitamise meetodit saab sihtrühmale vastavaks kohandada mitmel erineval moel. Mõelge järgmistele nõuannetele.

Kohandage sõnumit

- Kui märkate, et taotlejal on teie sõnumist arusaamisega raskusi või kui teile tundub enne vestlust, et tal võib olla raske aru saada sellest, mida kavatsete öelda, kaaluge sõnumi ümbersõnastamist.
- Kasutage näiteks lühemaid lauseid, kasutage (rohkem) abimaterjali, tooge (rohkem) näiteid ja kasutage rohkem kontroll-loeteludes sisalduvaid küsimusi. Vt ka jaotis 2.3 arusaamise suurendamise kohta.

Kohandage lähenemist

- Kui taotlejal on teabe edastamist mõjutavad erivajadused, kaaluge kohtumise läbiviimist privaatses koosolekuruumis, kasutage kultuurilisi vahendajaid, kes aitavad teil sõnumit edasi anda, või mitmesuguseid erinevaid teabeedastuskanaleid.

Kohandage oma keskkonda

- Mõelge keskkonnale, milles teavet esitate. Veenduge näiteks selles, kas ruum on piisavalt valge ega meenuta vanglat. Paarist väikesest ümberkorraldusest võib olla palju abi.
- Kui võimalik ja vajalik, mõelge, kas taotleja eelistaks vestelda kindlast soost töötajaga.

Varuge rohkem aega või tehke paus

- Taotlejal võib olla raskusi teie mõistmisega või üldse keskendumisega kohtumise vältel.
- Sessiooni läbiviimiseks pikema aja varumine või taotlejaga veedetud aja jooksul ühe või mitme pausi tegemine võib aidata tal mõelda, mida ütlesite, parandada arusaamist ja suurendada usaldust.

Praktiline näide

Teile on öeldud, et peate registreerima eaka taotleja. Kuna annate selles etapis esialgset teavet Dublini menetluse kohta, panete ettevalmistumise käigus kokku mõned brošüürid ja täiendavad abimaterjalid, sest arvate, et taotlejal võib olla haavatavusi, millest te ei ole veel teadlik (nt vaegkuulja või kirjaoskamatu). Teatate ka ülemusele, et võite vajada kohtumiseks veidi lisaaega, et saaksite taotlejale sellest ja järgmistest etappidest korralikult rääkida.

2.3. Arusaamise suurendamine

Et teie sõnum ja püüe teavet jagada oleksid tõhusad, peate kindlasti kontrollima, kas taotleja sai aru, mida talle ütlesite, ja kui ta ei saanud aru, sobivalt tegutsema. Selles osas käsitletakse arusaamise kontrollimise meetodeid, kaasvestlejalt tagasiside saamise viise, võimalusi temaga pärast teabe esitamist räägitu üle korrata ja väärteabe vastu võitlemise tähtsust.

2.3.1. Arusaamise kontrollimise meetodid

Et teada saada, kas taotleja sai räägitust aru, peate **aktiivselt** kontrollima, kas ta mõistis teavet, mida temaga jagasite.

Võite kaaluda järgmiste kontrollimeetodite kasutamist.

Julgustage taotlejaid märkmeid tegema	- Kui taotleja oskab kirjutada, võite teda teabe jagamise sessiooni alguses vestluse ajal märkmeid tegema julgustada. - Sessiooni lõpuosas võite taotleja märkmed koos üle vaadata, et näha, kas miski jäi segaseks või raskesti arusaadavaks.
Tehke räägitust kokkuvõtte ja kontrollige	Pärast vestlust või konkreetse teabeosa edastamist võite räägitust kokkuvõtte teha, rõhutades uuesti tähtsamaid punkte, ja küsida taotlejalt uuesti, kas ta sai aru, mida ütlesite.
Esitage testküsimus	Te ei pea kuulaja teadmisi põhjalikult kontrollima, ent esitage talle üks põhjalikum küsimus, et näha, kas ta sai aru ühest konkreetsest punktist. Näiteks kui rääkisite peatsest kohtumisest, võite küsida: „Kas oskate mulle öelda, kuhu peate minema?“
Paluge tal räägitut oma sõnadega korrata	- Võite paluda taotlejal räägitut oma sõnadega korrata. - Nii saate välja selgitada, kas ta on millestki valesti aru saanud või kas tähtis teave on tähelepanuta jäänud. - See meetod aitab taotlejal ka paremini meelde jätta, mida rääkisite.
Jätke aega küsimuste jaoks	Küsige taotlejalt, kas tal on küsimusi. Kui uurite taotlejalt ennetavalt, kas tal on küsimusi, näeb ta kohe alguses, et olete huvitatud tema tagasisidest ja küsimustest, ning see annab teile ettekujutuse peamistest murekohtadest.

Ärge jätke arusaamise kontrollimist kohtumise lõppu, kui olete teabe esitamise lõpetanud. Taotlejal võib olla raske teatud punkti juurde naasta ja ta ei pruugi avaldada, et ei saanud öeldust aru, kui selgitasite talle just kõike pikalt. **Jagage seega sõnum segmentideks ja küsige pärast iga segmenti, kas kaasvestleja sai räägitust aru.** Jätke ka sessiooni lõppu veidi aega küsimuste esitamiseks.

2.3.2. Kaasvestleja tagasiside

Kui soovite kontrollida, kas taotleja sai teabest aru, võite kasutada mitmesuguseid tagasiside küsimise meetodeid, mis on vähem ilmsed kui otse küsimine, kas teabest saadi aru. Ka kaasvestleja verbaalsed ja mitteverbaalsed reaktsioonid annavad teavet, millest peaksite teadlik olema.

Verbaalne tagasiside

Ehkki taotleja võib küsimusele, kas ta sai selgitustest aru, ausalt jaatavalt vastata, on palju põhjuseid, miks ta võib vastata jaatavalt ka juhul, kui ei saanud tegelikult aru. Need põhjused võivad olla järgmised:

- taotleja on **häbelik**;
- taotleja võib tunduda häbelik, sest **ta on harjunud vähem otseste suhtlusmeetoditega**;
- taotleja ei julge rääkida, sest talle tundub, et **te olete võimupositsioonil**;
- taotleja kardab teile öelda, et ei saanud aru, sest **ei taha jätta muljet, et teeb vigu**;
- taotleja **arvab, et sai esitatud teabest aru**, ehkki ei saanud sellest tegelikult aru;
- taotleja **sai teabest aru osaliselt, aga mitte täielikult**;
- taotleja on **väsinud** ja ütleb, et sai aru, et kohtumine kiiremini lõpeks.

Mitteverbaalne tagasiside

Kasutate teiste inimestega suheldes verbaalsete ja mitteverbaalsete märguannete kombinatsiooni. Vt lisateave selle teema kohta: [jaotis 2.1.4 „Kehakeel“](#). Püüdke märgata mitteverbaalseid märke, millega taotleja annab teile (tahtmatult) teada, et ei saanud räägitust aru. Mõelge järgmistele signaalidele:

- **näoilmed**, nt kulmu kortsutamine või haigutamine;
- **ruumis ringi vaatamine** või jõllitamine;
- **meeleolu** või hääletooni muutus;
- **ristatud käed**;
- **pea raputamine**.

Lisateave teemal, kas taotleja saab teist aru, on [jaotises 2.3.1 „Arusaamise kontrollimise meetodid“](#).

Dublini menetluse kohta ringleb palju väärarvamusi, mida võite taotlejaga suheldes kogeda. Peate need kindlasti ümber lükkama, kuid seda tuleb teha taktitundeliselt. Ärge öelge taotlejale otse, et ta eksib, sest see võib taotleja usaldamatust veelgi suurendada. Paluge tal hoopis selgitada, mida ta Dublini III määrusest arvab, või selgitada, mida ta on Dublini III määrusest (või mõnest selle aspektist) kuulnud. Seejärel **püüdke võimalikud väärarvamusel tegelikku olukorda või menetlust selgitades ümber lükata** ning oma juttu teabematerjalide, näiteks teabelehe, kaardi või muude abimaterjalidega toetada.

2.3.3. Järeltegevus

Kui olete teabe esitamise lõpetanud, tasub kuulajaga läbi viia järeltegevusi, et kontrollida, kas ta sai teie sõnumist aru. Kaaluge näiteks järgmisi võimalusi.

Andke taotlejale ennetavalt võimalus küsimusi esitada

- Kui olete lõpetanud, võite taotlejalt küsida, kas tal on veel küsimusi, ja selgitada veelkord teatud tähtsamaid nüansse, et veenduda, et ta sai nendest aru.
- Dublini süsteemis võib sellest olla kasu teatud menetlusetappidele kehtivate tähtaegade tõttu.
- Haavatavatele taotlejatele ennetavalt sõna andmine võib aidata vähendada nende hirmu menetluse ees.

Kasutage teiste abi

- Kui tegemist on haavatavate isikute ja taotlejatega, kel on raskusi teie usaldamisega, võib olla eriti kasulik, kui isik, keda nad usaldavad, kordab teie poolt öeldut.
- Võite paluda kodanikuühiskonna organisatsioonil või teisel taotlejal, kellega teie taotleja suhtleb, korrata talle tähtsamaid teabepunkte, et tagada nendest arusaamine.
- See on eriti tähtis seoses tähtaegadega ja juhul, kui taotleja peab täitma teatud nõudeid, näiteks oodates üleandmist Dublini süsteemi raames.

Tehke kirjalik kokkuvõte

- Võite pärast teabe esitamist kirjalikult ja/või ikoonide abil räägitust lühikokkuvõtte teha, mis aitab taotlejal teavet kauemaks meelde jätta.
- Ärge unustage kirjaliku kokkuvõtte sisu selgitada.

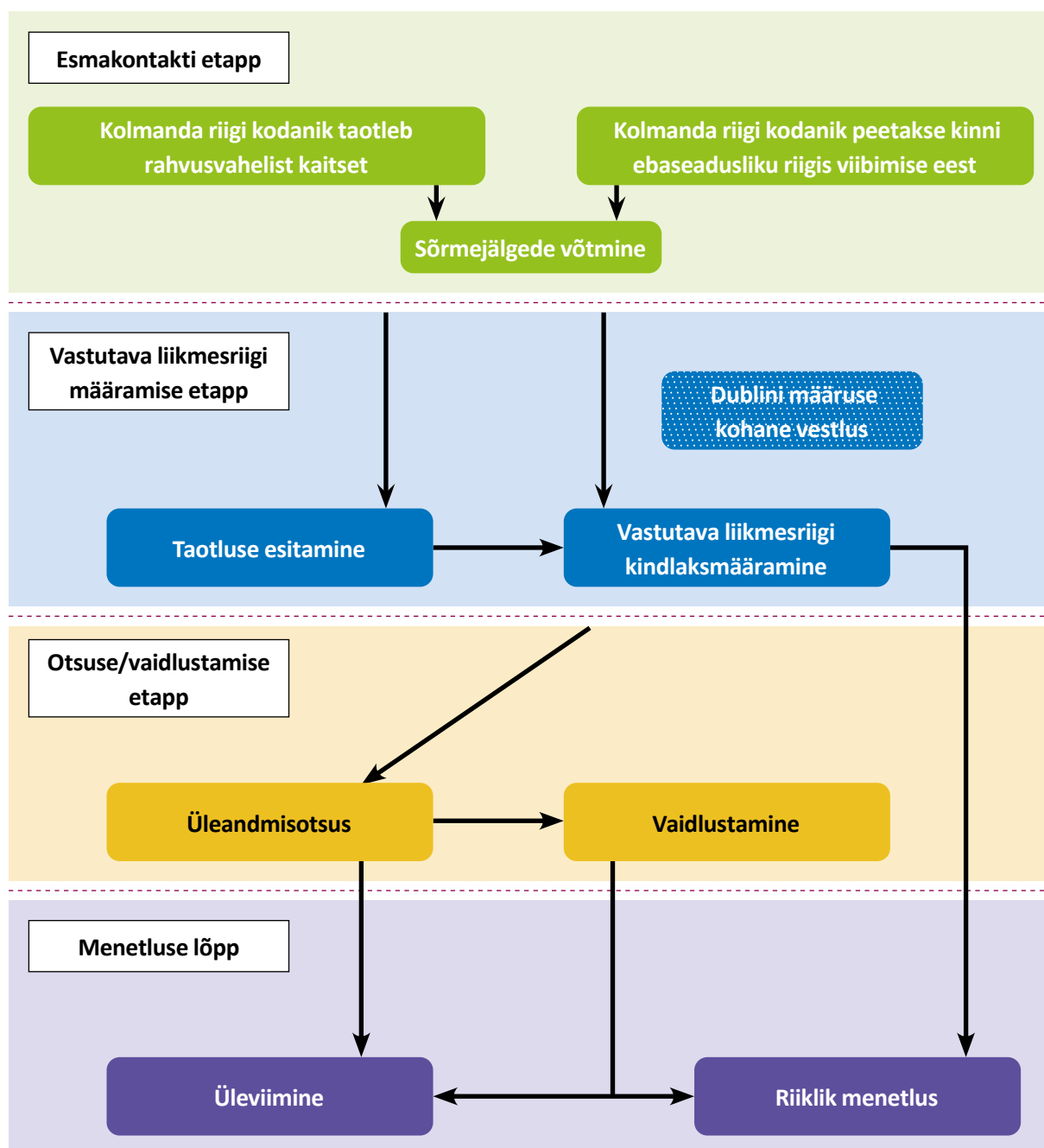
Viidake muudele allikatele

- Võite teabe edastamise sessiooni käigus või teabedastustoodetes viidata ka muudele allikatele, kust võib saada lisateavet.
- Võite näiteks viidata korduvate küsimuste veebilehele ning anda kontaktaadressi, kust taotlejad saavad küsida lisateavet ja kuhu võib saata hiljem meenuvad küsimused.

3. Dublini süsteemi etapid

Selles peatükis käsitletakse taotlejate teabevajadusi Dublini menetluse erinevates etappides. Tuleb märkida, et süsteemi menetluslik ja korralduslik ülesehitus võib liikmesriigiti veidi erineda ning ei tohi eeldada, et see on kõikjal ühetaoline. Siin kirjeldatu ei pruugi seetõttu täpselt kajastada iga liikmesriigi menetlusetappe. Teatud teemasid puudutavat teavet võib jagada ka mitu korda. Asjaomastes etappides teabe kordamine on oluline tagamaks, et taotlejad saaksid teabest aru ja see jääks neile meelde.

Dublini menetluse voodiagramm

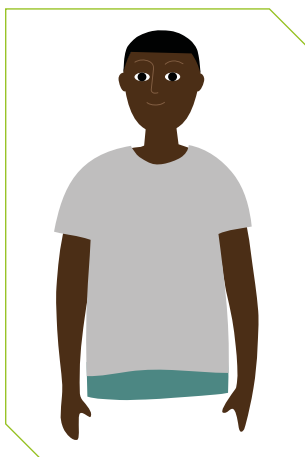
3.1. Saage tuttavaks Mahmoudi, Bakary, Svetlana ja perekond Al Hamoudiga

Selle peatüki sisu illustreeritakse kolme väljamõeldud taotleja ja väljamõeldud perekonna näidetega. Need väljamõeldud taotlejad aitavad illustreerida teatud üksikaspekte, millega tuleb erinevatele taotlejatele Dublini menetluse kohta teabe jagamisel arvestada. Palun pidage silmas, et toodud näited ei anna kõikehõlmavat ülevaadet kogu teabest, mis tuleb esitada, vaid pakuvad pigem näiteid sellest, millele võib olla tarvis teabe jagamisel keskenduda. Kuna menetluse etapid ja korraldus muutuvad pidevalt, ei kirjelda näited ka täpselt erinevates liikmesriikides kasutatavaid menetlusi.

Mahmoud

Mahmoud on 15-aastane Afganistani poiss. Ta lahkus Afganistanist konflikti tõttu oma kodumaal ja soovib Euroopas kooli minna. Ta ületas ebaseaduslikult maismaapiiri ning saabus Türgist Bulgaariasse. Ta saabus Euroopasse koos väikese sõprade rühmaga, kellega teel tutvus, ja soovib jõuda oma Norras elava onu juurde.

Bakary

Bakary on 32-aastane ja pärit väikesest Elevantiluuranniku külast. Ta jäi hiljuti ilma mehhaanikutööst. Kuna tal ei ole võimalik kodumaal elatist teeninda ega peret, kes saaks teda aidata, ei näe Bakary endale kodumaal tulevikku ja otsib meeleheitlikult Euroopast paremat tulevikku. Ta sõitis paadiga Liibüast Itaaliasse, kus sisenes riiki ebaseaduslikult ja jätkas teekonda Austriasse, kus esitas rahvusvahelise kaitse taotluse. Bakary on nüüd Šveitsis, kus ametivõimud pidasid ta kinni riigis ebaseaduslikult viibimise eest. Ta saab praegu raske astma tõttu ravi.

Perekond Al Hamoud

Perekond Al Hamoud otsib varjupaika Süüria kodusõja eest. Isa Tariq töötas Aleppo lähisel talunikuna ja tema abikaasa Fatima oli koduperenaine. Tariq oskab natuke lugeda, ent Fatima ei oska lugeda ega kirjutada. Neil on kaks last, 5-aastane poeg Samir ning 15-aastane tütar Amira. Nad saabusid just Türgist Küprosele.

Svetlana

Svetlana on 56-aastane ja pärit Valgevene linnast Minskist, kus töötas arhitektina. Ta lahkus Valgevenest, sest kardab, et politsei vahistab ta valitsusevastastel meeleavaldustel osalemise eest.

Ta saabus Poolasse turistiviisaga rahvusvahelise kaitse taotlemise kavatsusega. Tema ema elab juba paar aastat Saksamaal ning on pärast hiljutist insulti raske puudega.

3.2. Esmakontakti etapis teabe jagamine

Kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isikuga, kellele võib kohalduda Dublini III määrus, võivad esimesena kohtuda mitmesugused erinevad ametnikud. Selline isik võib olla just rahvusvahelise kaitse taotlemiseks ELi saabunud või liidus ebaseaduslikult viibimise eest kinni peetud, olles peatunud juba mõnda aega erinevates liikmesriikides, kus ta võib, ent ei pruugi olla rahvusvahelist kaitset taotlenud.

Dublini III määrus võib kohalduda kõigile rahvusvahelist kaitset taotlevatele kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele ning ka kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele, kes on kinni peetud liikmesriigis ebaseaduslikult viibimise eest, aga on juba eelnevalt teises liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlenud.

Seetõttu on tähtis neile juba varakult Dublini menetluse kohta teavet anda.

3.2.1. Riigis ebaseaduslikult viibimise eest kinni peetud isikud

Nendel juhtudel on tähtis teavitada kolmanda riigi kodanikku või kodakondsuseta isikut tema olukorrast ja ametiasutuste järgmistest sammudest. Kui on alust arvata, et isik võib soovida taotleda rahvusvahelist kaitset, tuleks talle anda asjaomast teavet, kuidas seda teha ja kuidas saada juurdepääs sõltumatule õigusnõustamisele.

Kui isik ei soovi taotleda rahvusvahelist kaitset liikmesriigis, kus ta asub, võib Dublini III määrus talle siiski kohalduda juhul, kui ta on juba teises liikmesriigis rahvusvahelise kaitse taotluse esitanud.

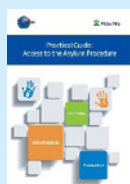
3.2.2. Rahvusvahelist kaitset taotlevad isikud

Liikmesriigid on olukorraks, kus kolmanda riigi kodanik teatab, et soovib taotleda rahvusvahelist kaitset, kehtestanud erinevad korrad. Mõnes liikmesriigis registreeritakse ja esitatakse taotlus peaaegu kohe, teistes võib aga jääda selle hetke ja taotluse esitamise vahele ajavahemik.

Dublini III määruse artikli 20 lõige 2

Alati tasub taotlejale esimesel võimalusel Dublini menetluse kohta veidi põhiteavet anda, eriti juhul, kui taotluse ametlik registreerimine ja selle esitamine ei toimu korraga.

EASO praktiline juhend. Juurdepääs varjupaigamenetlusele

Lisateave taotluse koostamise, registreerimise ja esitamise erinevuste kohta on EASO praktilises juhendis juurdepääsu kohta varjupaigamenetlusele (lk 4), mis on avaldatud [siin](#).

3.2.3. Esmakontakti etapis esitatav põhiteave

Taotlejale tasub anda **Dublini süsteemi ja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kohta veidi põhiteavet** juba enne taotluse esitamist. Selles etapis võiks taotlejale rääkida, et Dublini III määruses on sätestatud kriteeriumid ja mehhanismid, mille abil määratakse kindlaks, **milline liikmesriik vastutab** tema taotluse läbivaatamise eest, ja et tal ei ole võimalik valida, milline liikmesriik selle eest vastutab.

Taotlejale võib ka öelda, et **kõik liikmesriigid kohaldavad** seoses taotleja õigustega, mis puudutavad näiteks majutust ja teisi põhivajadusi ning ka taotleja kohustusi, **ELi tasandil kokkulepitud eeskirju või sarnaseid siseriiklikke eeskirju**. Mainige taotlejale, et ta **peab kindlasti ametiasutustega koostööd tegema** ja et menetlusest kõrvalhoidmisest ega dokumentide kahjustamisest ei ole menetluses kasu ning see ei aita taotlejal vastutava liikmesriigi määramise protsessi vältida. Taotleja teavitamine tema õigusest **valitsusväliste organisatsioonide abile, tõlketeenustele jms** võib aidata ka usaldust tekitada.

Taotlejate varajane teavitamine Dublini III määruse perekonna ühtsust puudutavatest sätetest **võib aidata tagada, et taotlejad esitavad oma peresidemete kohta vajalikud otsesed või kaudsed tõendid, mis võivad võimaldada perekonna kokkuviiimist**. Öelge taotlejale, et kui tal on teises liikmesriigis pereliikmeid, võib Dublini menetlust kasutada taotleja tema perekonnaga kokku viimiseks. Taotlejale võib ka selgitada, keda käsitletakse Dublini III määruuses pereliikmena ja saatjata alaealise juhtumi korral ka sugulasena (vt [II lisa „Perekonna ühtsuse tagamise võimalused“](#)) ja et mõlemad pooled peavad andma taasühinemiseks kirjaliku nõusoleku. Selgitage taotleja teatud isikutega kokkuviiimise võimalust juhul, kui ta on nendest isikutest sõltuv või kui vastavad isikud sõltuvad taotleja abist (vt [peatükk 1.9 „Sõltuvussuhe ja kaalutusõigust käsitlevad sätted“](#)).

Taotlejat tuleks teavitada ka sellest, et **kui tal ei ole teistes liikmesriikides pereliikmeid**, võib otsust, milline riik on vastutav, mõjutada väljastatud elamisluba, viisa, piiri ületamine või konkreetset riigis viibimine. Kui tal on dokumente või muid tõendeid, mille ta saab esitada riiki sisenemise, seal viibimise või elamise tõendina, tuleks need kokku koguda ja ametiasutustele esitada.

Kui taotleja on laps, peaksite talle rääkima, et lapse huvid on alati liikmesriikidele Dublini III määruse kohaldamisel esmatähtsad ning et saatjata alaealised on õigus esindajale. Kui taotleja on mingil põhjusel haavatav, rääkige talle, et tal on õigus spetsiifilistele kaitsemeetmetele ja tagatistele, ning teavitage teda, kuidas nendele juurde pääseda.

Pidage meeles, et see, kuidas kohandute teabe jagamise olukorraga, võib tulemust oluliselt mõjutada. Vt metoodika lisateave: [2. peatükk „Teabe esitamise meetodid“](#).

NB!

- Jagage Dublini menetluse kohta teavet võimalikult varakult
- Rõhutage, et kõik liikmesriigid on seotud ELi tasandil kokkulepitud reeglitega või kohaldavad samalaadseid siseriiklikke reegleid
- Rääkige taotlejale, et tal on õigused ja kohustused ning et ta peab kindlasti kokku koguma ja esitama tõendid oma teistes liikmesriikides asuvate pereliikmete ja sugulaste kohta
- Kui taotleja on haavatav isik, teavitage teda spetsiifilistest kaitsemeetmetest ja tagatistest, millele tal võib õigus olla, nt lapse juhtumi korral rääkige lapse huvidest ja teavitage teda, et saatjata alaealine saab esindaja

Svetlana

Svetlana teatab pärast Varssavisse saabumist ametiasutustele, et soovib taotleda rahvusvahelist kaitset.

Andke üldist teavet varjupaiga ja Dublini menetluse kohta

- Lennujaama sissereändeametnikuna teavitate Svetlanat varjupaigamenetlusest ja selgitate, et Euroopa Liidus kehtib Dublini süsteemiks nimetatav süsteem, mille abil määratakse kindlaks, milline liikmesriik tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbi vaatab.
- Annate talle üldist teavet rahvusvahelise kaitse taotlejate õigustest, sh õigus majutusele, õigusabile, valitsusväliste organisatsioonide ja tõlkide abile jms.
- Selgitate, et ta ei saa ise valida, milline riik tema taotluse läbi vaatab. Kõik liikmesriigid peavad rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise protsessi käigus kinni sarnastest eeskirjadest ja taotlejale tagatakse menetluse ajal samad kaitsemeetmed.

Küsige pereliikmete olemasolu ja võimalike sõltuvussuhete kohta

- Küsite Svetlanalt, kas ta on mingil põhjusel haavatav isik ning kas tal on pereliikmeid või sugulasi teistes liikmesriikides või hooldust vajavaid sugulasi või pereliikmeid.
- Pereliikmetena käsitatakse abikaasat ja alaealisi lapsi. Kui tal on ELis, Norras, Islandil, Šveitsis või Liechtensteinis pereliikmeid, on võimalik ta nendega kokku viia. Selgitate talle, et selleks on oluline esitada kogu teave, et ametiasutused saaksid tema pereliikmed üles otsida. Ta peab taasühinemiseks ka kirjaliku nõusoleku andma.

Ohjake ootusi: teavitage järgmistest sammudest

- Svetlana räägib teile, et tema ema viibib Saksamaal ja vajab hooldamist, kuna tal oli insult ning ta on nüüd puudega.
- Selgitate Svetlanale, et tal palutakse esitada nende suhte kohta lisateavet ning nende suhet tõendavaid dokumente või tema ema olukorda tõendavat teavet või dokumente. Selgitate Svetlanale, et ta peab esitama teavet ka sõltuvussuhete kohta: kuidas ema hoolduse saamiseks Svetlanast sõltub.
- Selgitate Svetlanale ka menetluse tähtaegu ja teatate talle, et menetlusele võib kuluda paar kuud.

Selgitage taotleja kohustusi

- Ütlete Svetlanale, et ta peaks Poolasse jääma. Kuna ta sisenes Euroopasse viisaga ning taotleb nüüd Poolas rahvusvahelist kaitset, on tõenäoline, et ta saadetak mõnes teises riigis rahvusvahelise kaitse taotlemisel Poolasse tagasi.

Andke taotlejale sobiv teabeleht

- Annate Svetlanale teabelehe „Taotlesin ELis varjupaika – milline riik minu taotlusega tegeleb?“, milles on välja toodud kogu eespool esitatud teave ja kontaktandmed, mida ta vajab vajadusel ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti, Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni või valitsusväliste organisatsioonide poole pöördumiseks.

Mahmoud

Mahmoud on Bulgaariasse saabunud ja ütleb teile, et soovib taotleda rahvusvahelist kaitset. Olete Bulgaaria piiril töötav politseinik. Mahmoudile määratakse esindaja.

Määratakse esindaja

- Selgitate Mahmoudile, et kuna ta on laps, määratakse talle esindaja või hooldaja, kes aitab teda menetluse käigus.
- Esindaja tagab terve protsessi käigus Mahmoudi huvidega arvestamise. See tähendab, et Mahmoud jääb alati ohutusse ja turvalisse kohta, ta kuulatakse alati ära ning on oluline, et ta jagaks alati oma arvamust esindaja või vastuvõtukeskuse personaliga. Tema hea enesetunne, võimalus olla koos teiste laste, näiteks sõpradega, ja võimalus õppida on esmatähtsad.

Pärige liikmesriikides viibivate pereliikmete kohta

- Küsite Mahmoudilt, kas tal on mõnes liikmesriigis või Norras, Islandil, Šveitsis või Liechtensteinis pereliikmeid.
- Selgitate talle, et kui tal on ELis elavaid pereliikmeid, õdesid-vendi või sugulasi, peab ta seda kindlasti ütlema, sest sel juhul on võimalik ta nende inimestega kokku viia. Selleks on vaja esitada vastava isiku andmed ja elukoha aadress, et ametiasutused saaksid temaga ühendust võtta.
- Selgitate, et ta viiakse pereliikmete või sugulastega kokku ainult juhul, kui otsustatakse, et see on tema huvides.

Ohjake ootusi: järgmised sammud

- Mahmoud ütleb teile, et tal on Norras onu. Kui olete selle teabe registreerinud, selgitate Mahmoudile, et talle esitatakse onu kohta veel küsimusi ning on oluline, et ta räägiks ametnikele kõigest, et nad saaksid aidata Mahmoudi kiiresti tema onuga kokku viia.

Selgitage taotleja kohustusi ja õigusi

- On tähtis, et Mahmoud ei lahkuks riigist, sest see võib talle ohtlik olla. Kinnitate ka Mahmoudile, et ametiasutused ja esindaja annavad endast parima, et Mahmoud Norras onuga kokku viia, ent ta peab menetluse lõpuni Bulgaariasse jääma.
- Selgitate Mahmoudile ka tema õigusi (nt õigus esindajale, majutusele jne).

Andke taotlejale sobiv teabeleht

- Annate Mahmoudile teabelehe „Rahvusvahelist kaitset paluvad lapsed“, kust ta leiab kogu eeltoodud teabe ja kontaktandmed sotsiaalteenuste saamiseks, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti, Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni või valitsusväliste organisatsioonide poole pöördumiseks.
- Võite ka esindajale teabelehe koopia anda.

3.3. Sõrmejälgede võtmisel teabe esitamine

Eurodaci II määruse artikkel 29

Kui vähemalt 14-aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik taotleb rahvusvahelist kaitset või peetakse kinni seoses välispiiri ebaseadusliku ületamisega või kui tuvastatakse tema ebaseaduslik liikmesriigi territooriumil viibimine, võtavad ametiasutused tema sõrmejäljed.

Selles kontekstis sõrmejälgede võtmine on reguleeritud Eurodaci II määrusega, milles sätestatakse ka teave, mida ametiasutused peavad sel juhul esitama, ja teabe esitamise viisile kehtivad miinimumnõuded.

Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti koostatud teabeleht

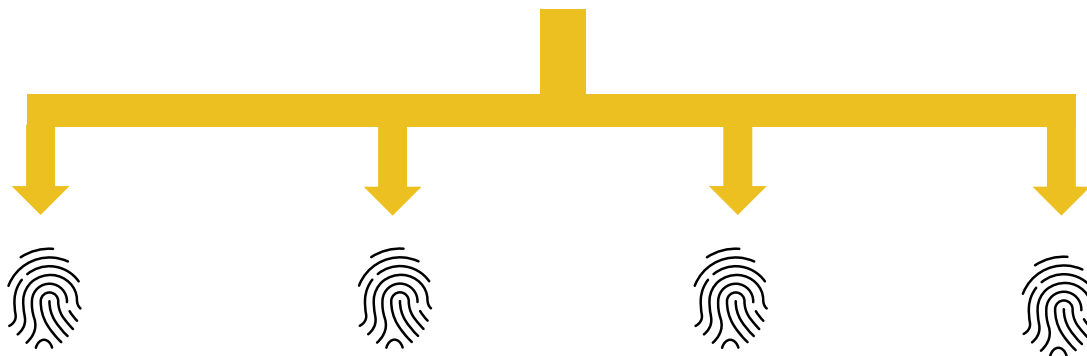

Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet koostas 2019. aastal teabelehe „**Õigus teabele: juhend ametiasutustele sõrmejälgede võtmisel Eurodaci jaoks**“, mis aitab ametnikel ja ametiasutustel teavitada rahvusvahelise kaitse taotlejaid ja pagulasi arusaadaval ja juurdepääsetaval viisil nende sõrmejälgede töötlemisest Eurodac-süsteemis.

Teabelehes täpsustatakse, mis teavet ja kuidas tuleb taotlejatele esitada, ning antakse erinõuandeid laste teavitamiseks.

Teabelehega saab tutvuda ja selle alla laadida [siit](#).

Kohaldatav ELi õigus, mis käsitleb teabe saamise õigust Eurodac-süsteemi jaoks biomeetriliste andmete töötlemisel

Õigus teabele
(Eurodaci määruse artikkel 29; isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 12)

Õigus juurdepääsule
(harta artikli 8 lõige 2; Eurodaci määruse artikkel 29; isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 15)

Õigus parandamisele ja kustutamisele
(harta artikli 8 lõige 2; Eurodaci määruse artikkel 29; isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 15)

Õigus heale haldusele
(harta artikli 8 lõige 2; Eurodaci määruse artikkel 29; isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 15)

Allikas: FRA, „[Õigus teabele: juhend ametiasutustele sõrmejälgede võtmisel Eurodaci jaoks](#)“, 19. detsember 2019.

Teavet sõrmejälgede kohta tuleb anda sõrmejälgede võtmisel, mis on seotud rahvusvahelise kaitse taotlejate ja kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute kinnipidamisega välispiiri ebaseaduslikul ületamisel. Ebaseaduslikult ELi territooriumil viibivale isikule tuleb see teave esitada hiljemalt siis, kui isikuga seotud andmed edastatakse kesksüsteemi.

Ebaseaduslikult liikmesriikide territooriumil viibivatelt taotlejatelt, kolmandate riikide kodanikelt ja kodakondsuseta isikutelt ei võeta alati sõrmejälgi; see sõltub vastava liikmesriigi korrast. Taotlejatelt sõrmejälgede võtmise võib teatud põhjustel edasi lükata ning sõrmejäljed võib võtta hiljem.

Sõrmejälgede võtmisega seotud teave peab olema:

- lühike, lühipaistev, arusaadav ja kergesti kättesaadavas vormis;
- kirjutatud selges ja lihtsas keeles, kohandades seda haavatavate isikute, näiteks laste vajadustega;
- esitatud vajaduse korral suuliselt;
- keeles, millest isik aru saab või peaks kõigi eelduste kohaselt aru saama.

3.3.1. Sõrmejälgede võtmise kohta esitatav põhiteave

Eurodaci II määruse artikkel 9

Veenduge enne sõrmejälgede võtmise protsessi algust, et **taotleja saab aru, mis on sõrmejalg**, et meil kõigil on kordumatud isiklikud sõrmejäljed ja et nende kujutisi saab kasutada isiku tuvastamiseks. Rääkige taotlejale, et sõrmejälgede võtmine **on vähemalt 14-aastaste** liikmesriikides rahvusvahelist kaitset taotlevate, seoses ebaseadusliku piiriületusega kinni peetud või ebaseaduslikult liikmesriigi territooriumil viibivate isikute jaoks **kohustuslik**. Võite taotlejat ka teavitada, et sõrmejäljed peab võtma ja neid tuleb kontrollida ka juhul, kui taotlejal on teises liikmesriigis pereliikmeid või sugulasi, kellega ta soovib taasühineda.

Taotleja peab kindlasti aru saama, mida tema sõrmejälgedega tehakse. Teavitage taotlejat, et **tema sõrmejäljed saadetakse sõrmejälgede andmebaasi, mida nimetatakse Eurodac-süsteemiks**. Taotlejat tuleb teavitada, et Eurodac on ELi sõrmejälgede andmebaas, mis võimaldab liikmesriikidel rahvusvahelise kaitse taotlejate ja ebaseaduslikult liikmesriikide territooriumil viibivate isikute sõrmejälgi võrrelda. Nii on liikmesriigil lihtsam välja selgitada, milline riik peaks taotluse läbi vaatama.

Selgitage, et **ametiasutused kontrollivad sõrmejälgi selleks, et näha, kas taotleja on varem rahvusvahelist kaitset taotlenud või kas taotlejalt on varem piiril sõrmejälgi võetud**. Sõrmejälgi võib võrrelda ka viisainfosüsteemis leiduvatega, mis on Schengeni alas väljastatud viisade teavet hõlmav andmebaas.

Teavitage taotlejat, et **andmebaasi lisatakse kõigi tema sõrmede sõrmejäljed, tema sugu, sõrmejälgi võttev riik ning taotluse esitamise koht ja kuupäev (kui taotlus esitatakse)**. Kui taotleja on palunud rahvusvahelist kaitset, säilitatakse tema sõrmejälgi kümme aastat. Ebaseadusliku riiki sisenemise järel sõrmejälgede võtmisel säilitatakse neid 18 kuud. Pärast seda perioodi kustutab süsteem teie andmed automaatselt. Territooriumil ebaseaduslikult viibivate isikute andmeid ei säilitata.

Peaksite taotlejale ka mainima, et **tema andmetele on juurdepääs ametiasutustel**, kes määravad kindlaks, milline liikmesriik vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, ja rangelt reguleeritud tingimustel ka politseil ja Europolil, kui see on vajalik raske kuriteo uurimiseks. Öelge ka taotlejale, et seda **teavet ei avaldata kunagi taotleja päritoluriigile**.

Taotlejat tuleks samuti teavitada tema õigusest nendele andmetele **juurde pääseda**, andmetest **koopida** ning vigade korral andmeid **parandada ja/või need kustutada lasta**. Rääkige taotlejale ka, kuidas ta saab neid õigusi teie riigis kasutada.

Kasutage teabe esitamisel arusaadavat keelt ja abimaterjale. Meetodite lisateave on [2. peatükis „Teabe esitamise meetodid“](#).

Hea tava

Taotlejale Eurodac-süsteemis olevate andmete koopia andmine võib aidata tal kasutada õigust andmetele juurdepääsu saamiseks ning vajaduse korral andmete kustutamiseks ja parandamiseks. Selgitage taotlejale, et see ei ole tema rahvusvahelise kaitse taotluse koopia.

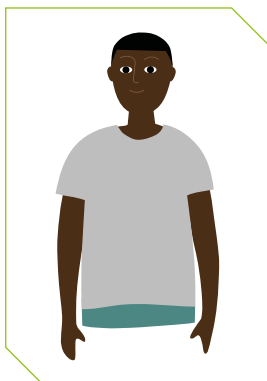
Hea tava

Teavitage seoses välispiiri ebaseadusliku ületamisega kinni peetud kolmanda riigi kodanikku sõrmejälgede võtmisel kindlasti, et kui ta otsustab hiljem mõnes teises liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotleda, võidakse ta taotluse läbivaatamiseks teie liikmesriiki tagasi saata ka juhul, kui ta ei ole teie liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlenud.

NB!

- Veenduge, et isik saab aru, mis on sõrmejalg
- Veenduge, et isik saab aru, et tema sõrmejälgi säilitatakse ELi andmebaasis
- Kui sõrmejälgi võetakse seoses välispiiri ebaseadusliku ületamisega, selgitage isikule, et tema sõrmejälgi säilitatakse ka juhul, kui ta ei ole (veel) rahvusvahelist kaitset taotlenud
- Selgitage taotlejale, et kui ta taotleb teises liikmesriigis rahvusvahelist kaitset, kontrollivad selle liikmesriigi ametiasutused tema sõrmejälgi
- Teavitage teda andmete säilitamise perioodidest ja taotleja andmetega seotud õigustest

Bakary

Bakary peetakse Šveitsis kinni ebaseaduslikult riigis viibimise eest. Võtate immigratsioonipolitseinikuna tema sõrmejäljed ja viite Eurodac-süsteemis läbi otsingu, et näha, kas Bakary on varem mõnes teises liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlenud.

Andke teavet sõrmejälgede võtmise ja Eurodac-süsteemi kohta

- Võtate Bakary isiku tuvastamiseks tema sõrmejäljed ja viite Eurodac-süsteemis läbi otsingu, et näha, kas Bakary on varem mõnes teises liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlenud. Bakary sõrmejälgi võttes selgitate, et sõrmejälgede võtmine on vähemalt 14-aastaste isikute jaoks kohustuslik.
- Selgitate ka, et sõrmejäljed saadetakse andmebaasi, mida nimetatakse Eurodac-süsteemiks. Liikmesriigid saavad liikmesriigis kinnipeetud isikute sõrmejälgi võrrelda, et kontrollida, kas isik on juba teiste liikmesriikide ametiasutustele tuttav. Nii on liikmesriigil lihtsam kindlaks määrata, kes vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.

Teavitage Eurodac-süsteemis otsingu läbiviimisest

- Selgitate ka Bakaryle, et Bakary sõrmejälgi ei salvestata Eurodac-süsteemis otsingu tegemisel süsteemi, ent see otsing võib näidata, kas ta on juba teises liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlenud.

Teavitage Dublini menetlusest

- Eurodac-süsteemis tehtud otsing näitab, et Bakary taotles paar kuud tagasi Austrias rahvusvahelist kaitset. Teavitage Bakaryt Eurodac-süsteemis tehtud otsingu tulemusest ja sellest, et talle esitatakse Austrias viibimise kohta küsimusi.
- Selgitate, et kuna ta taotles ühes liikmesriigis rahvusvahelist kaitset, võib Šveits selle riigiga asjaomase menetluse kohta teabe saamiseks ühendust võtta. Seetõttu võidakse ta menetluse lõpetamiseks Austriale üle anda. Teda teavitatakse ka sellest, et tema juhtum antakse üle Šveitsi Dublini üksusele ning Šveitsi ametivõimud võivad Austriaga konsulteerida, et määrata kindlaks, kas Austria peaks tema juhtumi läbi vaatama.

Teavitage teda rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise õigusest

- Teatate Bakaryle, et ta võib taotleda soovi korral Šveitsis rahvusvahelist kaitset. Bakaryle selgitatakse, et kui ta ka seda Šveitsis taotleb, võidakse ta siiski taotluse eest vastutavale liikmesriigile üle anda.

Andke taotlejale sobiv teabeleht

- Annate Bakaryle teabeleht „Teave ebaseaduslikult liikmesriigis viibivatele kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele“.

Perekond Al Hamoud

Perekond Al Hamoud soovib pärast Küprosele saabumist taotleda Küprose ametiasutustelt rahvusvahelist kaitset. Selgitate varjupaigaasutuses töötava juhtumimenetlejana perekonnale Al Hamoud, et neilt võetakse sõrmejäljed.

Esitage teavet sõrmejälgede võtmise kohta

- Selgitate neile, et igal inimesel on kordumatud sõrmejäljed ja nende kujutisi saab kasutada isiku tuvastamiseks. Sõrmejälgede võtmine on kohustuslik kõigile vähemalt 14-aastastele isikutele, seega võetakse Tariqi, Fatima ja Amira sõrmejäljed.
- Selgitate neile, et Samir on väike laps ja tema sõrmejälgi ei võeta.
- Sõrmejälgede võtmise protseduur ei ole valus ega kahjulik ning sellele ei kulu palju aega.

Andke teavet Eurodac-süsteemi kohta

- Sõrmejälgi säilitatakse liikmesriigi andmebaasis ning need saadetakse ka Euroopa keskandmebaasi, mida nimetatakse Eurodac-süsteemiks. Eurodac-süsteem on ELi sõrmejälgede andmebaas, mille abil saavad liikmesriigid võrrelda rahvusvahelise kaitse taotlejate sõrmejälgi, et määrata kindlaks, milline liikmesriik vastutab isiku taotluse läbivaatamise eest.

Selgitage Eurodac-süsteemi eesmärki

- Märkige, et Eurodac-süsteemi eesmärk on toetada Dublini määruse rakendamist.
- Eurodac-süsteemi teabele on juurdepääs ainult liikmesriikide konkreetsetel ametiasutustel ja seda kasutatakse rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks.

Selgitage, milliseid andmeid säilitatakse Eurodac-süsteemis

- Eurodac-süsteemis säilitatakse vaid miinimumandmeid: kümne sõrme sõrmejäljed, isiku sugu, sõrmejälgede võtmise riik ning rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise koht ja kuupäev. Sõrmejälgi säilitatakse Eurodac-süsteemis kümme aastat ning seejärel kustutatakse need automaatselt.

Selgitage juurdepääsu andmetele

- Eurodac-süsteemis säilitatavale teabele võivad rangelt reguleeritud tingimustel juurdepääsu saada ka teised ametiasutused, sh politseiasutused. Süsteemis säilitatavat teavet ei avaldata aga kunagi taotleja päritoluriigile, antud juhul Süüriale.
- Perekonnal Al Hamoud on õigus Eurodac-süsteemis säilitatavatele andmetele juurde pääseda ning soovi korral on neil õigus koopiale säilitatavatest andmetest. See dokument ei ole aga nende varjupaigataotlus. Vigade korral andmed kustutatakse või neid parandatakse.

Andke taotlejale sobiv teabeleht

- Annate perekonnale Al Hamoud teabelehe „Taotlesin ELis varjupaika – milline riik menetleb minu taotlust?“, milles on esitatud kogu ülaltoodud teave ja kontaktandmed, mida nad vajavad vajaduse korral abi küsimiseks. Lisaks selgitate Fatimale, et kuna ta ei oska lugeda, võib tal paluda teatud organisatsioonidel end abistada. Teabelehes on nende organisatsioonide loetelu.

3.4. Taotluse esitamisel teabe jagamine

Dublini III määruse artikkel 4

Selles peatükis käsitletakse registreerimisvestlust, mis viiakse tavaliselt läbi siis, kui liikmesriigis on registreeritud ja esitatud rahvusvahelise kaitse taotlus. Taotleja sõrmejälgede võtmist käsitletakse eraldi [jaotises 3.3 „Sõrmejälgede võtmine“](#). Dublini III määruses on sätestatud ka selle määruse kohase vestluse läbiviimine. Mõnes liikmesriigis toimub see vestlus taotluse registreerimisel ja esitamisel. Teistes toimub see veidi hilisemas menetlusetapis. Dublini määruse kohast vestlust käsitletakse käesoleva praktilise juhendi [jaotises 3.5 „Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine“](#).

Kui isik esitab rahvusvahelise kaitse taotluse, tuleb teda loomulikult põhjalikult teavitada varjupaigamenetlusest, vastuvõtutingimustest, tema õigustest ja kohustustest jne. Selles juhendis käsitletakse aga ainult Dublini menetlusega seotud teabevajadusi. Dublini III määruse artiklis 4 on välja toodud teave, mis tuleb taotlejale anda kohe pärast taotluse esitamist. See teave on rakendusmäärusele lisatud ühtsetel teabelehtedel. Pidage silmas, et täiskasvanutele ja saatjata alaealistele on koostatud eraldi teabelehed ⁽²⁾.

Rahvusvahelise kaitse taotluse esitamine ja Dublini III määrus

Euroopa ühises varjupaigasüsteemis eristatakse rahvusvahelise kaitse taotluse koostamist, registreerimist ja esitamist. Selle teema lisateave on juhendis [„EASO praktiline juhend. Juurdepääs varjupaigamenetlusele“](#) (lk 4). Liikmesriikides on need menetlused korraldatud veidi erinevalt ja seetõttu peate olema kursis oma liikmesriigi menetlusega.

Dublini menetlus algab, kui taotleja esitab Dublini III määruse artikli 20 lõike 2 kohase taotluse. Selle sätte kohaselt loetakse taotlus esitatuks, kui taotleja esitatud vorm või asutuste koostatud aruanne on laekunud asjaomase liikmesriigi pädevatele asutustele. Vastavalt Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas C-670/16 *Mengesteab* ⁽³⁾ tähendab see, et antud määruse kontekstis „taotlus loetakse esitatuks siis, kui kirjalik dokument, mille koostas ametiasutus ja mis tõendab, et kolmanda riigi kodanik on soovinud rahvusvahelist kaitset, laekub sellest määrusest tulenevate kohustuste täitmise eest vastutavale asutusele“. See loetakse esitatuks ka siis, kui nimetatud asutusele laekub ainult selle dokumendi põhisisu, kuid mitte dokument ise või dokumendi koopia.

⁽²⁾ [Komisjoni 2. septembri 2003. aasta määrus \(EÜ\) nr 1560/2003](#), millega kehtestatakse üksikasjalikud rakenduseeskirjad määrusele (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest, muudetud komisjoni 30. jaanuari 2014. aasta rakendusmäärusega (EL) 118/2014; [komisjoni 30. jaanuari 2014. aasta rakendusmäärus \(EL\) nr 118/2014](#), millega muudetakse määrust (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest.

⁽³⁾ Euroopa Kohtu 26. juuli 2017. aasta otsus [Tsegezab Mengesteab vs Bundesrepublik Deutschland](#), EU:C:2017:587, punkt 76. Kohtuasja kokkuvõte on [EASO kohtupraktika andmebaasis](#).

3.4.1. Taotluse esitamisel antav põhiteave

Dublini III määruse artiklis 4 on selged juhised, mis teavet tuleb selles etapis esitada. **Selgitage kindlasti Dublini III määruse eesmärgi** ja teises liikmesriigis teise avalduse esitamise tagajärgi (vt [jaotis 1.10 „Teise rände vältimine“](#)).

Veenduge, et **taotleja saab aru vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriumitest** (lisateave: [I lisa „Kontroll-loetelud“](#)), nende kriteeriumite hierarhiast, menetluse erinevatest etappidest ja nende kestusest. Peaksite selgitama ka vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise või rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise faasis ühest liikmesriigist teise kolimise tagajärgi.

Peaksite taotlejale selgitama, et ühes liikmesriigis rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisel võib see liikmesriik osutada Dublini III määruse alusel vastutavaks isegi juhul, kui selline vastutus ei tulene nendest kriteeriumitest. Kui **Dublini menetluse kohane isiklik vestlus** toimub menetluse hilisemas järgus, peaksite ka selle kohta teavet jagama.

Rääkige taotlejale, kui **tähtis on esitada teavet tema pereliikmete, sugulaste ja teiste temaga peresidemeid omavate isikute kohta**, kes asuvad teistes liikmesriikides, ja selgitage ka vastuvõtmispolve esitamise tähtaegu. Julgustage taotlejat ka liikmesriigile avaldama, kas ta sõltub mõnest sellisest pereliikmest, sugulasest või teistest isikutest, kellega tal on peresidemed, või kas mõni neist sõltub taotlejast. Mainige talle ka praktilisi vahendeid selle teabe esitamiseks, kui see ei ole taotlejal kohe käepärast.

Taotleja teavitamine valitsusvälistelt ja teistelt organisatsioonidelt abi küsimise võimalustest võib aidata luua usaldust. See teave võib hõlmata teavet võimalusest saada sõltumatut õigusabi, mis võib aidata taotlejal menetlusega toime tulla, teavet koguda ja valmistada Dublini määruse kohaseks vestluseks.

Võite teavitada taotlejat ka asjaolust, et liikmesriikide pädevad asutused võivad tema andmeid omavahel vahetada vaid rahvusvahelise kaitse läbivaatamise, vastutava liikmesriigi tuvastamise ja oma Dublini III määrusest tulenevate kohustuste täitmise eesmärgil. Taotlejat tuleks teavitada ka sellest, et tal on **õigus temaga seotud andmetele juurde pääseda** ja taotleda ebatäpsete andmete parandamist ja ebaseaduslikult töödeldavate andmete kustutamist.

Taotlejale tuleb rääkida ka **tema isikuandmetega seotud õiguste kasutamise menetlustest**, andes talle muu hulgas isikuandmete kaitsega seotud kaebusi menetlevate pädevate asutuste ja liikmesriigi andmekaitseasutuste kontaktandmed.

Selgitage taotlejale, et kui ta ei nõustu otsusega anda ta üle vastutavaks määratud liikmesriigile, on tal **võimalik otsus vaidlustada** ja taotleda teatud juhtudel vaidlustamise või läbivaatamise tulemuse selgumiseni üleandmisotsuse täitmisele pööramise peatamist. Teavitage ka taotlejat, et tal on seoses vaidlustamisega õigus õigusabile.

Vastutava liikmesriigi tuvastamiseks vajalik teave

Eriti tähtis on juba varakult tagada, et taotleja saaks aru vajadusest esitada ametiasutustele kogu teave ja kõik olemasolevad tõendid, millest võib Dublini menetluses abi olla. Taotlejale võib tuua konkreetseid näiteid dokumentidest ja teabest, mida võib olla võimalik Dublini menetluses kasutada, et ta ei jätaks teatud dokumente esitamata ega esitaks neid alles menetluse hilisemas järgus. Selgitage, et dokumendid ei pea olema originaaldokumendid; ametiasutustel võib olla abi ka nende fotodest või koopiatest.

Andmebaasidest (Eurodac/VIS) saadud andmete selgitamine

Enamiku riiki sisenemisel ja riigis viibimisel põhinevate Dublini juhtumite korral on Dublini üksusel tõendeid, näiteks viisad, elamisload ja viisainfosüsteemist või Eurodac-süsteemist saadud teave. Dublini üksused saavad kasutada neid tõendeid teabe esitamise raames ning selgitada nende olulisust vastutava liikmesriigi tuvastamisel ja edasises menetluses. Samas on tähtis selgitada ka perekonna ja sõltuvussuhetega seotud kriteeriumeid, mis võivad olla taotlejale olulised Dublini menetluse kaudu perekonna ühtsuse tagamiseks. Mõelge teabe jagamisel enda olukorrateadlikkusele ja valitud teabe edastamise meetodile. Vt metoodika lisateave: [2. peatükk „Teabe esitamise meetodid“](#).

Taotlejatele jagatavad ühtsed teabelehed

Dublini III määruse ja Eurodaci II määrusega nõutakse, et liikmesriigid kasutaksid taotlejatele teabe jagamiseks rakendusmäärusele lisatud ühtseid teabelehti. Igal teabelehel on ka vaba ruum, kuhu liikmesriigi ametiasutused saavad lisada asjaomast liikmesriigipõhist teavet. Kõigi nende teabelehtede sisu on esitatud rakendusmääruse lisades (vt allpool viiteid).

Taotlesin ELis varjupaika – milline riik menetleb minu taotlust? (X lisa, osa A)

See teabeleht sisaldab sissejuhatavat teavet Dublini menetlusest, sh sõrmejälgede võtmisest, ning see tuleks anda menetluse varases järgus kõigile täiskasvanud rahvusvahelise kaitse taotlejatele.

Olen kaasatud Dublini süsteemi – mida see tähendab? (X lisa, osa B)

See teabeleht sisaldab üksikasjalikumalt teavet Dublini menetlusest ning see tuleks anda Dublini menetluse kaasatud täiskasvanud taotlejatele.

Rahvusvahelist kaitset paluvad lapsed (XI lisa)

See teabeleht sisaldab saatjata alaealistele koostatud teavet, sh sõrmejälgede võtmise kohta, ning see tuleks anda neile menetluses varases järgus.

Sõrmejäljed ja Eurodac-süsteem (XII lisa)

See teabeleht sisaldab teavet sõrmejälgede võtmise kohta ning see tuleks anda isikutele, kes on kinni peetud seoses välispiiri ebaseadusliku ületamisega.

Sõrmejäljed ja Eurodac-süsteem (XIII lisa)

See teabeleht sisaldab teavet sõrmejälgede võtmise kohta ning see tuleks anda liikmesriigis ebaseaduslikult viibivatele isikutele.

NB!

- Selgitage, kuidas Dublini süsteem toimib, sh vastutuse kindlaksmääramise kriteeriumeid
- Selgitage kõrvalehoidmise tagajärgi lähtuvalt oma liikmesriigi sätetest
- Teavitage taotlejat tema andmetega seotud õigustest
- Teavitage üleandmisotsuse vaidlustamise võimalusest ja kättesaadavast õigusabist

Mahmoud

Mahmoud esitab rahvusvahelise kaitse taotluse. Selle protsessi käigus saadab teda esindaja, kes jääb tema kõrvale menetluse lõpuni. Registreerite Mahmoudi taotluse esitamise eest vastutava ametnikuna kõik tema isikuandmed ja loete Mahmoudi toimikust, et tal on Norras onu.

Uurige perekonna taasühinemise võimalusi

- Küsite Mahmoudilt, kas ta soovib, et ta viidaks onuga kokku, kas ta soovib elada onu juures. Küsite, kas tal on Euroopas teisi pereliikmeid, kellega ta sooviks taasühineda.

Uurige lapse ja sugulase suhet

- Selgitate Mahmoudile, et on tähtis, et ta esitaks dokumendid või dokumentide koopiad, mis võivad tõendada tema ja onu peresidemeid. Küsite ka, kas onu teab, et Mahmoud on Euroopas.

Tagage lapse huvide arvestamine

- Selgitate Mahmoudile, et tema huve hinnatakse menetluse käigus pidevalt ja et Dublini menetlus viiakse läbi tema huve silmas pidades.

Teavitage Dublini menetlusest

- Selgitate, et kuna Mahmoud soovib taasühineda oma Norras elava onuga, palub Bulgaaria Norral Mahmoudi taotluse läbi vaadata. Bulgaaria toimib nii seepärast, et taotluse läbivaatamisele võib kuluda palju aega ja on tähtis, et Mahmoud ei oleks sel ajal üksi ja saaks oma onuga esimesel võimalusel kokku. Seda nimetatakse Dublini menetluseks.
- Menetluse läbiviimiseks saadetakse kogu teave, mille Mahmoud on teile avaldanud, ja dokument tema onu andmetega Dublini üksusele. Üksus algatab taotluse Norras läbivaatamiseks Norraga konsulteerimise ja jagab teavet Norra Dublini üksusega.
- Ütlete ka Mahmoudile, et kui ta muudab meelt ja ei soovi enam onuga taasühineda, võib ta seda öelda.

Tähtaegadega seotud ootuste ohje: laste juhtumite eelistamine

- Mahmoudi kui alaealise menetlusega tegeletakse eelisjärjekorras. Selgitate, et taasühinemine võib toimuda alles paari kuu pärast, sest ametiasutused vaatavad läbi kõik tingimused, ning pakute välja Mahmoudi juhtumi tõenäolise tähtaja.
- Kui kõik andmed on juba olemas, võib menetlus kulgeda kiiremini. Mahmoudi juhtumi korral on oluline, et ta koguks kokku kõik onuga seotud dokumendid.

Andke taotlejale sobiv teabeleht

- Selgitate Mahmoudile ja esindajale, et nad võivad perekonna taasühinemise protsessi kiirendamiseks ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti, Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsiooni või valitsusväliste organisatsioonide abi paluda. Nende organisatsioonide loetelu on teabelehes „Rahvusvahelist kaitset paluvad lapsed“. Küsite Mahmoudilt, kas ta on selle teabelehe juba saanud, ja kui ei ole, annate talle ja tema esindajale uue teabelehe. Näitate, kust leiab nende organisatsioonide loetelu. Selgitate ka, kuidas need organisatsioonid saavad aidata koguda taasühinemise jaoks vajalikke tõendeid. Näitate ka, et teabelehel on e-posti aadress, millele võib saata kõik asjaomased dokumendid, näiteks onu isikut tõendava dokumendi või Norras elamisõigust tõendava dokumendi koopiad.

Perekond Al Hamoud

Perekond Al Hamoud esitab rahvusvahelise kaitse taotluse. Taotlust esitava ametnikuna selgitate, et nendega viiakse läbi vestlus.

Selgitage Dublini menetluse algust

- Selgitate, et taotluse esitamisega algab nii-öelda Dublini menetlus.
- Dublini menetlus eelneb taotluse sisu läbivaatamisele. Dublini menetlusega määratakse kindlaks, milline liikmesriik peaks rahvusvahelise kaitse taotluse läbi vaatama. Ehkki nad esitasid rahvusvahelise kaitse taotluse Küprosel, võib taotluse läbi vaadata mõni teine liikmesriik, näiteks juhul, kui nad sisenesid eelnevalt teise liikmesriiki, kui neile on väljastatud viisa või elamisõigust andev dokument või kui nad taotlesid teises liikmesriigis rahvusvahelist kaitset.

Teavitage Dublini menetlusest

- Kõik need tingimused vaadatakse läbi, et määrata kindlaks taotluse läbivaatamise eest vastutav riik. Kui selgub, et taotluse peaks läbi vaatama mõni teine liikmesriik, võib Küprosal algatada selle riigiga konsulteerimise ja korraldada perekonna teisele riigile üle andmise. Perekond jääb selle menetluse käigus kokku.

Ohjake ootusi: vestelge isikutega eraldi

- Selgitate rahvusvahelise kaitse taotleja õigusi ja kohustusi Küprosel. Ka lastele selgitatakse, mis õigused neil menetluse ajal on.
- Selgitage neid intervjuerides ka, et lapsed peaksid teile ütlema, kui nad ei soovi mingil põhjusel enda juhtumite käsitlemist koos vanemate juhtumitega. Kui juhtumite eraldi käsitlemine on laste huvides, on võimalik seda teha.

3.5. Isikliku vestluse käigus teabe esitamine ja vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine

Dublini III määruse artikkel 5

Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise protsessi kestus võib juhtumite lõikes oluliselt varieeruda, ehkki määruses on sätestatud, et kindlaksmääramise protsess peaks toimuma esimesel võimalusel. Selles peatükis käsitletakse Dublini määruse kohase vestluse ajal teabe esitamist ja taotleja võimalikku täiendavat teabevajadust vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise protsessi ajal. Peatükis selgitatakse ka, mis teavet esitada taotlejale juhul, kui vastutavat liikmesriiki kindlaks määrav liikmesriik osutub vastutavaks liikmesriigiks.

Kui Dublini määruse kohane vestlus viiakse läbi taotluse esitamise ajal või veidi hiljem, võib seda peatükki ja eelmist, taotluse esitamist käsitlevat peatükki koos lugeda. Et taotleja saaks teabest korralikult aru, on tähtis seda korrata.

3.5.1. Teabematerjalid

Kui taotleja on täiskasvanu ja talle on juba antud ühtsete teabelehtede osa A („Taotlesin ELis varjupaika – milline riik menetleb minu taotlust?“), tuleks nüüd veenduda, et ta saab ka ühtsete teabelehtede osa B („Olen kaasatud Dublini süsteemi – mida see tähendab?“). Ühtsete teabelehtede osa B on ette nähtud Dublini menetlusse kaasatud täiskasvanud taotlejatele.

Lisateave teabelehtede kasutamise kohta on [2. peatükis „Teabe esitamise meetodid“](#).

3.5.2. Põhiteave, mida tuleb Dublini määruse kohase isikliku vestluse ajal jagada

Võite Dublini määruse kohase vestluse ajal selgitada, mis on teie roll, ja tuletada taotlejale meelde, et Dublini menetlusega määratakse kindlaks, milline üks riik vastutab rahvusvahelise kaitse taotleja esitatud taotluse läbivaatamise eest. See tähendab, et **taotleja võidakse viia riigist, kus taotlus esitati, üle teise riiki, mis vastutab tema taotluse läbivaatamise eest**. Tuletage talle ka meelde 31 riigis kehtiva Dublini III määruse territoriaalset kehtivusala.

Varuge aega taotlejale selgitamiseks, mis on **erivajadused**, millist abi taotleja võib saada, missugused organisatsioonid ja ametiasutused selliseid teenuseid osutavad ning kuidas taotleja saab nendele juurdepääsu. Paluge taotlejal teavitada ametiasutusi kõigist oma võimalikest erivajadustest.

Võite ka taotlejale meelde tuletada, et **Dublini menetluse eesmärk** on võimaldada rahvusvahelise kaitse taotluse sisuline läbivaatamine ühe Dublini süsteemis osaleva riigi ametiasutuse poolt ning tagada, et taotleja ei esitaks oma liikmesriikides viibimise aja pikendamise eesmärgil mitmes riigis mitut avaldust.

Selgitage taotlejale, et **ametiasutused ei hakka taotluse üksikasju kaaluma enne, kui on otsustatud, milline riik vastutab tema taotluse läbivaatamise eest**. Taotlejad, kes soovivad teile avaldada, mis nendega päritoluriigis juhtus, võivad olla pettunud, et te ei küsi selle kohta. Selgitage neile kindlasti, et sellega tegeletakse täpsemalt, kui vastutav riik on kindlaks määratud. Andke kindlasti ka teavet Dublini menetluse **tähtaegade** kohta (vt [III lisa „Dublini III määruse tähtajad“](#)).

Tuletage taotlejale meelde **vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriumeid** ja nende hierarhiat, eelkõige perekonnaga seotud kriteeriumeid, sõltuvussuhetega seonduvat ja humanitaarklauslit.

Märkige, et kui taotleja ei soovi teises liikmesriigis asuvate pereliikmetega taasühineda, ei ole pruugita tema taotlust taotleja praeguses asukohas läbi vaadata. Seda võib teha teiste kriteeriumite alusel teises liikmesriigis.

Tuletage taotlejale meelde, et **ametiasutustele on oluline esitada kogu taotlejal olemas olev teave** tema mis tahes liikmesriigis asuvate pereliikmete ja sugulaste kohta. Tuletage taotlejale meelde ka igasuguse muu tema hinnangul olulise teabe esitamist, mis võib aidata tema taotluse läbivaatamise eest vastutavat riiki kindlaks määrata. Taotleja peaks esitama ka kõik tema valduses olevad asjaomast teavet sisaldavad dokumendid. Tuletage taotlejale meelde, et koostöö ametiasutustega on nii taotleja kui ka ametiasutuste huvides. Tuletage taotlejale meelde, et ta peab kindlasti olema aus ja vastama kõigile küsimustele nii hästi, kui oskab.

3.5.3. Pidev teabe jagamise protsess

Aeg, mis kulub Dublini menetluse algusest üleandmisotsuse tegemiseni või hetkeni, mil liikmesriik võtab endale kohustuse taotlus läbi vaadata, võib juhtumite lõikes suuresti varieeruda. Selles valguses annavad nii registreerimine kui ka Dublini määruse kohane vestlus ametiasutustele võimaluse taotlejale teavet esitada ja tema võimalikele küsimustele vastata. Kui nende kontaktide käigus õnnestub luua taotleja ja ametiasutuse ning teiste ametiasutustega koostööd tegevate üksuste vaheline usaldus, võib taotleja teabe saamiseks tõenäolisemalt ametlike allikate poole pöörduda. See, kas taotlejal on võimalik menetluse käigus küsimustega ametiasutuste poole pöörduda, võib sõltuda ka muudest asjaoludest, nt sellest, kas taotlus esitati vastuvõtukeskuses või kas taotlejal on õigusabi, esindajate või kodanikuühiskonna organisatsioonide kaudu juurdepääs muule abile.

Ideid taotlejatega ühenduse pidamiseks leiate [2. peatükist „Teabe esitamise meetodid“](#).

3.5.4. Kui vastutavat riiki kindlaksmäärav liikmesriik on vastutav liikmesriik

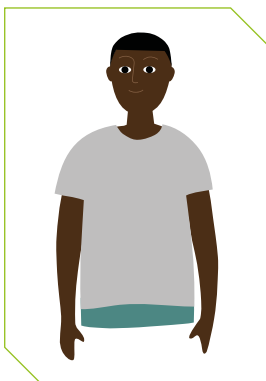
Dublini menetlus ei lõpe alati üleandmisega. Vastutajat kindlaksmäärav liikmesriik võib mitmesugustel põhjustel ise vastutavaks liikmesriigiks osutada. Sel juhul on oluline taotlejat sellest arengust ja tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise menetluse jätkumisest teavitada. Sel juhul võib olla vaja taotlejale rääkida ka teie liikmesriigis kehtivatest sätetest tulenevatest kõrvalehoidmise tagajärgedest.

Mõelge teabe esitamisel arusaadava keele kasutamisele ja kohandage sõnumit vastavalt konkreetse(te)le taotleja(te)le, kellega tegelete. Lisateave: [2. peatükk „Teabe esitamise meetodid“](#).

NB!

- Selgitage Dublini menetluse eesmärki, selle peamisi etappe ja vastutuse kindlaksmääramise kriteeriumeid
- Selgitage, et rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine algab siis, kui selgub, milline liikmesriik selle eest vastutab, või kui taotleja jõuab pärast üleandmist vastutavasse liikmesriiki
- Tuletage taotlejale meelde, et ta peab esitama ametiasutustele otseseid ja kaudseid tõendeid, eelkõige perekonna ühtsuse kohta
- Olge tähelepanelik ja püüdke taotleja võimalikke erivajadusi ennetavalt märgata

Bakary

Bakary juhtumi Dublini menetlus on alanud. Bakary ei taotlenud Šveitsis rahvusvahelist kaitset. Ta asub suletud tagasipöördujate vastuvõtukeskuses. Bakary saab astma tõttu ravi ning peab kahe kuu pärast uuesti arsti vastuvõtule minema. Bakary teab, et Dublini üksus tegeleb tema juhtumiga. Ta soovib teavet oma menetluse käigu kohta.

Andke teavet Dublini süsteemi juhtumi käigu kohta

- Selgitate Dublini üksuse juhtumimenetlejana Bakaryle konsultatsiooni ajal tema juhtumi ootestaatus ja vastuse saamise tähtaega.
- Selgitate, et Šveits konsulteeris Austriaga ning Austria teatas Šveitsi ametiasutustele, et Bakary juhtumi läbivaatamise eest vastutavaks riigiks määrati Itaalia. Šveitsi ametiasutused palusid, et Itaalia võtaks Bakary tagasi, ja Itaalialt oodatakse vastust.
- Võite ka taotleja teabevajadusest lähtuvalt kaaluda, kas anda Bakaryle tema juhtumi käigu kohta lisateavet.

Teavitage õigusest arstiabile

- Vaatate Bakary toimikut ning küsite temalt astma ja saadava ravi kohta. Kui olete Bakary ära kuulanud, selgitate talle, et tema ravi peaks pärast tema teisele liikmesriigile üle andmist ka seal jätkuma, sest liikmesriigid peavad taotlejate õiguste osas kinni pidama samadest miinimumnõuetest.
- Selgitate ka, et kui Bakary nõustub Itaaliaga oma meditsiinilisi andmeid jagama, saavad Itaalia ametiasutused aegsasti tema ravimiseks valmistuda ja ta saab algusest peale sobivat ravi.
- Bakary peab kindlasti oma meditsiinilised andmed esitama, et neid saaks arvesse võtta.

Ohjake ootusi: teise liikmesriiki lahkumise tagajärjed

- Bakary ütleb, et tahab minna Luksemburgi ja ei soovi Šveitsi jääda. Selgitate Bakaryle, et tähtis on menetluse tulemus ära oodata. Kui Bakary läheb teise liikmesriiki, võidakse ta tagasi saata tema taotluse eest vastutavasse liikmesriiki.

Andke taotlejale sobiv teabeleht

- Küsite Bakarylt, kas ta sai teabest aru. Võite Bakaryle anda ka teabelehe „Olen kaasatud Dublini süsteemi – mida see tähendab?“ ja selgitada, et teabeleht hõlmab kogu teavet menetluse kohta ning ta leiab sellest abi osutavate organisatsioonide loetelu. Näitate talle lehekülge, kus on see loetelu.

Svetlana

Svetlana asub Poolas vastuvõtukeskuses. Tema ema võeti Saksamaal hiljuti haiglaravile. Svetlanal õnnestus hankida esindaja kaudu ema tervislikku seisundit ja haiglaajärgset vajalikku hooldust tõendavad dokumendid. Svetlana pärib oma menetluse käigu kohta ja soovib teada, millal saab ema juurde minna.

Andke teavet Dublini menetluse käigu kohta

- Selgitate Svetlanale vastuvõtukeskuse juhtumimenetlejana, et tema juhtumiga tegeletakse nüüd Dublini menetluse raames. Poola on algatanud Saksamaaga konsulteerimise ja palub Saksamaal Svetlana juhtumi tema ema olukorra tõttu vastu võtta. Võite küsida ema tervise kohta ja Svetlana selgitab teile, et tema ema on nüüd haiglas ja vajab haiglast väljakirjutamisel hooldamist.

Pakkuge tuge vajalike dokumentide kogumisel ja esitamisel

- Selgitate, et tema juhtumi lahendamist võib hõlbustada Saksamaa ametiasutustele arsti hinnangu esitamine. Ametiasutused peavad asjaoludega tutvuma ja vajavad seetõttu kõiki dokumente, millest võib saada teavet ema tervise, ema ja tütre suhte ning Svetlana ema eest hoolitsemise võimekuse kohta.

Kontrollige arusaamist

- Küsite Svetlanalt, kas ta sai teabest aru. Svetlana noogutab, ent märkate, et ta kõhkleb veidi. Kordate teavet aeglaselt ja lihtsamaid sõnu kasutades. Pakute Svetlanale välja, et koostate koos nimekirja kõigist dokumentidest, mille ta saab oma juhtumi toetamiseks ametiasutustele esitada.
- Küsite Svetlanalt uuesti, kas ta sai teabest aru. Svetlana näeb nüüd enesekindlam välja, teeb räägitust kokkuvõtte ja loetleb esitatavad dokumendid.

Andke taotlejale sobiv teabeleht

- Annate Svetlanale teabelehe „Olen kaasatud Dublini süsteemi – mida see tähendab?“, milles antakse ülevaade kogu juhtumimenetlejalt saadud teabest ning kust Svetlana leiab kontaktandmed lisateabe küsimiseks.

3.6. Taotlejale üleandmisotsusest teatamisel teabe esitamine

Dublini III määruse artikkel 26

Otsus taotleja üle anda tehakse siis, kui teine liikmesriik on Dublini III määruse raames esitatud kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku vastuvõtmis- või tagasivõtmispalve vastu võtnud. Selles jaotises käsitletakse kõnealuse etapiga seotud teabe esitamist ja asjaomase isiku teavitamist otsusest.

Taotleja võib oma isiklikust olukorrast sõltuvalt näha üleandmisotsust positiivse või negatiivse sammuna. Isikul, kes saab üleandmisotsuse, mis võimaldab tal pereliikmetega taasühineda, on tõenäoliselt hea meel ja ta soovib, et üleandmine toimuks kiiresti.

Juhtumi asjaoludest sõltuvalt võidakse isiku vastutavale liikmesriigile üleandmise otsust oodata või suhtuda sellesse pettumusega. Taotlejale otsuse ja eelseisva menetluse mõistmiseks piisava teabe andmine on äärmiselt tähtis, et tagada edukas üleandmine ja taotlejale vastutavas liikmesriigis tõhus juurdepääs varjupaigamenetlusele.

3.6.1. Taotlejale üleandmisotsusest teatamisel esitatav põhiteave

Veenduge, et taotleja saab aru, **miks ja milliste kriteeriumite alusel otsustati, et teine liikmesriik vastutab** tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest, ja et see protsess algab kohe, kui taotleja on vastutavale liikmesriigile üle antud.

Oluline on taotlejale meelde tuletada, et kõik liikmesriigid kohaldavad seoses taotleja õigustega, mis puudutavad näiteks majutust ja teisi põhivajadusi ning ka taotleja kohustusi, **ELi tasandil kokkulepitud eeskirju või sarnaseid siseriiklikke eeskirju**.

Arutage taotlejaga, kas ta soovib üleandmisotsuse vaidlustada, et saada teavet juhtumi võimaliku jätkumise kohta. Taotlejale tuleb alati rääkida tema käsutuses olevatest õiguskaitsevahenditest ja tähtaegadest, sh asjaomastel juhtudel otsuse täitmise peatamise õiguse kasutamise tähtaegadest. Tehke taotlejale selgeks, et kui ta otsust ei vaidlusta, muutub see vaidlustamise tähtaja saabumisel täitmisele pööratavaks.

Tuletage taotlejale meelde ka tema **õigust õigusabile**, andke sellist õigusabi andvate isikute või üksuste kontaktandmed ja selgitage sellise abi saamiseks vajalikke praktilisi samme.

Seoses üleandmise **praktiliste asjaoludega** teavitage taotlejat üleandmise läbiviimise tähtaegadest ja esitage võimaluse korral tulevaste kohtumiste ajakava. Rõhutage ametiasutustega koostöö tegemise tähtsust ja koostööst hoidumise võimalikke tagajärgi.

Ärge unustage mõelda teie ees seisva taotleja konkreetsele olukorrale ja kohandage esitatavat teavet vastavalt. Tähtis on olla teadlik ka kultuuriliste erinevuste võimalikust mõjust suhtlusele. Lisateave: [2. peatükk „Teabe esitamise meetodid“](#).

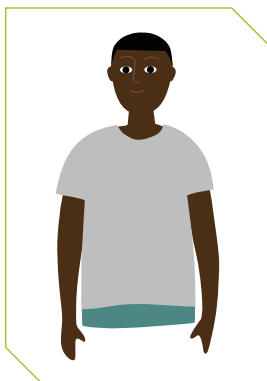
Hea tava

Ravi saav taotleja võib mõnikord muret tunda, kas tal lubatakse pärast teisele liikmesriigile üle andmist ravi jätkata. Taotlejat võib aidata rahustada tema varane teavitamine meditsiinilise teabe vastuvõtvale liikmesriigile edastamiseks vajalikust nõusolekust ja rõhutada, et selle eesmärk on aidata taotlejal vastuvõtvas liikmesriigis ravi jätkata.

NB!

- Selgitage üleandmisotsuse põhjuseid
- Tuletage taotlejale meelde, et kõik liikmesriigid on seotud ühiselt kokkulepitud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi sätetega
- Arutage taotlejaga, kas ta soovib üleandmisotsuse vaidlustada
- Selgitage, millist õigusabi taotleja saab kasutada ning kuidas sellele juurde pääseda
- Teavitage tähtaegadest ja üleandmise praktilistest aspektidest

Bakary

Bakary juhtumi menetlemisel on tehtud üleandmisotsus. Teie olete juhtumimenetleja, kes peab Bakaryle üleandmisotsusest teatama.

Selgitage vastutavale liikmesriigile üleandmise otsust

- Tutvuge enne Bakary teavitamist tema toimikuga, vaadake, kas tal on erivajadusi, ja uurige, mida nende osas ette võtta. Teavitage teda Dublini menetluse tulemusest, selgitage, miks menetlus läbi viidi, mis on selle tulemus ja mis saab edasi, missugused on tema õigused ja kohustused.

Selgitage vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise protsessi

- Selgitage, et Itaalia määramati tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutavaks liikmesriigiks. Mõtlete Bakary teabevajadusele ja võite otsustada talle Dublini menetluse läbiviimise kohta täpsemat teavet anda.

Ohjake ootusi: vastutavale liikmesriigile üleandmine

- Selgitage, et Šveits otsustas Bakary Itaaliale üle anda. Üleandmine toimub kuue kuu jooksul. Itaalia vaatab Bakary taotluse läbi ning Bakary peaks saama Itaalias sobiva majutuse ja vajaliku hoolduse. Ka tema ravi peaks Itaalias jätkuma. Küsite Bakarylt, kas ta soovib Itaaliasse minna. Bakary ütleb, et soovib.

Teavitage otsuse vaidlustamise õigusest

- Selgitage Bakaryle, et ta võib Itaaliale üleandmise otsuse vaidlustada, ja täpsustate otsuse vaidlustamise tähtaja.
- Selgitage, kuidas (ja kust) Bakary otsuse vaidlustamise korral õigusabi saab. Selgitage, et õigusabi on tasuta ja et üleandmisotsuse vaidlustamisega võib kaasneda üleandmise tähtaja arvestamise peatamine. Üleandmisotsuse täitmise peatamise korral ei tohi Bakaryt Itaaliale üle anda enne, kui vaidlustatud otsuse küsimuses on otsus tehtud. Bakaryle selgitatakse ka, kui kaua vaidlustatud otsuse lahendamise menetlus võib Šveitsis aega võtta.

Küsi nõusolekut meditsiiniliste andmete jagamiseks

- Küsite Bakarylt, kas ta on nõus oma meditsiinilisi andmeid Itaaliaga jagama. Kinnitate talle, et see aitab Itaalia tema ravi seal jätkata ning võib aidata Itaalia ametiasutustel tema vastuvõtmiseks valmistuda. Bakary annab nõusoleku.

Teavitage reisikorraldustest

- Selgitage, et üleandmine toimub tasuta. Esitage Bakaryle kogu teabe kavandatud Itaaliasse sõidu kohta ja tema lennujaama saatmise üksikasjad. Ütlete talle ka, et on oluline, et ta teeks üleandmise käigus koostööd. Väljastatakse reisidokument ja Itaalia ametiasutused ootavad lennujaamas Bakary saabumist.
- Jagate ka praktilist teavet asjade kohta, mis Bakary võib lennuki pardale kaasa võtta, ja palute sellega pagasi pakkimisel arvestada. Täpsustate näiteks, kas ta peab ravimid pardale kaasa võtma. Šveitsi ametiasutused tagavad ka, et Bakaryl on piisavalt astmaravimeid.
- Räägite Bakaryle, et ta peab pagasi pakkimisel arvestama Itaalia ilmaga, sest vastuvõtukeskus, millele ta üle antakse, asub riigi lõunaosas, kus ilm on tavaliselt soe ja päikeseline.

Mahmoud

Mahmoud ja tema hooldaja ootavad, et teataksite neile tema üleandmise otsusest.

Selgitage Dublini menetluse tulemust

- Selgitate Mahmoudile ja tema hooldajale lapsesõbralikul viisil, et Bulgaaria palus Norral Mahmoudi rahvusvahelise kaitse taotlus vastu võtta. Norra võttis taotluse vastu. See tähendab, et Mahmoud reisib onu juurde Norrasse, kus tema avaldus läbi vaadatakse.
- Küsite Mahmoudilt, kas ta saab aru, mida see tähendab.

Teavitage üleandmisotsuse vaidlustamise õigusest

- Paistab, et Mahmoudil on onuga taasühinemise üle väga hea meel. Näete Mahmoudi näol rõõmu, ent nuputate viise, kuidas paluda tal kinnitust, et ta soovib onu juurde minna. Mahmoud ütleb, et soovib seda. Selgitate ka talle, et juhul, kui Mahmoud muudab hiljem meelt, võib ta otsuse vaidlustada; seejärel täpsustate otsuse vaidlustamise tähtaja.

Ohjake ootusi: reisikorraldused

- Seejärel selgitate, kuidas Mahmoud Bulgaariast Norrasse reisib. Mahmoud lendab Norrasse. Bulgaaria ostab Mahmoudile lennukipileti. Mahmoud ei ole reisil üksi, tema hooldaja saadab ta Norra vastuvõtukeskusesse. Nad lendavad Sofiast Oslosse. Lend on pikk, seetõttu võib Mahmoud kaasa võtta raamatu või telefoni, et teekonnal lugeda või muusikat kuulata.

Ohjake ootusi: vastutavasse liikmesriiki saabumine

- Selgitate ka, et Oslosse saabumisel ootab onu Mahmoudi lennujaamas. Norra politsei ja varjupaigaküsimuste ameti esindajad on samuti seal. Norras on Mahmoudil uus hooldaja, kes ootab teda samuti lennujaamas. Politsei on kohal Mahmoudi turvalisuse tagamiseks. Nad viivad Mahmoudi varjupaigaküsimuste ametisse, kus ta saab esitada taotluse ning kus võetakse tema sõrmejäljed. Mahmoudile selgitatakse, et see protsess sarnaneb sellega, mille ta Bulgaarias juba läbi tegi. Onu ja uus esindaja on temaga kaasas ning saavad teda protsessi käigus aidata ja tema küsimustele vastata.

3.7. Üleandmiseks vajaliku teabe esitamine

Dublini III määruse artikkel 29

Dublini menetluse viimane samm on taotleja teisele liikmesriigile üleandmine. Selles jaotises käsitletakse kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele menetluse viimases etapis teabe esitamist. Dublini III määruse kohaselt peaks vastuvõtmis- või tagasivõtmispalve vastuvõtmise ja üleandmise toimumise vaheline periood tavaliselt olema maksimaalselt kuue kuu pikkune. Teatud asjaolude korral võib see periood olla pikem.

Juhtumi asjaoludest sõltuvalt võidakse vastutavale liikmesriigile üleandmist oodata või suhtuda sellesse pettumusega. Taotlejale üleandmise kohta piisava teabe andmine on äärmiselt tähtis, et tagada edukas üleandmine ja taotlejale vastutavas liikmesriigis tõhus juurdepääs varjupaigamenetlusele.

3.7.1. Üleandmiseks valmistumisel esitatav põhiteave

Veenduge üleandmise ettevalmistamisel, et avaldate taotlejale siis, kui üleandmisotsus on muutunud täitmisele pööratavaks, **varakult võimalikult palju praktilist teavet** üleandmisega seotud korralduste kohta. Kaaluge taotlejale üleandmisele kaasavõetava pagasi sisu kohta praktilise nõu andmist. Tuletage taotlejale meelde, et liikmesriik katab tema üleandmise kulud.

Kui üleandmine on taotlejale vastumeelne või ta on selle vastu, tuletage talle kindlasti meelde, et **ta antakse üle riigile, kus kehtivad samad** kaitse tagamise **miinimumnõuded**. Teavitage taotlejat teie riigi korrast tulenevatest menetlusest kõrvalehoidmise tagajärgedest.

Ärge unustage kontrollida, kas taotleja sai esitatud teabest aru. Lisateave: [2. peatükk „Teabe esitamise meetodid“](#).

Hea tava

Taotlejate ravi jätkumine ja terviseandmed

Kui taotleja annab selleks sõnaselge nõusoleku, tuleks vastuvõtvale liikmesriigile edastada teave üleantava isiku võimalike erivajaduste kohta, mis võib hõlmata tema füüsilise või vaimse tervise teavet.

Taotlejale võib teha muret küsimus, kas meditsiiniline ravi, mida ta saab liikmesriigis, kus viibib, jätkub ka pärast üleandmist. Taotleja varane teavitamine, et tema meditsiiniliste andmete vastuvõtvale liikmesriigile edastamiseks on vaja tema nõusolekut, võib anda võimaluse selgitada, et seda teavet jagatakse tema ravi jätkumise tagamiseks. See võib aidata suurendada usaldust ja vähendada taotlejate kartusi.

Teave asjade kohta, mida kaasa pakkida

Taotlejale võivad abiks olla lihtsad näpunäited selle kohta, mida kaasa pakkida, eelkõige käsipagasis, mida taotlejale reisil võimaldatakse. See võib hõlmata ravimeid, sihtkoha ilmale vastavaid rõivaid ja muud sarnast.

Teave selle kohta, mida oodata pärast üleandmist

Taotleja teavitamine sellest, mida oodata liikmesriigis, millele ta üle antakse, võib aidata vähendada taotleja stressi ja ärevust ning suurendada usaldust. See kehtib eelkõige harvaesineva vabatahtliku ülemineku korral, kui taotlejale ei tule vastuvõtvast liikmesriigis vastu ametiisikud, vaid ta peab ise varjupaigamenetlusele juurdepääsuks nende poole pöörduma.

NB!

- Andke võimalikult palju praktilist teavet
- Tuletage taotlejale meelde, et ta antakse üle riigile, kus kehtivad samad kaitse tagamise miinimumnõuded

Mahmoud

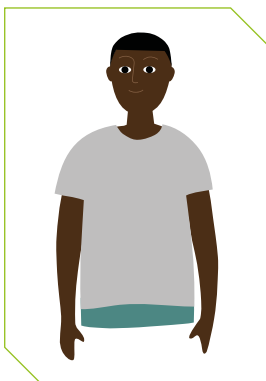
Tuletate Mahmoudile päeval enne tema üleandmist vastuvõtuametnikuna meelde tema Norrasse sõitmiseks tehtud korraldusi.

Tagage reisivalmidus

- Mahmoud on väga elevil ja tal on üleandmise üle hea meel. Ta näitab teile pagasit, millesse on pakkinud soojad rõivad. Ta ütleb, et onu saatis need talle, sest Norras on külm.

Tuletage meelde reisi üksikasju: lend, kellaaeg, pagas

- Tuletate Mahmoudile meelde, et ta viiakse hommikul lennujaama ja tema esindaja reisib koos temaga. Ta saab ka hommikusööki ja lennu ajal suupisteid. Ta võib mänguasju või raamatuid kaasa võtta või lennukis telefonis mängida.

Bakary

Bakary soovib viimasel päeval enne Itaaliale üleandmist teid näha. Ta selgitab teile, et ei taha Itaaliasse minna, vaid soovib Šveitsi jääda.

Tagage reisivalmidus

- Küsite temalt, miks ta ei soovi Itaaliasse minna. Näete Bakary toimikust, et ta ei vaidlustanud Itaaliale üleandmise otsust ning ei ole varem ühtki üleandmisega seotud probleemi maininud. Märkate, et miski on muutunud, ja soovite mõista, mis juhtus. Panete tähele ka Bakary käitumist. Ta närveerib ning paistab, et on suures segaduses.

Paluge taotlejal oma muredest rääkida

- Bakary kordab, et soovib Šveitsi jääda. Kinnitate Bakaryle, et enne reisi veidi närveerimine on loomulik, kuid muredest rääkimine võib aidata.
- Bakary ütleb, et tema sõber on Itaalias, rääkis talle hirmutavaid jutte ja nüüd ta ei soovi Itaaliasse minna. Sõber hirmutas teda öeldes, et ta ei saa Itaalias majutust ning talle ei anta toitu. Tema sõber elab tänaval. Bakary on mures ka oma astma pärast, sest kardab, et tema seisund halveneb ja ta ei saa ravi.

Kuulake taotleja mured ära ja saage temast aru

- Kuulake Bakaryt tähelepanelikult ja esitate küsimusi sõbra ja tema olukorra kohta Itaalias. Kirjutate Bakary mured üles ja mõtlete nende üle järele.
- Saate Bakary jutust aru, et tema sõber viibib Itaalias ebaseaduslikult ning varjab end ametiasutuste eest. Selgitate Bakaryle, et saate tema murest aru.

Ohjake ootusi: vastutavasse liikmesriiki saabumine

- Selgitate Bakaryle, et tal on rahvusvahelise kaitse taotlejana õigus majutusele ja toidule.
- Selgitate Bakaryle, et tal on õigus ka arstiabile, ja näitate talle üleandmiseks valmistudes Itaalia ametiasutustele edastatud standardvormi, mida kasutatakse enne Dublini süsteemi raames üle andmist terviseandmete vahetamiseks.

Jälgige kehakeelt ja reageerige sellele

- Jälgite Bakary kehakeelt ja märkate, et ta närveerib nüüd vähem. Kinnitate Bakaryle, et kõik läheb hästi. Annate Bakaryle nendest dokumentidest koopiaid ja selgitate talle, et tal on oma kulul õigus ka seaduslikule esindajale, kes saab teda Itaalias protsessi käigus aidata, ja et tal on esimese astme menetlustes õigus tasuta õigus- ja menetlusteabele.

Kontrollige arusaamist

- Küsite Bakarylt, kas ta sai kogu teabest aru ja kas tal on küsimusi. Küsite ka, mida ta nüüd Itaaliasse minekust arvab. Ütlete talle, et ta võib uuesti teie poole pöörduda, kui tal on veel küsimusi. Ta ütleb, et ei ole enam mures, ja tänab teid abi eest.

4. Levinud eksiarvamused ja vastupropaganda

Dublini süsteem on üsna keeruline ning selle praktiline rakendamine sõltub erinevates liikmesriikides asuvate ametiasutuste vahelisest koostööst. Juhendi eelmistest peatükkidest ilmneb, et kõigis liikmesriikides tegelevad Dublini süsteemi kohta teabe esitamisega paljud erinevad osapooled. Sel põhjusel ja taotlejate seas vahetu suhtluse teel või sotsiaalmeedia kaudu levivate kuulujuttude ja teabe põhjal võivad taotlejad saada süsteemi toimimise kohta ebaõiget või eksitavat teavet.

Selles peatükis käsitletakse levinumaid eksiarvamusid, millest peaksite teadlik olema, ja **vastupropagandat**, et aidata teil tagada, et taotlejad saaksid nende teemade kohta täpset teavet. Ei maksa ootama jääda eksiarvamuse ilmnemist, vaid pigem tuleks tegutseda ennetavalt ja kanda hoolt selle eest, et taotlejad saaksid probleemsetest aspektidest õigesti aru.

Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramisega seotud eksiarvamused

Dublini süsteem tähendab kojuminekut

Dublini III määrus tähendab otse päritoluriiki saatmist.

- Peate selgitama Dublini III määruse eesmärgi ja selle põhiprintsiipi. Teatud liikmesriike võidakse pelgalt nende geograafilise asukoha või ka ajalooliste sündmuste tõttu pidada peatuspaigaks enne päritoluriiki naasmist. Kui räägite taotlejaga enne Dublini määruse kohast vestlust, peate talle kindlasti selgitama menetlusetappe, sh seda, mis parasjagu toimub. Veenduge, et taotleja saab aru, et Dublini süsteemi kohased üleandmised toimuvad ainult liikmesriikide vahel ning kõik liikmesriigid on seotud ühiste reeglitega, et tagada rahvusvahelise kaitse taotlejate põhivajaduste rahuldamine.

Ametiasutused kasutavad meie teavet meie vastu

Liikmesriikide ametiasutused küsitlevad taotlejaid ja koguvad nende teavet, et kasutada seda nende vastu.

- Selgitage, et Dublini menetlus ei ole taotlejate päritoluriiki tagasi saatmise vahend. Selgitage kindlasti enda rolli ja täpsustage, kelle heaks töötate. Selgitage, miks teavet kogutakse. Teabe kogumise eesmärk on pakkuda abi ja tuge, mida taotleja vajab, ning õigesti tuvastada taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik. Umbusaldus ametiasutuste vastu põhjustab salatsemist ja muudab menetluse läbiviimise raskemaks.

Isikut tõendava dokumendi puudumine tähendab, et üleandmine jääb ära

Kui taotlejal ei ole isikut tõendavaid dokumente, ei saa teda vastutavale liikmesriigile üle anda.

- Selgitage, et isikut tõendavatest dokumentidest võib olla abi näiteks peresidemete tuvastamisel ja vastutava liikmesriigi kindlaksmääramisel. Taotleja saab teisele liikmesriigile üle anda ka juhul, kui liikmesriigi ametiasutustel ei ole taotleja isikut tõendavaid dokumente.

Dublini süsteem hõlmab ainult perekonna ühtsust

Dublini III määruse kohaldamisala hõlmab ainult perekondade taasühendamist.

- Selgitage, et Dublini III määruse ja kasutatavate kriteeriumite põhieesmärk on selgitada välja taotluse läbivaatamise eest vastutav liikmesriik.

Dublini süsteem kohaldub kaitse saajatele

Dublini III määrus kohaldub isikule, kellele on antud rahvusvaheline kaitse.

- Selgitage, et Dublini III määrus ei kohaldu isikutele, kes on juba teises liikmesriigis rahvusvahelise kaitse saanud. See ei tähenda siiski, et rahvusvahelise kaitse saajal on piiramatu õigus teistesse liikmesriikidesse reisida või seal elada.

Kuna minu õed-vennad elavad siin, võin samuti automaatselt jääda

Minu õed-vennad elavad juba selles liikmesriigis, kus ma asun, seega on see liikmesriik juhtunust sõltumata vastutav liikmesriik.

- Selgitage Dublini süsteemi ja eelkõige asjaomaseid perekonnaga seotud kriteeriumeid.

Tähtaegu hakatakse arvestama hetkest, mil ametiasutustele teavet esitan

Perioodi, mille jooksul Dublini üksus peab paluma teisel liikmesriigil minu taotlus vastu võtta, hakatakse arvestama hetkest, mil mina (taotleja) esitan ametiasutustele teavet, mis tõendab, kus asuvad minu pereliikmed.

- Teavitage taotlejat, et Dublini määrusega seotud tähtaegu hakatakse arvestama taotluse esitamise kuupäevast. Mainige taotlejale, mis kuupäeval tema taotlus esitati ja millal saabub vastav tähtaeg.

Korralduslike aspektidega seotud eksiarvamus

Ametiasutused ja kohtud on üks ja sama

Varjupaigaküsimustega tegelevad asutused ei erine kohtutest.

- Selgitage, mida tähendab võimalus kasutada kohtueelselt tõhusaid õiguskaitsevahendeid ja mille poolest ametiasutus kohtutest erineb. Pidage meeles, et nende maailma riikide kodanikud, kus kohtusüsteem on üsna vähesel määral sõltumatu või ei ole sõltumatu, ei pruugi sõltumatu kohtu mõistest hästi aru saada. Selgitage, et taotlejal on kohtumenetluse käigus juurdepääs õigusabile.

Dublini süsteem hõlmab ainult ELi liikmesriike

Dublini süsteemi alla kuuluvad ainult Euroopa Liidu liikmesriigid.

- Kõik Euroopa Liidu liikmesriigid kuuluvad tõepoolest Dublini süsteemi alla, ent see hõlmab ka nelja assotsieerunud riiki (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits).

Dublini süsteem hõlmab kõiki Euroopa riike

Dublini süsteemi alla kuuluvad kõik Euroopa riigid.

- Ehkki kõik Euroopa Liidu liikmesriigid ja neli assotsieerunud riiki (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits) kuuluvad tõepoolest Dublini süsteemi alla, ei ole mitmed Euroopa riigid (eelkõige Lääne-Balkani riigid) Dublini süsteemi kaasatud. Ka Ühendkuningriik ei kuulu pärast Euroopa Liidust lahkumist enam Dublini süsteemi alla.

Erivajadustega seotud eksiarvamus

Alates 18-aastaseks saamisest koheldakse mind täiskasvanuna

Olen praegu alaealine, ent saan varsti 18-aastaseks ning siis koheldakse mind Dublini menetluse raames täiskasvanuna.

- Kui olite liikmesriigis kaitse taotluse esitamise ajal alaealine, käsitletakse teid vastutava liikmesriigi kindlaksmääramisel kasutatavate kriteeriumite seisukohast alaealisena ka siis, kui saate 18-aastaseks. Võtke arvesse, et see säte kehtib Dublini III määruse 3. peatükis esitatud vastutuse määramise põhikriteeriumitele. Sõltuvussuhte või humanitaarklausli kasutamisel arvestatakse taotleja praegust vanust. Ehkki vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine sõltub taotleja vanusest taotluse esitamise ajal, võidakse taotlejat teatud menetluslike tagatiste ja praktiliste korralduste seisukohalt näiteks üleviimise käigus kohelda täiskasvanuna.

5. Inspiratsioon: täiendavad teabevahetuskanalid

Taotlejaga terve Dublini menetluse käigus ühenduse pidamine on tähtis selleks, et koguda kokku kõik otsesed ja kaudsed olemasolevad tõendid, pidada kinni tähtaegadest, määrata kindlaks vastutav liikmesriik ja korraldada üleandmine. Taotleja küsimustele vastamine terve selle perioodi vältel võib olla ka oluline stressi vähendav element, mis suurendab usaldust ametiasutuste vastu ja tagab kehtestatud menetlustest kinnipidamise.

Selles peatükis antakse inspiratsiooniks nõuandeid ja ideid erinevate meetodite kohta, mille kasutamist liikmesriikide ametiasutused võivad kaaluda taotlejaga Dublini menetluses ühenduse pidamiseks või talle kättesaadavaks jäämiseks, ning käsitletakse erinevate variantide aspekte.

5.1. Võimalus tuvastada taotleja asukoht / saada temaga ühendust

Taotlejale tuleb esimesel võimalusel öelda, et tema kontaktandmed ja praeguse asukoha andmed peaksid olema täpsed, ametiasutustele esitatud ning nende muutumisest tuleks alati teatada, et taotlejaga oleks lihtsam ühenduses olla. Taotlejale selgitamine, miks ametiasutustel peab olema võimalik temaga ühendust võtta, aitab ka tagada, et taotleja saab aru, miks selle teabe esitamine on vajalik. Taotlejale tuleb tagada ka lihtne võimalus pöörduda vajaduse korral uute andmete edastamiseks ametiasutuste poole.

Konkreetses liikmesriigis taotlejaga ühenduse pidamise viis sõltub riigi pädeva asutuse struktuurist, taotleja majutusest, kasutatavast personalist, tehnilistest seadmetest ja ressurssidest.

Võib ka märkida, et mõnel taotlejal ei ole võimalik kasutada mobiiltelefoni, rääkimata internetile, e-postile, sotsiaalmeediale ja rakendustele juurdepääsuga nutitelefoni. Selliste ametiasutuse ja taotleja vahelist suhtlust takistavate asjaolude kõrvaldamiseks praktiliste viiside leidmine võib samuti aidata ühenduse võtmist hõlbustada.

5.2. Taotleja ja ametiasutuse vaheline täiendav otsene kontakt

Taotlejale Dublini menetluse eest vastutavate ametiasutustega kohtumise võimaldamine aitab vahetada täiendavat teavet ja vastata taotleja võimalikele küsimustele. Nii ametiasutuse ruumides korraldatud füüsilistel kui ka digivahendite kaudu korraldatud kohtumistel peab tõenäoliselt viibima ka tõlk. See võimaldab taotlejal end täielikult väljendada ja ametiasutustel temast õigesti aru saada. Kohtumise kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata taotleja võimalikele erivajadustele. Seega nõuab see teatud kavandamist ja ajaplaneerimist, millele võib kuluda üsna palju ressursse.

Teine aspekt, mida taotlejale sellise võimaluse pakkumisel kaaluda, on see, kas neil kohtumistel ametiasutust esindaval isikul on juurdepääs taotleja toimikule ja teadmised selle kohta. Sellest sõltub, kas taotlejal on võimalik esitada üldisema iseloomuga küsimusi või otseselt tema juhtumiga seotud küsimusi.

Selle teema lisateave on [2. peatükis „Teabe esitamise meetodid“](#).

Füüsilised kohtumised ametiasutustega

Taotlejale ametiasutuse või vastuvõtukeskuse ruumides füüsilise kohtumise võimaldamine võib aidata temaga Dublini menetluse ajal ühendust hoida. Lühike isiklik kohtumine oleks tõenäoliselt piisav juhtumi kohta teabe vahetamiseks, taotlejale täiendavate tõendite esitamiseks võimaluse andmiseks ja mis tahes vastuolude selgitamiseks. Taotleja ametiasutuse ruumides viibimise ajal võib kasutada talle lisateabe pakkumiseks ka videoid ja muud audiovisuaalset materjali. Selliste füüsiliste kohtumiste eeldus on muidugi ka see, et taotlejal on võimalik ametiasutuse ruumidesse tulla. Kaugel asuva keskasutusega seotud probleemide leevendamiseks võib kaaluda näiteks infolaudade loomist piirkondlikesse keskustesse, mis annavad peavarju paljudele taotlejatele.

Praktiline näide

Üks võimalus näost-näku kohtumiste korraldamiseks on pakkuda näiteks kord nädalas eelneva broneeringuta vastuvõtuaegu teabe esitamiseks (nt igal neljapäeval kell 10.00–11.00). Taotlejad ei pruugi julgeda füüsilist kohtumist kokku leppida, sest see võib olla hirmutav. Broneeringuta vastuvõtuajad pakuvad taotlejatele rohkem vabadust ja paindlikkust, sest nad võivad otsustada külastada asutust spontaanselt. Teavet selliste vastuvõtuaegade kohta võib jagada rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisel. Tagada tuleks ka tõlgi kasutamise võimalus.

Digikohtumised ametiasutustega

Digikohtumiste korraldamise lubamine võib aidata jagu saada tavapäraste näost-näku kohtumistega seotud praktilistest probleemidest. Selliseid kohtumisi võib kasutatavatest tehnilistest lahendustest sõltuvalt läbi viia telefoni teel või videokonverentsi kujul. Nagu kirjeldatakse [2. peatükis „Teabe esitamise meetodid“](#), peab arvestama ka digikohtumisel verbaalselt teabe esitamisega seotud raskustega. Märkida tuleb ka, et digilahenduste kasutamiseks peavad taotlejal endal olema ametiasutustega suhtlemiseks vajalikud seadmed või tal peab olema võimalik neid näiteks vastuvõtukeskuses kasutada.

Kui taotlejale helistatakse ametiasutuse töötaja tuvastatavalt ja salvestatavalt telefoninumbrilt, võib taotleja või tema tugivõrgustik püüda hiljem lisaküsimuste korral sellele numbrile tagasi helistada ka juhul, kui need küsimused ei ole Dublini menetlusega seotud. Selliste kokkuleppimata kõnede käigus ei ole tõenäoliselt võimalik tõlki kasutada ning kõnele vastaval isikul ei pruugi olla küsimustele vastamiseks vajalikku aega või teadmisi. See võib tekitada taotlejates rahulolematust. Seega võib ametiasutuste poole pöördumise süsteemi struktureeritusest ja läbipaistvusest olla kasu nii ametiasutuse töötajatele kui ka taotlejatele. Nii saab taotlejaid teavitada teatud praktilistest piirangutest, nt kohtumisaja kokkuleppimise nõudest.

Infotelefon

Infotelefoni kasutamine, millele taotlejad saavad küsimuste esitamiseks helistada, võib olla tõhus taotlejatele teabe edastamise viis. Infotelefoni töötunde saab reguleerida vastavalt ametiasutuse käsutuses olevatele vahenditele ning see võimaldab tagada kõige levinumate taotlejate kõnelevate keelte tõlkide olemasolu. Infotelefoni võib ka erinevatel kellaaegadel eri keeltes kättesaadavaks teha.

Selles kontekstis tuleb ka kaaluda, missuguse teabe esitamiseks infotelefoni kasutada. Näiteks kas infotelefoni eesmärk on eelkõige üldise iseloomuga teabe jagamine või saab taotlejad vajaduse korral ühendada ka juhtumimenetlejatega, kes oskavad vastata taotleja olukorraga seotud küsimustele.

E-post

Taotlejale asutusega e-posti teel kontakteerumise võimaluse andmine võib olla praktiline lahendus nii ametiasutuse kui ka taotleja jaoks. Keelebarjäärid ja piiratud juurdepääs digiseadmetele võivad selle aga veidi keeruliseks muuta. Selliseid probleeme saab lahendada, aidates taotlejatel esitada küsimusi vastuvõtukeskuste või kodanikuühiskonna organisatsioonide kaudu.

Ametiasutus saab taotlejatele automaatvastuse andmisega ka kergesti meelde tuletada, et nad peavad ametiasutusele esitama oma isiku tuvastamist võimaldavad andmed. Nii saavad taotlejad viivitamata igasugust puuduvat teavet esitada.

5.3. Teabele digitaalse juurdepääsu andmine

Taotlejatele Dublini menetluse teabele interneti teel juurdepääsu andmine võib samuti olla tõhus teabe jagamise võimalus. Kui asutus pakub taotlejale võimalusi oma küsimustega asutuse poole pöörduda, võib avaldada ka vastavad kontaktandmed ja praktilised juhtnöörid. Ametiasutused võivad kaaluda ka selle teabe mobiilsete seadmete kaudu kergesti juurdepääsetavaks tegemist. Siiski võib märkida, et selline teabe esitamine eeldab teatud digikirjaoskust ja juurdepääsu digiseadmetele, mida ei pruugi olla kõigil taotlejatel. Üks digivahend, mida võib selles kontekstis kasutada, on näiteks Dublini menetluse selgitamiseks loodud videod ja animatsioonid.

Teabe veebilehtedel ja digirakenduste kaudu kättesaadavaks tegemine

Kogu asjaomase Dublini menetluse teabe ametiasutuse veebilehel ühte kohta koondamine võib luua lihtsa juurdepääsu. Taotlejatele suunatud tehtava teabe võib koondada ka allalaaditavatesse rakendustesse, mille võib teha kättesaadavaks erinevates keeltes. Sellised rakendused võivad nende keerukusest sõltuvalt pakkuda võimalusi ka ametiasutuste ja taotleja vaheliseks suhtluseks. Teabe esitamiseks võib kasutada näiteks QR-koodiga varustatud teabelehti või plakateid, mis võimaldavad taotlejal pääseda ligi täiendavale teabele, suunates nad ümber asjaomastele veebilehtedele.

Hea tava

Korduvatele küsimustele vastamise saab automatiseerida, kasutades taotlejate sagedasematele Dublini menetlusega seotud küsimustele vastamiseks juturoboteid. Juturobotid saab programmeerida erinevates keeltes suhtlema. Need toimivad ööpäevaringselt ja taotleja valitud kohas. Need võib paigaldada vastuvõtukeskuste üldkasutatavatesse ruumidesse või varjupaigataotlejate keskuse ooteruumi.

Sotsiaalmeediakanalite kaudu teabe edastamine

Dublini üksuse sotsiaalmeediakanaleid võib kasutada tähtsate teadaannete, kontaktandmete ning muu seesuguse teabe jagamiseks. Kui asutus märkab, et taotlejate seas ringleb teatud konkreetse teema kohta ebaõige teave, võib sotsiaalmeediakanaleid kasutada ka sellele õige teabega vastamiseks.

6. Inspiratsioon: koostöö kodanikuühiskonnaga

Kodanikuühiskond on üles näidanud suurt huvi rahvusvahelise kaitse taotlejate ja pagulaste saabumisel toetamise vastu, tagades neile juurdepääsu põhiõigustele, peavarjule, rahvusvahelisele kaitsele, meditsiini- ja sotsiaalteenustele ning toetades nende pikaajalist integratsiooni. Erinevates liikmesriikides võimalik Dublini üksuse ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vaheline koostöö sõltub konkreetse liikmesriigi varjupaigaküsimuste ja vastuvõtusüsteemi korraldusest, olemasolevate kodanikuühiskonna organisatsioonide vahelistest erinevustest ning rändevoogude iseloomust. Alljärgnevalt on välja toodud mõned ideed ja meetodid, mis võivad aidata välja töötada erinevaid koostööd ja kodanikuühiskonna osalust toetavaid korraldusi.

Mitmed Euroopa ühise varjupaigasüsteemi õigusraamistiku osad kaasavad konkreetselt kodanikuühiskonna varjupaigamenetlusse.

Õigusnormid, mis on seotud kodanikuühiskonna organisatsioonide rolliga Euroopa ühises varjupaigasüsteemis

Mitmed Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ⁽⁴⁾ õigusraamistiku osad kaasavad konkreetselt kodanikuühiskonna varjupaigamenetlusse.

- Igal taotlejal peaks olema muu hulgas võimalus suhelda ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ning rahvusvahelise kaitse taotlejatele nõu andvate ja neid nõustavate organisatsioonidega (varjupaigamenetluste direktiivi artikli 12 lõike 1 punkt c).
- Taotlejatel peab olema võimalus suhelda sugulaste ja õigusnõustajate või nõunikega ning ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametit ja teisi asjaomaseid riiklikke, rahvusvahelisi ja valitsusväliseid organisatsioone ja asutusi esindavate isikutega (vastuvõtutingimuste direktiivi artikli 18 lõike 2 punkt c).
- Liikmesriigid võivad anda muu hulgas valitsusväliste organisatsioonidele esimese astme menetlustes tasuta õiguslase ja menetlusliku teabe esitamise õiguse (varjupaigamenetluste direktiivi artikkel 19 ja artikli 21 lõige 1).
- Liikmesriigid võivad lubada valitsusvälistel organisatsioonidel taotlejatele kõigis menetlusetappides õigusabi anda ja/või neid esindada (varjupaigamenetluste direktiivi artikli 22 lõige 2).
- Liikmesriigid peavad tagama, et taotlejatele annavad teavet spetsiifilist õigusabi osutavad organisatsioonid või isikute rühmad ja organisatsioonid, millel võib olla võimalik neid pakutavate vastuvõtutingimuste vallas, sh tervishoiuküsimustes abistada või teavitada (vastuvõtutingimuste direktiivi artikli 5 lõige 1).

⁽⁴⁾ Varjupaigamenetluste direktiiv: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta [direktiiv 2013/32/EL](#) rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (uuesti sõnastatud); vastuvõtutingimuste direktiiv: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta [direktiiv 2013/33/EL](#), millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud).

6.1. Taotlejatele kodanikuühiskonna organisatsioonide kontaktandmete jagamine

Üks suhteliselt lihtne samm, mis võib kodanikuühiskonna osalemist soodustada, on anda taotlejatele võimalikult varakult teavet olemasolevate kodanikuühiskonna organisatsioonide kohta. See teave võib hõlmata teavet teenustest, mida erinevad organisatsioonid saavad taotlejatele osutada, ja nende kontaktandmeid.

Pakutavatele teenustele tähelepanu juhtimiseks võib kasutada selgitavaid ikoone/piktogramme, mis on eriti kasulikud juhul, kui teabelehed tehakse kättesaadavaks erinevates keeltes, mida taotlejad kõnelevad. Selle teabe võib taotlejatele kättesaadavaks teha ka digiplatvormide, mobiiltelefonirakenduste vms kaudu.

Euroopa Komisjoni poolt taotlejate Dublini menetlusest teavitamiseks koostatud ühtsete teabelehtede lõpus on vaba ruum, kuhu liikmesriigid saavad lisada vastava teabe. Selle teabe võib taotlejatele teabelehtede jagamisel ka esile tuua või suuliselt esitada.

6.2. Koostöö perekonna ühtsuse tagamiseks

Kodanikuühiskonna organisatsioonidel võib eelkõige olla teatud roll Dublini süsteemi juhtumites, mille korral taotleja soovib taasühineda teises liikmesriigis asuva pereliikmega. Dublini III määruses käsitletakse sellist koostööd, näiteks seoses pereliikmete otsimisega.

Praktiline näide

Kuna paljud taotlejad saavad esmalt Kreeka saartele ja see on nende esmasaabumise riik ning keskne Dublini üksus asub Ateenas, toetab kodanikuühiskonna organisatsioonide ja Kreeka Dublini üksuse vaheline koostöö eelkõige Dublini III määrusega sätestatud perekonna ühtsuse tagamise menetlusi.

Dublini üksus kaardistab Dublini menetluse sõelumisfaasis iga Dublini süsteemi juhtumi erivajadused, et taotlejad kohe nende esindajate kaudu üles leida. Kodanikuühiskonna organisatsioonid võtavad tavaliselt ühendust ka Dublini üksusega, et tagada juhtumi õigeaegne Dublini üksusele suunamine.

Dublini üksus on taotleja asukohast sõltuvalt teadlik konkreetsetes laagris või varjupaigas tegutsevatest kodanikuühiskonna organisatsioonidest ning saab nendega kergesti tavaliselt kreeka või inglise keeles ühendust võtta (tõlgi teenuseid ei ole vaja). Kodanikuühiskonna organisatsioon otsib seejärel taotleja üles, et juhtumi asjaolusid täpsemalt hinnata ja taotlejaid õigeaegselt võetavatest meetmetest teavitada.

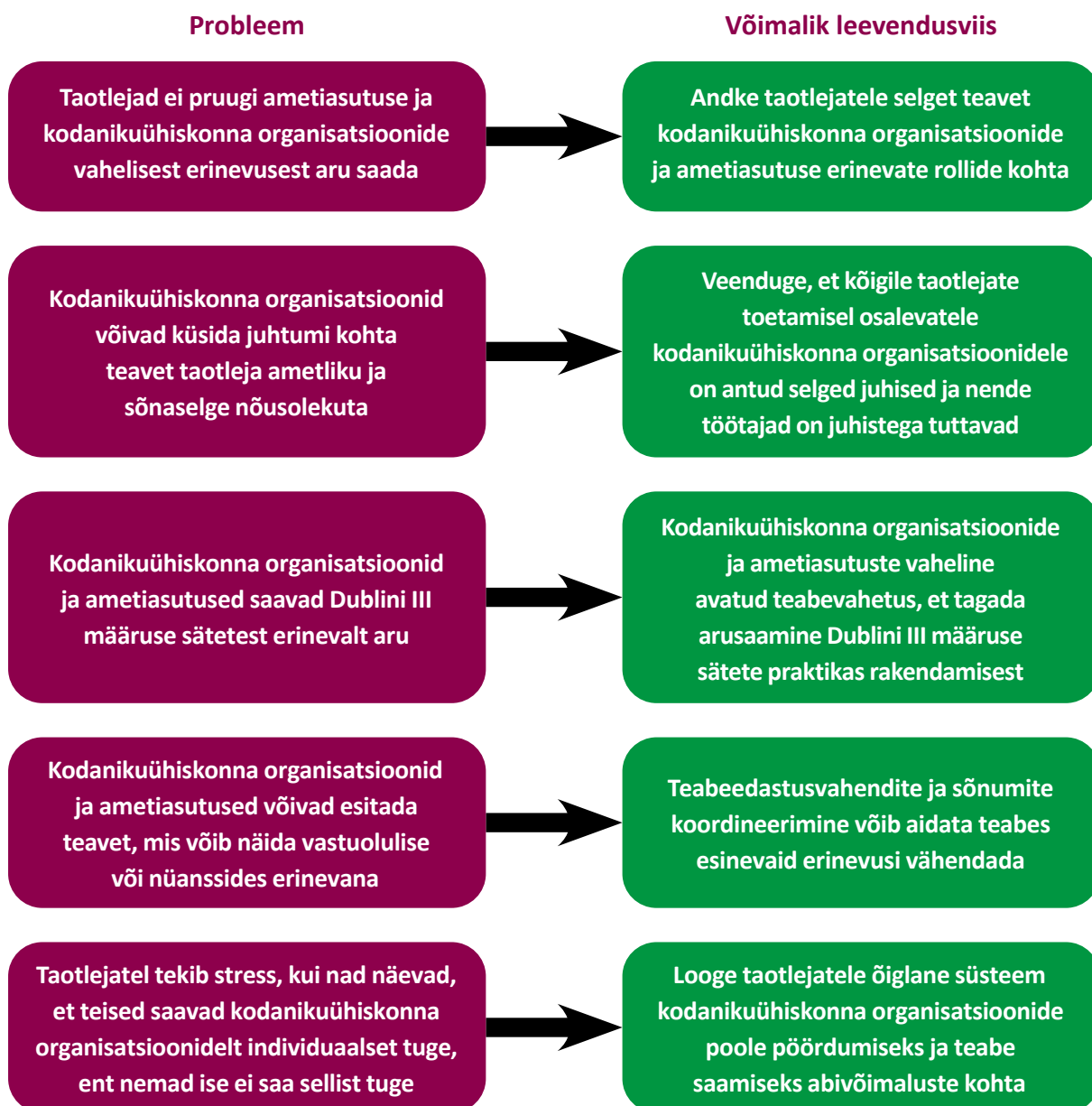
Kodanikuühiskonna organisatsioonid toetavad taotlejat vajalike dokumentide kogumisel, dokumentide tõlkimisel oma tõlkide abil, korraldavad sessioone lisatõendite kogumiseks, aitavad korraldada kohtumisi, esitavad dokumendid ametiasutusele, teavitavad taotlejat, kui vastuvõtmispalve saanud liikmesriik lükkab selle tagasi, ja tuletavad taotlejale meelde tähtaegu, millest ta peab kinni pidama.

Vastutav piirkondlik varjupaigaküsimuste amet annab taotlejatele, kes ei ela laagris ja vajavad seoses oma Dublini süsteemi juhtumiga lisaabi, kodanikuühiskonna organisatsioonide (sh riikliku registrisse kantud organisatsioonide) loetelu. Neile antakse ka teabeleht, kus on taotleja pereliikmete elukohajärgse liikmesriigi perekonna ühtsust puudutad erinõuded Dublini menetluse kontekstis. Nii tuletatakse taotlejale registreerumisel õigeaegselt meelde, et ta koguks kokku kõik vajalikud dokumendid (nt perekonnaga seotud dokumendid, tõlked, meditsiinilised dokumendid jms).

Kreeka Dublini üksus on teinud koostööd ka ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti, Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti, Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni ja mitmesuguste kodanikuühiskonna organisatsioonidega, et luua Dublini III määruse rakendamiseks huvide hindamise vorm ja see kasutusele võtta ⁽⁵⁾.

6.3. Probleemide leevendamine koostöös kodanikuühiskonnaga

Ehkki Dublini üksuste ja kodanikuühiskonna vahelisest koostööst võib olla kasu nii ametiasutustele kui ka taotlejatele, on tähtis arvestada ka probleemidega, mis võivad selle koostööga kaasneda. Varjupaigaküsimustega tegelevatel asutustel ja kodanikuühiskonna organisatsioonidel on erinevad rollid ja kohustused ning need peavad olema selged nii kaasatud osapooltele kui ka taotlejatele.

⁽⁵⁾ Lisateave on Euroopa Nõukogu aruandes „[Family reunification for refugee and migrant children](#)“ („Lapspagulaste ja -rändajate perekonna taasühinemine“), lk 70–71.

I lisa. Kontroll-loetelud

1. Metoodika

Kontroll-loetelu: suuliseks teabe esitamise sessiooniks ettevalmistumine

Teabe teema

- ☐ Kontrollige täpselt, mis teavet on vaja taotlejale konkreetsetes teabe esitamise etapis esitada.
- ☐ Viige end kurssi juhtumi Dublini süsteemi asjaomaste aspektidega, et kohendada tähtsamad teabepunktid taotleja isiklikele vajadustele ja asjaoludele.

Teabe esitamise vahendid ja tooted

- ☐ Veenduge, et teil on olemas kõik taotlejatele jagatavad materjalid ja muud vahendid (õiges keeles).
- ☐ Valmistage ette täiendavad allikad, kust teavet otsida, kui taotleja palub lisateavet.
- ☐ Koostage nimekiri asutustest ja isikutest, kelle poole taotleja saab täiendava abi vajadusega pöörduda.

Praktiline kavandamine

- ☐ Näost-näku kohtumine – valige teabe andmiseks koht, kus saate usaldust suurendada ja taotlejaga rahulikult vestelda.
- ☐ Internetikohtumine – veenduge, et tehnoloogia toimib korralikult ja teil on võimalik omavahel ladusalt suhelda.
- ☐ Veenduge, et teil on võimalik kasutada tõlki.

2. Menetlusetapid

Kontroll-loetelu: esmakontakti etapis esitatav põhiteave

Dublini süsteemi ja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi põhiteave

- ☐ Dublini süsteem on Euroopa süsteem, mille abil määratakse kindlaks, milline liikmesriik vastutab taotleja rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.
- ☐ Taotlejal ei ole võimalik valida, milline liikmesriik tema taotluse läbivaatamise eest vastutab. Vastutab ainult üks liikmesriik.
- ☐ Kõik liikmesriigid on seotud samade, Euroopa tasandil kokkulepitud miinimumnõuetega (põhiõigused, majutus ja muud põhivajadused).
- ☐ Taotleja õigused ja kohustused, sh kohustus teha ametiasutustega koostööd teha.
- ☐ Menetlusest kõrvalehoidmisest ega dokumentide kahjustamisest ei ole menetluses abi ning need ei aita taotlejal vastutava liikmesriigi määramise protsessi vältida.

Põhiteave perekonna ühtsuse kohta

- ☐ Kui taotlejal on teises liikmesriigis pereliikmeid, võib Dublini menetlust kasutada taotleja tema perekonnaga kokku viimiseks.
- ☐ Keda käsitatakse Dublini menetluses pereliikme ja sugulasena (vt [II lisa „Perekonna ühtsuse tagamise võimalused“](#))?
- ☐ Kui taotleja ja taotleja pereliige või liikmed soovivad taasühinemist, peavad nad selleks kirjalikult soovi avaldama.
- ☐ Taotleja peab kindlasti ametiasutusi kõigi oma pereliikmete ja sugulaste asukohtadest teavitama.
- ☐ Taotleja peaks kokku koguma kõik tõendid, mis võivad aidata peresidemeid tõendada.
- ☐ Sõltuvussuhte mõiste (vt [II lisa „Perekonna ühtsuse tagamise võimalused“](#)).

Riigis viibimine või riiki sisenemine

- ☐ Kui taotlejal ei ole teistes liikmesriikides pereliikmeid, võib otsust, milline riik on vastutav, mõjutada väljastatud elamisluba, viisa, piiri ületamine või konkreetses riigis viibimine.
- ☐ Kui taotlejal on dokumente või muid tõendeid, mille ta saab esitada oma riiki sisenemist, seal viibimist või elamist tõendava otsese või kaudse tõendina, tuleks need kokku koguda ja ametiasutustele esitada.

Lapsed

- ☐ Liikmesriigid seavad lapse parimad huvid Dublini III määruse kohaldamisel esikohale.
- ☐ Saatjata alaealised ei pea kirjalikku nõusolekut esitama.
- ☐ Saatjata alaealistel on õigus esindajale.

Kontroll-loetelu: sõrmejälgede võtmise põhiteave**Veenduge, et taotleja saab aru, mis on sõrmejalg**

- ☐ Meil kõigil on kordumatud isiklikud sõrmejäljed ning nende kujutisi saab kasutada isiku tuvastamiseks.

Kellelt tuleb sõrmejäljed võtta?

- ☐ Sõrmejälgede võtmine on kohustuslik kõigile vähemalt 14-aastastele Euroopas rahvusvahelist kaitset taotlevatele isikutele, seoses välispiiri ebaseadusliku ületamisega kinni peetud isikutele ning liikmesriigi territooriumil ebaseaduslikult viibinud isikutele.
- ☐ Sõrmejäljed peab võtma ning neid tuleb kontrollida ka juhul, kui taotlejal on teises liikmesriigis pereliikmeid või sugulasi, kellega ta soovib taasühineda.

Mida taotleja sõrmejälgedega tehakse?

- ☐ Sõrmejäljed saadetakse sõrmejälgede andmebaasi, mida nimetatakse Eurodac-süsteemiks.
- ☐ Eurodac on ELi sõrmejälgede andmebaas, mis võimaldab liikmesriikidel rahvusvahelise kaitse taotlejate sõrmejälgi võrrelda.
- ☐ Ametiasutused kontrollivad sõrmejälgi selleks, et näha, kas taotleja on varem rahvusvahelist kaitset taotlenud või kas taotlejat on varasemalt seoses ELi välispiiride ebaseadusliku ületamisega kinni peetud.
- ☐ Sõrmejälgi võidakse võrrelda ka viisainfosüsteemis leiduvatega, mis on Schengeni alas väljastatud viisade teavet hõlmav andmebaas.

Mida säilitatakse ja kui kaua?

- ☐ Kümme (digitaalset) sõrmejälge, taotleja sugu, sõrmejälgede võtmise riik ning rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise koht ja kuupäev (kui taotlus on esitatud).
- ☐ Sõrmejälgi säilitatakse 10 aastat (rahvusvahelise kaitse taotlused) või 18 kuud (ebaseaduslik piiriületus).
- ☐ Selle perioodi möödudes kustutatakse andmed süsteemist automaatselt.

Kellel on juurdepääs taotleja sõrmejälgedele?

- ☐ Ametiasutused, kes määravad kindlaks, milline liikmesriik vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.
- ☐ Politsei ja Europol võivad raskete kuritegude uurimise korral saada rangetel tingimustel andmetele juurdepääsu.
- ☐ Teavet ei avaldata kunagi taotleja päritoluriigile.

Missugused on taotleja õigused?

- ☐ Taotlejal on õigus andmetele juurde pääseda.
- ☐ Taotlejal on õigus saada andmetest koopia.
- ☐ Taotlejal on õigus vigade korral andmeid parandada ja kustutada.

Kontroll-loetelu: majutuse ja Dublini menetluse kohase isikliku vestluse põhiteave

Põhiteave Dublini süsteemi kohta

- ☐ Territoriaalselt rakendatakse Dublini III määrust 31 riigis.
- ☐ Dublini menetlusega määratakse kindlaks, milline üks riik vastutab rahvusvahelise kaitse taotleja taotluse läbivaatamise eest. Taotleja võidakse viia ühest riigist üle teise riiki, kes vastutab tema taotluse läbivaatamise eest.
- ☐ Dublini III määruse eesmärk on tagada, et liikmesriik vaatab rahvusvahelise kaitse taotluse läbi selle sisu alusel. Sellega tagatakse, et taotleja ei esita Dublini süsteemi rakendavates riikides viibimise aja pikendamiseks mitmes erinevas riigis mitut taotlust.
- ☐ Ametiasutused ei hakka taotluse üksikasju kaaluma enne, kui on otsustatud, milline riik vastutab taotluse läbivaatamise eest.
- ☐ Kehtivad tähtajad (vt [III lisa „Dublini III määruse tähtajad“](#)).

Vastutuse kindlaksmääramise kriteeriumid

- ☐ Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriumid ja nende hierarhia.
- ☐ Kui taotleja ei soovi teises liikmesriigis asuvate pereliikmetega taasühineda, ei ole vaja taotlust taotleja praeguses elukohas läbi vaadata. Seda võib teha teiste kriteeriumite alusel vastutavaks määratud teises liikmesriigis.

Ametiasutustele otseste ja kaudsete tõendite esitamine

- ☐ Ametiasutustele on oluline esitada kogu taotlejal olemas olev teave tema Dublini süsteemi riikides asuvate pereliikmete ja sugulaste kohta.
- ☐ Ametiasutustele tuleb esitada ka igasugune muu teave, mis võib olla oluline rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava riigi kindlaksmääramisel.
- ☐ Taotleja peaks esitama ka kõik tema valduses olevad asjakohast teavet sisaldavad dokumendid.
- ☐ Koostöö ametiasutustega on nii taotleja kui ka ametiasutuste huvides.

Erivajadused

- ☐ Selgitage taotlejale, mis on erivajadused, mis abi saab kasutada, millised organisatsioonid ja ametiasutused selliseid teenuseid osutavad ning kuidas taotleja saab nendele juurdepääsu.
- ☐ Taotlejal tuleks ennetavalt paluda ametiasutusi kõigist oma erivajadustest teavitada.

Kontroll-loetelu: taotlejale üleandmise otsusest teatamine**Otsuse ja selle põhjuste selgitamine**

- ☐ Selgitage, miks ja milliste kriteeriumite alusel otsustati, et teine liikmesriik vastutab taotleja rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.
- ☐ Taotleja rahvusvahelise kaitse taotlus vaadatakse läbi siis, kui ta on vastutavale liikmesriigile üle antud.

Kogu Euroopas kehtivad ühtsed standardid

- ☐ Kõik liikmesriigid peavad näiteks taotleja majutuse ja teiste põhivajadustega seotud õiguste osas kohaldama Euroopa ühise varjupaigasüsteemi sätetega kehtestatud miinimumstandardeid või sarnaseid siseriiklikke eeskirju.
- ☐ Taotleja rahvusvahelise kaitse taotlus kuulatakse vastutavas liikmesriigis õiglaselt ära.

Kasutatavad õiguskaitsevahendid

- ☐ Arutage taotlejaga, kas ta soovib üleandmisotsuse vaidlustada, et saada teavet juhtumi võimaliku jätkumise kohta.
- ☐ Esitage teavet kasutatavate õiguskaitsevahendite kohta.
- ☐ Selgitage kehtivaid tähtaegu, sh asjaomastel juhtudel otsuse täitmise peatamise õiguse osas.
- ☐ Tehke taotlejale selgeks, et kui ta otsust ei vaidlusta, muutub see tähtaja saabumisel täitmisele pööratavaks.

Õigusabi

- ☐ Tuletage taotlejale meelde tema õigust õigusabile.
- ☐ Isikute ja üksuste kontaktandmed, kellelt võib õigusabi saada.
- ☐ Toetuse saamiseks vajalikud praktilised sammud.

Üleandmise praktilised asjaolud

- ☐ Üleandmise tähtajad.
- ☐ Tulevaste kohtumiste ajakava (võimalusel).
- ☐ Kuhu ja mis kuupäeval isik peaks vastuvõtvas liikmesriigis ilmuma.
- ☐ Ametiasutustega koostöö tegemise tähtsus ja koostööst hoidumise võimalikud tagajärjed.

Kontroll-loetelu: üleandmiseks valmistumisel esitatav põhiteave**Üleandmise praktilised asjaolud**

- ☐ Esitage esimesel võimalusel üleandmisega seotud korralduste kohta võimalikult palju praktilisi üksikasju.
- ☐ Praktilised nõuanded üleandmisele kaasavõetava pagasi sisu kohta.
- ☐ Tuletage taotlejale meelde, et ta antakse üle riigile, kus kehtivad samad kaitse tagamise miinimumnõuded.

3. Dublini süsteemi kriteeriumid

Kontroll-loetelu: Dublin i III määruses sätestatud vastutuskriteeriumite kohta teabe esitamine

Täiskasvanud taotlejate pereliikmed

- ☐ Tema abikaasa või elukaaslane, kellega ta on stabiilses suhtes.
- ☐ Alaealised lapsed (alla 18-aastased).

Saatjata alaealiste pereliikmed ja sugulased

- ☐ Vanemad
- ☐ Alaealise eest vastutav täiskasvanu
- ☐ Õed-vennad
- ☐ Tädid või onud
- ☐ Vanavanemad

Perekonnaga seotud kriteeriumite alusel vastutuse määramise üldised kriteeriumid

- ☐ Isikud peavad rahvusvahelise kaitse taotleja või saajana asuma liikmesriigis. Saatjata alaealiste juhtumite korral peavad isikud seaduslikult liikmesriigis viibima.
- ☐ Taotlejat ei pea kokku viima pereliikmega, kellega ta ei soovi taasühineda.
- ☐ Isik, kellega taotleja soovib taasühineda, peab samuti kirjaliku nõusoleku esitama.

Saatjata alaealiste huvid

- ☐ Selgitage huvide hindamise eesmärki ja mida see protsess hõlmab.
- ☐ Dublini III määruse alusel teisele liikmesriigile üleandmine võib toimuda ainult juhul, kui see on lapse huvides.
- ☐ Lapse huve hindab vastutust kindlaks määrav liikmesriik koostöös teise liikmesriigiga.

Kui pereliikmed ja/või vallalised alaealised õed-vennad esitavad samas liikmesriigis korraga rahvusvahelise kaitse taotlused ning Dublini III määruses sätestatud kriteeriumite rakendamine tooks kaasa nende lahutamise, määratakse vastutav liikmesriik kindlaks lähtuvalt allpool öeldust

- ☐ Kriteeriumite kohaselt leitud liikmesriik võtab vastu suurema osa sellistest isikutest.
- ☐ Kui see ei ole võimalik, vaatab kriteeriumite kohaselt leitud liikmesriik läbi kõige vanema isiku taotluse.

Elamisõigust tõendavad dokumendid ja viisad

- ☐ Kui taotlejale on antud elamisõigust tõendav dokument või viisa, võib see mängida vastutava liikmesriigi kindlaksmääramisel tähtsat rolli.

Elamisõigust tõendavad dokumendid ei mõjuta vastutava liikmesriigi kindlaksmääramist, kui need väljastatakse perioodil, mil toimuvad järgmised tegevused

- ☐ Rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine.
- ☐ Rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamine.
- ☐ Elamisõigust tõendava dokumendi taotluse läbivaatamine.

Riiki sisenemise kriteeriumite osas tuleks selgitada järgmisi asjaolusid

- ☐ Need kohalduvad juhul, kui teised kriteeriumid, näiteks peresidemed, varasem elukoht, viisad vms ei kohaldu.
- ☐ Ebaseadusliku riiki sisenemise mõiste.
- ☐ Vastutus lõpeb 12 kuud pärast ebaseadusliku piiriületuse toimumist.

Viisavaba sisenemise osas tuleks märkida järgmisi asjaolusid

- ☐ Ametiasutustele on oluline teatada, et taotlejale anti luba viisata seaduslikult liikmesriigi territooriumile siseneda.

Lennujaama rahvusvahelisel transiidialal esitatud taotluste korral

- ☐ Ametiasutustele on oluline teatada, et taotleja esitas saabudes lennujaamas rahvusvahelise kaitse taotluse.

Kontroll-loetelu: sõltuvussuhete kohta teabe esitamine

Sõltuvussuhet võib kaaluda järgmistel juhtudel

- ☐ Taotleja sõltub oma lapse, õe või venna või vanema abist, kes on ühe liikmesriigi seaduslik elanik.
- ☐ Taotleja laps, õde või vend või vanem sõltub tema abist.

Sõltuvussuhete alusel vastutuse määramise üldised kriteeriumid

- ☐ Perekondlikud sidemed olid olemas juba päritoluriigis.
- ☐ Taotleja ja tema pereliige/sugulane kinnitavad kirjalikult, et soovivad taasühinemist.
- ☐ Lapsel, õel-vennal või vanemal on võimalik ülalpeetava isiku eest hoolitseda.

Dublini III määruses on loetletud järgmised võimaliku sõltuvussuhte põhjused

- ☐ Rasedus
- ☐ Vastsündinu
- ☐ Raske haigus
- ☐ Raske puue
- ☐ Kõrge iga

Kontroll-loetelu: kaalutusõiguse sätete kohta teabe esitamine

Üldised asjaolud, mida teabe esitamisel silmas pidada

- ☐ Selgitage taotlejale, et tema üle andmiseks selle sätte alusel on lisaks vastutust määrava liikmesriigi palvele vaja ka palve saanud liikmesriigi nõusolekut.
- ☐ Nende sätete kohta teabe esitamisel tuleb taotlejate ootuste ohjamisele erilist tähelepanu pöörata.

Seoses suveräänsusklausliga (Dublini III määruse artikli 17 lõige 1)

- ☐ Liikmesriik võib otsustada talle esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise kohustuse võtta ka juhul, kui ta ei ole Dublini III määrusega sätestatud kriteeriumite alusel vastutav liikmesriik.

Humanitaarklausli (Dublini III määruse artikli 17 lõige 2) rakendamise taotluse võib esitada teisele liikmesriigile järgmistel tingimustel

- ☐ Enne vastava taotluse sisu osas esimeses astmes otsuse tegemist.
- ☐ Selleks et perekond eelkõige perekondlikel või kultuurilistel kaalutlustel põhinevatel humanitaarsetel põhjustel kokku viia, ka juhul, kui teine liikmesriik ei ole perekonna ja sõltuvussuhetega seotud artiklites sätestatud kriteeriumite alusel vastutav.
- ☐ Kui mõlemad pooled on selle menetlusega nõus.

II lisa. Perekonna taasühinemise võimalused

Saatjata alaealised

Pere liikmete või õdede-
vendadega taasühinemine

*Dublini III määruse artikli 8
lõige 1*

- Saatjata alaealistel on võimalik taasühineda **pere liikmega** (teises liikmesriigis asuv(ad) vanem(ad) või õde-vend/õed-vennad)
- Pere liige peab seal **seaduslikult viibima**
- Pere liiklud sidemed pidid olema olemas juba päritoluriigis
- Taasühinemine peab olema alaealise **parimates huvides**

Saatjata alaealised

Sugulastega
taasühinemine

*Dublini III määruse artikli 8
lõige 2*

- Saatjata alaealistel on võimalik taasühineda **sugulasega** (teises liikmesriigis asuv tädi/onu või vanavanem(ad))
- Sugulane peab seal **seaduslikult viibima**
- Sugulasel peab olema võimalik saatjata alaealise eest **hoolitseda**
- Taasühinemine peab olema alaealise **parimates huvides**

Täiskasvanud taotlejad

Taasühinemine
rahvusvaheline kaitse
saajataga

Dublini III määruse artikkel 9

- Taotlejal on võimalik taasühineda **pere liikmega** (vt Dublini III määruse artikli 2 punkt g), **kes kellele on antud teises liikmesriigis rahvusvaheline kaitse**
- Perekond ei pea olema juba päritoluriigis olemas olnud
- Nii taotleja kui ka pere liige peavad andma **kirjaliku nõusoleku**

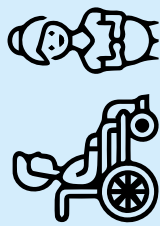

Täiskasvanud taotlejad

Taasühinemine
rahvusvaheline kaitse
taotlejaga

Dublini III määruse artikkel 10

- Taotlejal on võimalik taasühineda **pere liikmega** (vt Dublini III määruse artikli 2 punkt g), **kes on teises liikmesriigis rahvusvahelise kaitse taotleja ja kelle taotluse osas ei ole veel otsust tehtud**
- Nii taotleja kui ka pere liige peavad andma **kirjaliku nõusoleku**

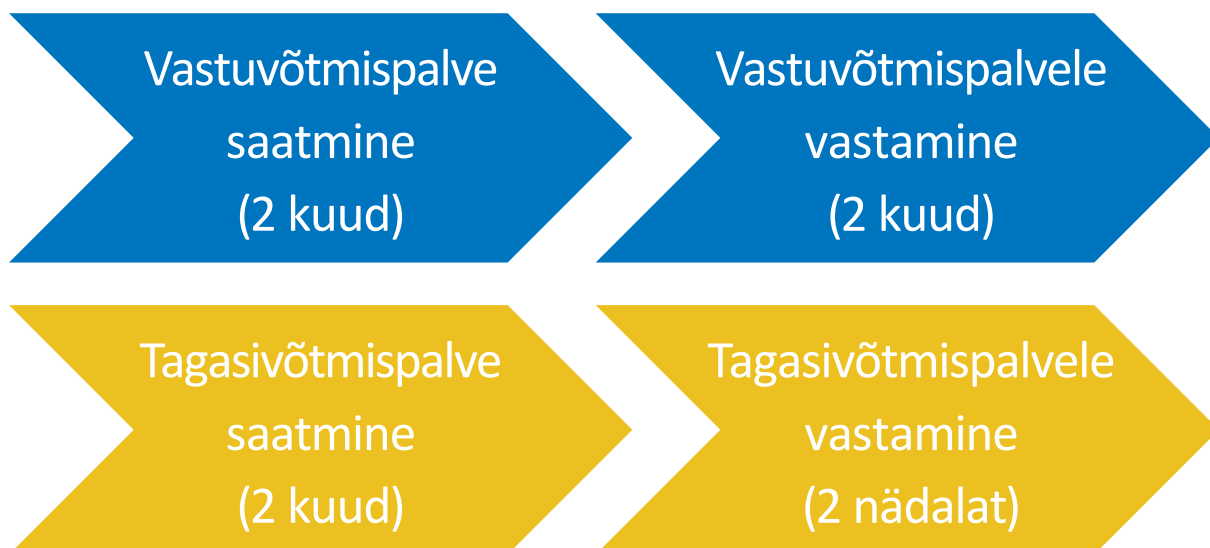
Täiskasvanud taotlejad

Sõltuvussuhte olukorras
Dublini III määruse artikkel 16

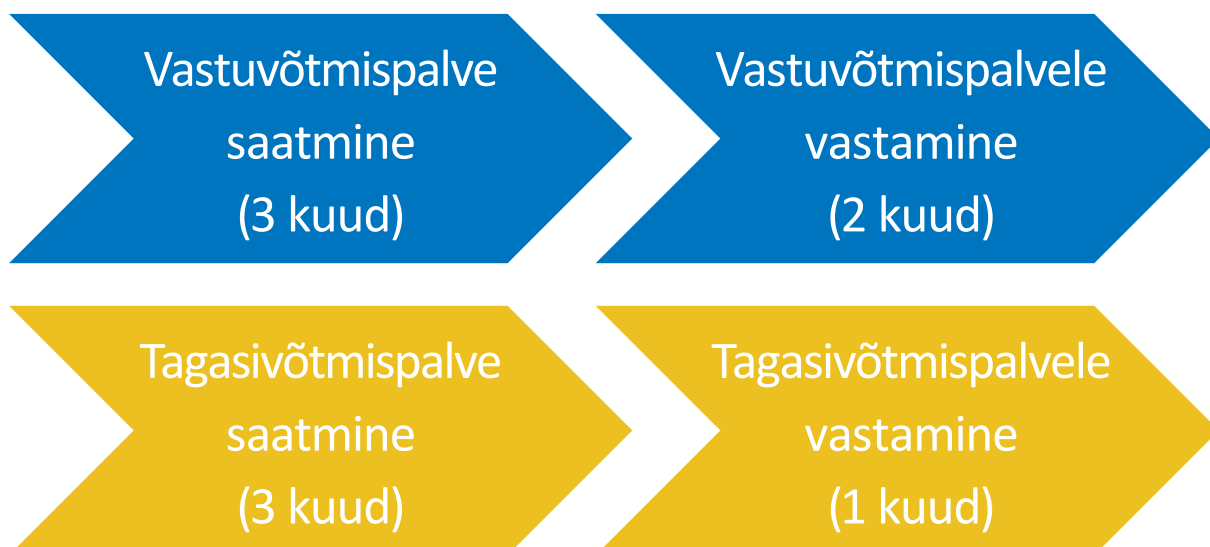
- Taotleja saab oma teises liikmesriigis viibiva lapse, õe-venna või vanemaga taasühineda
- Kui taotleja **sõltub nende abist** või vastupidi
- Abi vajatakse raseduse, vaststündinu, raske haiguse, raske puude või kõrge ea tõttu
- Vastav laps, õde-vend või vanem peab olema vastava riigi **seaduslik elanik ja peresuhted pidid olemas olema juba päritoluriigis**
- Kõik asjaomased isikud peavad andma **kirjaliku nõusoleku**

III lisa. Dublini III määruse tähtajad

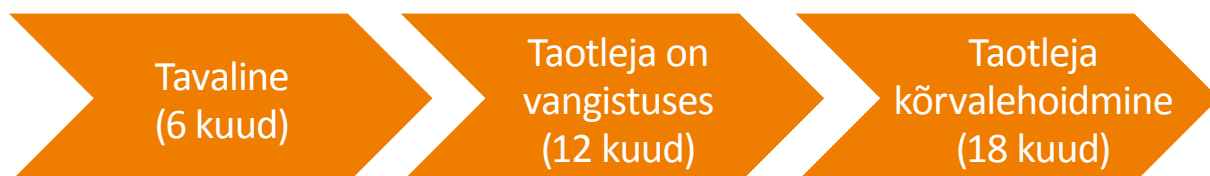
Tähtajad Eurodac-süsteemis tuvastatud kokkulangevuse korral

Tähtajad Eurodac-süsteemis kokkulangevuse puudumise korral

Üleandmise tähtajad

IV lisa. Korduvad küsimused

Selles peatükis on välja toodud taotlejate sagedased Dublini menetlusega seotud küsimused ja väited ning soovituslikud vastused.

Pidage silmas, et kõik alljärgnevas osas toodud küsimused ei tule sageli ette kõigis liikmesriikides, sest eri liikmesriikides on sõltuvalt nende geograafilisest asukohast ja teistest muutujatest erinevad probleemid.

1. Perekonna ühtsus

1.1	Soovin riigis Y asuva isikuga X taasühineda, kas saate mind aidata?
1.2	Kellaga mul on võimalik taasühineda?
1.3	Miks mul ei ole võimalik taasühineda täiskasvanud lastega?
1.4	Mis teavet vajan tõendamaks, et mul on oma perekonnaga sidemed?
1.5	Kaotasin teel oma dokumendid, kuidas saan peresidemeid tõendada?
1.6	Ma ei ole veel rahvusvahelist kaitset taotlenud. Kas mul on ikka võimalik oma perega taasühineda?
1.7	Sain esimese astme otsuse. Kas mul on ikka võimalik teises liikmesriigis oma perega taasühineda?

2. Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine

2.1	Mis juhtub pärast Dublini menetluse kohast vestlust?
2.2	Mul on küll riigi X viisa, ent ma ei ole kunagi soovinud sinna riiki minna ning ma ei külastanud seda riiki siia reisis. Miks nemad peaksid olema kohustatud mu taotluse läbi vaatama?
2.3	Mis saab, kui teine liikmesriik keeldub mu taotlust vastu võtmast?
2.4	Kellelegi siin ei lähe korda, miks pidin kaitse taotlemiseks oma riigist lahkuma. Miks te minult ei küsi, mis minuga mu kodumaal juhtus?
2.5	Ma ei ole siis, kui te palve saadate, enam alaealine – kas see on probleem?

3. Tähtajad ja ootamine

3.1	Kui kaua pean ootama, kuni otsustate, milline liikmesriik minu taotluse eest vastutab?
3.2	Kuidas pean tähtaegu arvestama, kui saadate teisele riigile palve minu taotluse vastu võtmiseks?
3.3	Kuidas arvestatakse kuue kuu pikkust üleviimise tähtaega?
3.4	Kui kaua pean liikmesriiki X üle viimist ootama?

4. Üleandmised ja vaidlustamised

4.1	Kas võin varem lahkumiseks pileti ise kinni maksta?
4.2	Ma ei soovi, et mind antaks üle liikmesriigile X. Kuidas saan selle otsuse vaidlustada?
4.3	Ma ei soovi, et mind antaks üle liikmesriigile X. Kas mul on võimalik selle asemel vabatahtlikult oma päritoluriiki naasta?
4.4	Ma ei taha liikmesriiki X tagasi minna. Isik X ei pidanud minema ja minu juhtum on tema omaga identne, miks mina pean tagasi pöörduma?
4.5	Liikmesriik X lükkas mu taotluse tagasi. Üleviimise korral saadetakse mind tagasi päritoluriiki. Ma ei saa oma päritoluriiki naasta, kas saadate mind sinna?
4.6	Vastutaval liikmesriigil on sõbralikud sidemed mind taga kiusanud kodumaa valitsusega. Kas pean sinna minema?
4.7	Liikmesriik X ei andnud mulle midagi. Ma ei saa tagasi minna.

1. Perekonna ühtsus

1.1. Soovin riigis Y asuva isikuga X taasühineda, kas saate mind aidata?

Jah. Dublini III määrust saab kasutada teatud spetsiifiliste tingimuste korral isikute taasühendamiseks. Dublini III määruses käsitletavat perekonna ühtsuse tagamise võimalused on visuaalselt kujutatud [II lisas „Perekonna ühtsuse tagamise võimalused“](#).

Selgitage

- Perekonna määratlusi ja Dublini III määruse perekonnaga seotud kriteeriumide toimimist.
- Sellise seose tuvastamiseks vajalikke tõendeid.
- Asjaolu, et teie ametiasutus peab selle teabe teise liikmesriigi asutusele edastama.

1.2. Kellega mul on võimalik taasühineda?

Dublini III määrusega on sätestatud konkreetsed eeskirjad, millega reguleeritakse, kellega teid on võimalik kokku viia. See sõltub sellest, kas olete täiskasvanu või saatjata alaealine. Dublini III määruses käsitletavat perekonna ühtsuse tagamise võimalused on visuaalselt kujutatud [II lisas „Perekonna ühtsuse tagamise võimalused“](#).

Selgitage

- Perekonna kriteeriumeid ja mitmesuguseid isikuid, kellega taotlejat võib olla võimalik tema konkreetsest olukorrast sõltuvalt taasühendada.
- Kui taotleja on mõne sellise pereliikme, sugulase või peresuhtes oleva isiku ülalpeetav või kui sellised isikud on taotleja ülalpeetavad, on tähtis ametiasutusi sellest teavitada, et selle asjaoluga saaks arvestada.
- Asjaolu, et teie ametiasutus peab selle teabe teise liikmesriigi asutusele edastama.

Võtke arvesse ka järgmist

- Pöörake kaalutusõiguse sätete kaudu perekonna ühtsuse kohta teabe esitamisel erilist tähelepanu taotleja ootuste ohjamisele.

1.3. Miks mul ei ole võimalik taasühineda täiskasvanud lastega?

Dublini III määrusega on sätestatud konkreetsed eeskirjad, millega reguleeritakse, kellega teid on võimalik kokku viia, ning need ei anna enamasti võimalust täiskasvanud lastega taasühinemiseks. Dublini III määruses käsitletavat perekonna ühtsuse tagamise võimalused on visuaalselt kujutatud [II lisas „Perekonna ühtsuse tagamise võimalused“](#).

Selgitage

- Selgitage Dublini III määruses esitatud pereliikmete määratlust ja asjaolu, et Euroopa Parlament ja nõukogu on nendes reeglites kokku leppinud.
- Kui taotleja on oma täiskasvanud laste ülalpeetav või kui täiskasvanud lapsed on taotleja ülalpeetavad, on tähtis ametiasutusi sellest teavitada, et selle asjaoluga saaks arvestada. Ohjake selles küsimuses kindlasti taotleja ootusi.

Võtke arvesse ka järgmist

- Pöörake kaalutlusõiguse sätete kaudu perekonna ühtsuse kohta teabe esitamisel erilist tähelepanu taotleja ootuste ohjamisele.

1.4. Mis teavet vajan tõendamaks, et mul on oma perekonnaga sidemed?

Dublini III määruses sätestatakse Dublini menetluses otseste ja kaudsete tõendite kasutamise eeskirjad. Komisjoni määruse (EÜ) nr 1560/2003 II lisas on esitatud otseste ja kaudsete tõendite loetelud. Dublini menetluses kasutatavate tõendite liikide näited on visuaalselt välja toodud [jaotises 1.12 „Dublini menetluses esitatavad tõendid“](#).

Selgitage

- Praktiliste näidete kaudu, mida võidakse tõenditena käsitada.
- Kuidas tõendeid ametiasutusele esitada.
- Kuidas saada abi tõendite kogumisel või peresidemete tuvastamisel.

Võtke arvesse ka järgmist

- Pöörake kaalutlusõiguse sätete kaudu perekonna ühtsuse kohta teabe esitamisel erilist tähelepanu taotleja ootuste ohjamisele.

1.5. Kaotasin teel oma dokumendid, kuidas saan peresidemeid tõendada?

Dublini III määruses sätestatakse Dublini menetluses otseste ja kaudsete tõendite kasutamise eeskirjad. Komisjoni määruse (EÜ) nr 1560/2003 II lisas on esitatud otseste ja kaudsete tõendite loetelud. Dublini menetluses kasutatavate tõendite liikide näited on visuaalselt välja toodud [jaotises 1.12 „Dublini menetluses esitatavad tõendid“](#).

Selgitage

- Peresidemete tõendamiseks on erinevaid viise. Tooge konkreetseid näiteid võimalikest tõenditest, mida taotlejal võib esitada.
- Ehkki originaaldokumendid on head, võib taotleja juhul, kui tal originaaldokumente enam ei ole, esitada ka asjaomaste dokumentide koopiad või fotod.

?	1.6. Ma ei ole veel rahvusvahelist kaitset taotlenud. Kas mul on ikka võimalik oma perega taasühineda?
	<i>Dublini III määruse alusel perekonna taasühendamise on võimalik ainult juhul, kui isik on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse.</i>
Selgitage ■ Dublini menetlus algab siis, kui isik esitab rahvusvahelise kaitse taotluse, ning seetõttu ei ole võimalik isikut Dublini menetluse kaudu perega taas kokku viia, kui ta ei ole esitanud rahvusvahelise kaitse taotlust.	

?	1.7. Sain esimese astme otsuse. Kas mul on ikka võimalik teises liikmesriigis oma perega taasühineda?
	<i>Kui teie juhtum on selles riigis juba läbi vaadatud, ei ole teid võimalik Dublini menetluse kaudu teises liikmesriigis asuvate pereliikmetega kokku viia.</i>
Selgitage ■ Kui teie juhtum on selles riigis juba läbi vaadatud, ei ole teid võimalik Dublini menetluse kaudu teises liikmesriigis asuvate pereliikmetega kokku viia. ■ Teises liikmesriigis seaduslikult elavad pereliikmed võivad vastava liikmesriigi asutustelt uurida, kas nad vastavad muudele kui Dublini süsteemiga seotud perekonna taasühinemise nõuetele. ■ Perekonna taasühendamise protsessi ei saa üldjuhul ühendada riikliku menetluse ega teiste Euroopa Liidu programmidega (nt vabatahtliku ümberasustamise programm).	

2. Vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine

?	2.1. Mis juhtub pärast Dublini menetluse kohast vestlust?
	<i>Liikmesriigi ametiasutus selgitab välja, kas nende liikmesriik või mõni teine liikmesriik vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.</i>
Selgitage ■ Menetluse järgmisi samme, sh kohtumenetluse võimalust. Võtke arvesse ka järgmist ■ Teil võib olla tarvis selgitada ametiasutuse otsuse ja kohtumenetluse vahelist erinevust. ■ Menetluste eeldatavate tähtaegade kohta teabe esitamine võib aidata ohjata taotlejate ootusi. Dublini III määruses käsitletavad tähtajad on visuaalselt kujutatud III lisas.	

2.2. Mul on küll riigi X viisa, ent ma ei ole kunagi soovinud sinna riiki minna ning ma ei külastanud seda riiki siia reises. Miks nemad peaksid olema kohustatud mu taotluse läbi vaatama?

Viisaküsimustes peetakse isiku Schengeni alasse sisenemist võimaldanud liikmesriiki objektiivsete kriteeriumite alusel vastutavaks.

Selgitage

- See, kas taotleja kavatses vastavasse riiki minna või soovib sellesse riiki minna, ei ole oluline. Objektiivsete kriteeriumite alusel peetakse vastutavaks liikmesriiki, mis võimaldas isikul Schengeni alasse siseneda.

2.3. Mis saab, kui teine liikmesriik keeldub mu taotlust vastu võtmast?

Taotlejal ei ole võimalik vaidlustada teise liikmesriigi otsust tema taotlust mitte vastu võtta. Kui taotlejat ei viida teise liikmesriiki üle, vaatab tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbi liikmesriik, kus taotleja elab.

Selgitage

- Taotlejal ei ole võimalik vaidlustada teise liikmesriigi otsust tema taotlust mitte vastu võtta.
- Kui palve esitanud liikmesriik on arvamusel, et teise liikmesriigi keeldumine taotleja vastu võtmisest või tema tagasi võtmisest põhineb asjaolude ebaõigel hindamisel või kui on võimalik esitada täiendavaid tõendeid, võib esitada uue läbivaatamise palve, kui tähtjajad seda võimaldavad
- Kui taotlejat ei viida teise liikmesriiki üle, vaatab tema rahvusvahelise kaitse taotluse läbi liikmesriik, kus taotleja taotluse esitas.

2.4. Kellelegi siin ei lähe korda, miks pidin kaitse taotlemiseks oma riigist lahkuma. Miks te minult ei küsi, mis minuga mu kodumaal juhtus?

Ametiasutused peavad esmalt välja selgitama, milline liikmesriik vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest.

Selgitage

- Taotleja saab võimaluse oma eluloo rääkimiseks. Rõhutage, mis on teie ja taotleja praeguse suhtluse eesmärk.
- Peate esmalt kindlaks määrama, milline riik taotluse eest vastutab, seejärel saavad ametiasutused hakata üksikasjalikult uurima, mis päritoluriigis toimus.

Võtke arvesse ka järgmist

- Taotlejad, kes eeldavad, et neil on võimalik üksikasjalikult rääkida, mis nendega päritoluriigis juhtus, võivad pettuda, kui neile selleks võimalust ei anta. See võib tekitada tunde, et ametiasutused ei hooli juhtunust, ja põhjustada usaldamatust.

2.5. Ma ei ole siis, kui te palve saadate, enam alaealine – kas see on probleem?

Kui taotleja oli liikmesriigis kaitse taotluse esitamise ajal alaealine, käsitatakse teda vastutava liikmesriigi kindlaksmääramisel kasutatavate kriteeriumite osas alaealisena ka juhul, kui ta saab 18-aastaseks. See ei kehti aga sõltuvussuhte, humanitaarklausli ega teatud menetluslike tagatiste osas.

Selgitage

- Kui taotleja oli liikmesriigis kaitse taotluse esitamise ajal alaealine, käsitatakse teda vastutava liikmesriigi kindlaksmääramisel kasutatavate kriteeriumite osas alaealisena ka juhul, kui ta saab 18-aastaseks.
- See säte kehtib Dublini III määruse 3. peatükis esitatud peamistele vastutuse kindlaksmääramise kriteeriumitele. Sõltuvussuhte või humanitaarklausli kasutamisel arvestatakse taotleja praeguse vanusega.
- Ehkki vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine sõltub taotleja vanusest taotluse esitamise ajal, võidakse taotlejat teatud menetluslike tagatiste ja praktiliste korralduste osas (nt üleviimise käigus) kohelda täiskasvanuna.

3. Tähtajad ja ootamine

3.1. Kui kaua pean ootama, kuni otsustate, milline liikmesriik minu taotluse eest vastutab?

Teisele liikmesriigile palve saatmise ja vastava liikmesriigi palvele vastuse andmise tähtajad on sätestatud Dublini III määruses. Erinevat liiki palvetele kehtivad erinevad tähtajad. Dublini III määruses käsitletavat tähtajad on visuaalselt kujutatud [III lisas „Dublini III määruse tähtajad“](#).

Selgitage

- Teie tähtaega Dublini III määruse kohase üleviimise taotlemiseks ja palve saanud liikmesriigi vastamise tähtaega ning üleviimisele kehtivat tähtaega juhul, kui palve saanud liikmesriik võtab üleviimise palve vastu.
- Dublini menetlus ei sõltu ainult teiepoolsest haldustööst, vaid ka koostööst teiste liikmesriikide ametiasutustega.

Võtke arvesse ka järgmist

- Kui teil on võimalik taotlejale oma kogemuste ja jooksvate juhtumimenetlemise tähtaegade alusel tema juhtumi jaoks täpsemaid tähtaegu esitada, võib sellest kasu olla. Taotlejale menetluse tähtaegade kohta reaalse teabe andmine aitab tema ootusi ohjata.

?	3.2. Kuidas pean tähtaegu arvestama, kui saadate teisele riigile palve minu taotluse vastu võtmiseks?
	<i>Palve saatmise tähtaega hakatakse arvestama rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ajast ja vastamise tähtaega palve teisele liikmesriigile laekumise ajast. Dublini III määruses käsitletavad tähtajad on visuaalselt kujutatud III lisas „Dublini III määruse tähtajad“.</i>
Selgitage ■ Dublini menetluse etappe ja tähtaegu taotleja konkreetsele juhtumile kohandatuna (nt kokkulangevuse korral Eurodac-süsteemis). ■ Palve saanud liikmesriigi tähtaega arvestatakse taotluse esitamisest taotleja poolt ja palve saanud liikmesriigi tähtaega palve vastuvõtmise kuupäevast.	
?	3.3. Kuidas arvestatakse kuue kuu pikkust üleviimise tähtaega?
	<i>Tähtaega arvestatakse alates kuupäevast, mil teine liikmesriik võttis palve vastu. Kui üleviimise otsus vaidlustati või paluti selle läbivaatamist, hakatakse juhul, kui sellega kaasnes otsuse täitmise peatamine, üleviimise tähtaega arvestama vaidlustamise või läbivaatamise alusel tehtud lõpliku otsuse kuupäevast. Dublini III määruses käsitletavad tähtajad on visuaalselt kujutatud III lisas „Dublini III määruse tähtajad“.</i>
Selgitage ■ Tähtaega arvestatakse alates tähtajast, mil teine liikmesriik võttis vastu taotleja vastuvõtmise või tagasivõtmise palve. ■ Kui taotleja vaidlustas üleviimisotsuse, teavitage teda, et üleviimise tähtaega hakatakse juhul, kui sellega kaasnes otsuse täitmise peatamine, arvestama vaidlustamise või läbivaatamise alusel tehtud lõpliku otsuse kuupäevast. Võtke arvesse ka järgmist ■ Esitage taotlejale tema juhtumile kehtiv tähtaeg, kui see on teile teada.	

?	3.4. Kui kaua pean liikmesriiki X üle viimist ootama?
	<i>Üleviimise tähtaeg on kuus kuud, mida võib taotleja vangistuse korral pikendada 12 kuuni ja juhul, kui taotleja hoiab menetlusest kõrvale, 18 kuuni. Tähtaega arvestatakse alates kuupäevast, mil teine liikmesriik võttis palve vastu. Dublini III määruses käsitletavad tähtajad on visuaalselt kujutatud III lisas „Dublini III määruse tähtajad“.</i>
Selgitage ■ Üleviimise tähtaeg on kuus kuud, mida võib eritingimuste korral pikendada 12 või 18 kuuni. ■ Dublini menetlus ei sõltu ainult teiepoolsest haldustööst, vaid ka koostööst teise liikmesriigi ametiasutustega. Võtke arvesse ka järgmist ■ Kui teil on võimalik taotlejale oma kogemuste ja jooksvate juhtumimenetlemise tähtaegade alusel tema juhtumi jaoks täpsemaid tähtaegu esitada, võib sellest kasu olla. ■ Taotlejale menetluse tähtaegade kohta reaalse teabe andmine aitab tema ootusi ohjata.	

4. Üleandmised ja vaidlustamised

?	4.1. Kas võin varem lahkumiseks pileti ise kinni maksta?
	<i>Üleandmise peavad kokku leppima kahe liikmesriigi ametiasutused. Kui taotleja soovib varem lahkuda, võib ta ametiasutusega ühendust võtta ning oma vabatahtlikult lahkumise soovist teatada, et asutus saaks korraldada koostöös taotlejaga tema üleandmise esimesel võimalusel. Dublini III määruses käsitletavad tähtajad on visuaalselt kujutatud III lisas „Dublini III määruse tähtajad“.</i>
Selgitage ■ Üleandmises peavad kokku leppima kahe liikmesriigi ametiasutused ning need asutused peavad näiteks omavahel teavet edastama. ■ Konkreetse juhtumiga seotud praktilised küsimused, näiteks kas lahkumine toimub järelevalve all või mitte, kuidas korraldatakse reisidokumentidega seonduv jms.	

?	4.2. Ma ei soovi, et mind antaks üle liikmesriigile X. Kuidas saan selle otsuse vaidlustada?
	<i>Dublini III määrusega sätestatakse õigus tõhusale õiguskaitsevahendile vaidlustamise või läbivaatamise näol. Konkreetsed meetodid ja kehtivad tähtajad kehtestab iga liikmesriik.</i>
Selgitage ■ Teie riigis vaidlustamisele kehtivaid siseriiklikke eeskirju, asjaomaseid tähtaegu ja vajadusel otsuse täitmise peatamiseks kasutatavat menetlust ■ Õigust õigusabile; andke potentsiaalselt sellist õigusabi andvate isikute või üksuste kontaktandmed ning selgitage sellise abi saamiseks vajalikke praktilisi samme	

4.3. Ma ei soovi, et mind antaks üle liikmesriigile X. Kas mul on võimalik selle asemel vabatahtlikult oma päritoluriiki naasta?

Selgitada tuleks teie liikmesriigis vabatahtlikule tagasipöördumisele kehtivaid eeskirju ja kas see võimalus tuleb kõne alla või mitte.

Selgitage

- Rahvusvahelise kaitse taotluse tagasivõtmise tagajärgi ning uurige, kas taotleja tõepoolest soovib seda teha.
- Asjaomaseid eeskirju, mis kehtivad teie liikmesriigis vabatahtlikule tagasipöördumisele, ja kas see võimalus tuleb kõne alla või mitte.

4.4. Ma ei taha liikmesriiki X tagasi minna. Isik X ei pidanud minema ja minu juhtum on tema omaga identne, miks mina pean tagasi pöörduma?

Rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks kasutatavad kriteeriumid tuleb iga juhtumi korral eraldi läbi vaadata.

Selgitage

- Erinevate juhtumite asjaolud on erinevad ning need tuleb eraldi läbi vaadata.
- Kõige õigem on keskenduda taotleja juhtumile, sest teine juhtum võib näida samasugusena, ent väike erinevus muudab juhtumit täielikult.

Võtke arvesse ka järgmist

- Ärge hakake arutama teiste taotlejate näiliselt „identseid“ juhtumeid, sest igal taotlejal on õigus eraelu puutumatusele ja andmekaitsele.
- Kokkulangevuse korral Eurodac-süsteemis selgitage võimalikult lihtsalt selle liiki ja tähendust.

4.5. Liikmesriik X lükkas minu taotluse tagasi. Üleviimise korral saadetakse mind tagasi päritoluriiki. Ma ei saa oma päritoluriiki naasta, kas saadate mind sinna?

Dublini süsteemi üleviimised toimuvad ainult liikmesriikide vahel.

Selgitage

- Euroopa ühise varjupaigasüsteemi asjaomaseid osi ja et vastav liikmesriik käsitleb taotleja saabumisel uut rahvusvahelise kaitse taotlust (kui see esitatakse) vastavalt asjaomastele eeskirjadele.
- Dublini süsteemi üleviimised toimuvad ainult liikmesriikide vahel.

4.6. Vastutaval liikmesriigil on sõbralikud sidemed mind taga kiusanud kodumaa valitsusega. Kas pean sinna minema?

Kõik liikmesriigid on seaduslikult kohustatud tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest kinni pidama ning neid peetakse kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute jaoks turvalisteks riikideks. Rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramine ja taotluse läbivaatamine ei sõltu liikmesriigi välispoliitikast.

Selgitage

- Kõik liikmesriigid on nõustunud tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega ning on kohustatud sellest kinni pidama.
- Vastutava liikmesriigi ametiasutused vaatavad rahvusvahelise kaitse taotluse läbi objektiivselt ja vastavalt Euroopa Liidu ühtsetele eeskirjadele sõltumata kahe riigi vahelisest diplomaatilisest suhtest.

4.7. Liikmesriik X ei andnud mulle midagi. Ma ei saa tagasi minna.

Kõik liikmesriigid kohaldavad seoses taotleja õigustega, mis puudutavad näiteks majutust ja teisi põhivajadusi, ELi tasandil kokkulepitud eeskirju või sarnaseid siseriiklikke eeskirju.

Selgitage

- Kõik liikmesriigid kohaldavad seoses taotleja õigustega, mis puudutavad näiteks majutust ja teisi põhivajadusi, ELi tasandil kokkulepitud eeskirju või sarnaseid siseriiklikke eeskirju.
- Kui taotlejale antakse rahvusvaheline kaitse, saab ta täiendavaid õigusi.

Võtke arvesse ka järgmist

- Uurige taotlejalt, mida ta selle väitega täpsemalt silmas peab, ja tema varasemat olukorda.

Võtke ELiga ühendust

Isiklikult

Kõikjal Euroopa Liidus on sadu Europe Directi tekeskusi. Teile lähima keskuse aadressi leiate veebist (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_et).

Telefoni teel või kirjutades

Europe Direct on teenus, mis vastab Teie küsimustele Euroopa Liidu kohta. Teenusega saate ühendust võtta:

- helistades tasuta numbril 00 800 6 7 8 9 10 11 (mõni operaator võib nende kõnede eest tasu võtta),
- helistades järgmisel tavanumbril: +32 22999696 või
- järgmise vormi kaudu: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_et.

ELi käsitleva teabe leidmine

Veebis

Euroopa Liitu käsitlev teave on kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadav Euroopa veebisaidil (https://europa.eu/european-union/index_et).

ELi väljaanded

Tasuta ja tasulisi ELi väljaandeid saab vaadata või tellida aadressil op.europa.eu/et/web/general-publications/publications. Suuremas koguses tasuta väljaannete saamiseks võtke ühendust teenistusega Europe Direct või oma kohaliku dokumendikeskusega (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_et).

ELi õigus ja seonduvad dokumendid

ELi käsitleva õigusteabe, sealhulgas alates 1952. aastast kõigi ELi õigusaktide konsulteerimiseks kõigis ametlikes keeleversioonides vt EUR-Lex'i (eur-lex.europa.eu).

ELi avatud andmed

Portaal data.europa.eu võimaldab juurdepääsu ELi institutsioonide, organite ja asutuste avatud andmete kogumitele. Neid võib tasuta alla laadida ning kasutada ärilisel ja mitteärilisel eesmärgil. Portaal pakub juurdepääsu ka suurele hulgale Euroopa riikide andmekogumitele.

